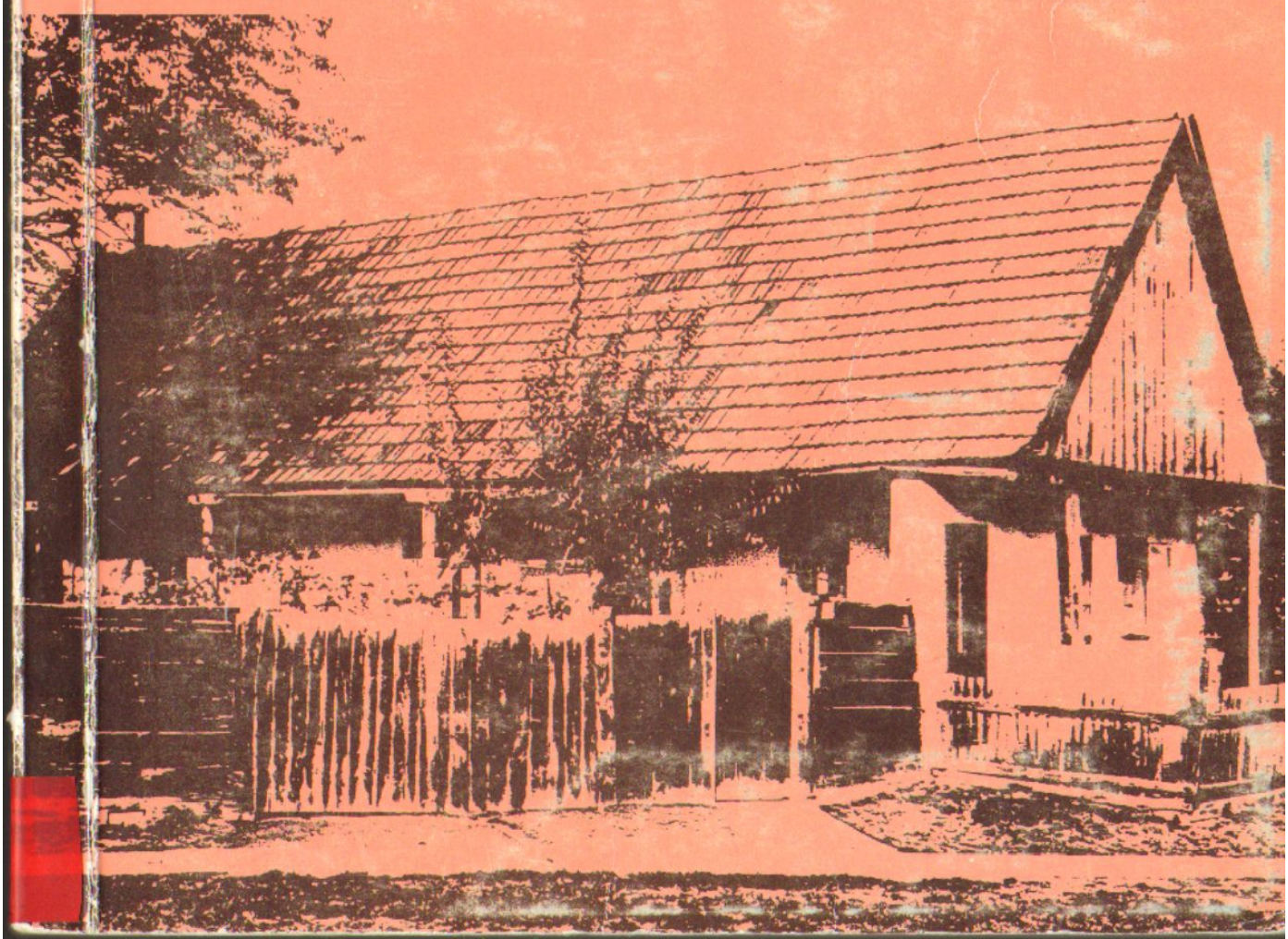
KARTALI

ára:95,-Ft

KISBÍRÓ KALENDÁRIUMA

1993

KÖZSÉGI KÖNYVTÁR
Példányszám
24 958
MŰVELŐDÉSI HÁZ
2173 KARTAL
Felszabadulás út 42.

KARTALI

KISBÍRÓ

KALENDÁRIUMA

1993

A kalendárium az alábbi támogatók anyagi segítségével jelenhetett meg:

BERECZKI ÉS TÁRSA KFT.
BERECZKI JÓZSEF VÍZ- GÁZ- FŰTÉSSZERELŐ
KARTALI SPORTKÖR
KARTAL NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
PUHI - GILDEX KFT. – NAGYKÁTA
ÚJ ÉLET MGTSZ – KARTAL

A kiadvány összeállításában közreműködtek:

Szerkesztő:
REHOROVSZKY GÁBOR

Munkatársak:
BLAUBACHER JÁNOS
GERGELY LÁSZLÓ
HORVÁTH ÁRPÁD
LÁSZLÓNÉ HERR PIROSKA

A fotókat a szerkesztők rendelkezésésre bocsátotta :
BLAUBACHER JÁNOS
BODOR JÁNOSNÉ
GERGELY LÁSZLÓ
HERCZEG JÁNOSNÉ
HORVÁTH ÁRPÁD
JALOVECZKI BÉLA
LADOS JÁNOS
SOÓS JÓZSEFNÉ

A szerkesztők köszönetüket nyilvánítják mindazoknak, akik írásaikkal, adatgyűjtéssel vagy bármi más módon elősegítették a kiadvány megjelenését, terjesztését!

KARTALI KISBÍRÓ KALENDÁRIUMA
A Kartali Érdekvédelmi Kör kiadványa
Felelős kiadó: Horváth Árpád
Felelős szerkesztő: Rehorovszky Gábor
Bejelentés száma: 2/1990. 06. 02./KÉK
Cím: Kartali Kisbíró
Kartal, Iskola tér 1. /Általános Iskola/
Készült: 1000 példányban
TYPOVENT, Gödöllő

Tartalom

Másság – Hegedűs Lajos 4
Kedves Olvasó! 5
Örökké – Kiss István 30
Ama bizonyos napon – Kiss István 31
Ha majd ... – Kiss István 33
Álom – Kiss István 34
Jóska — és a Julcsa tehén – Kiss János 36
Kiss János versei 38
Jellemrajzok – Hegedűs Lajos versei 39
Mint gólyahírcsokor – Hegedűs Lajos 39
Egyszeregy avagy: hogyan nem lett Vandából libapecsenye – Búth Emília 40
Búth Emília versei 42
Tolerancia – Kiss Julianna 44
A kolduló – Kiss Julianna 46
Kiss Ferenc versei 48
Hegyi Jánosné versei 50
Mese a kovácslegényről és a szép mesterasszonyról – Martonné Homok Erzsébet . 52
Keresztúton! – Martonné Homok Erzsébet 53
A sasról, aki a bércre költözött – Fodor Katalin 55
Szikra János versei 57
Barabás Tamás versei 58
Ide nekünk Gréta Garbót! – Barabás Tamás 59
A nyár legtragikusabb perce – Bencsik Rita 62
Kamaszálmok – Rehorovszky Krisztina 63
„Mindentől távol, a szívhez közel” 64
Magyarország Államfői – Gottlóz Ferenc 67
Magyarország kormányfői – Gottlóz Ferenc 69
Kartal mezőgazdasága kezdettől az újratelepítésig – Szabó László: 72
Sporttörténeti visszapillantás a kartali sportélet elmúlt 70 évére – Száraz József . . 78
Kordokumentum 1791 – ből 83
Fűben, fában orvosság – Ruszkainé Bodai Julianna 89
Ismerjük meg munkajogunkat – Dr. Keresztes Katalin 92
Az év krónikái 99
Múlt — jelen — jövő! 106
Az év krónikája 110
Miről olvashattunk a Kisbíróban? 111
Kartal adatai 115
Közérdekű intézmények fogadóórái 116
Süssünk, főzzünk ! 121
Vasúti menetrend 123
Busz menetrend 124
Telefonjegyzék (Nem hivatalos, tájékoztató jellegű) 126

Hegedűs Lajos

Másság

A mássággal együtt lenni,
súlya alatt menetelni
áldatlanság.
Álmatlanság
költözik az éjszakádba.

Más lehetsz bőröd színéért,
más helyről származásodért.
Te kellesz a büszke patriótáknak!
Vagy nem is kellenél egyáltalán?
Más lehetsz életmódodért,
külön utas véleményért
hangos melldöngetők között
szerény halkszavúságodért.

Másnak lenni sor küzdelem
Megértésre vársz szüntelen
Bebocsájtásra,
egy kézfogásra.

KÖZSÉGI KÖNYVTÁR
Példány
24 958

Kedves Olvasó!

Nem szándékozom részletezni, hogy mi mindenre próbáltuk alkalmassá tenni ezen kiadványunkat, sem azt, hogy az egyes írások „beválogatásánál" milyen szempontok szerint mérlegeltünk. Remélem, hogy ez a kalendárium legalább annyira hasznos és érdekes olvasnivalókat tartalmaz, mint az előző kettő.

Viszont reagálni szeretnék azokra a kritikákra, melyek a megjelent versek, novellák színvonalát kifogásolták. Talán ezek az írások formai vagy tartalmi vonatkozásban nem ütik meg azt a mértéket, mely az irodalomtörténet nagyjai közé emelhetné szerzőiket. Ám a magam részéről éppen ebben látom a maradványait annak a minden emberben szunnyadó alkotási vágynak, mely egykoron a népművészet ma már elismert gyöngyszemeit produkálták. Ki tudja, ha ismét működésbe lépne a szájhagyomány csiszoló-válogató ereje, mely értéktelennek ítélt versike lépne elő szivet gyönyörködtető népdallá?!

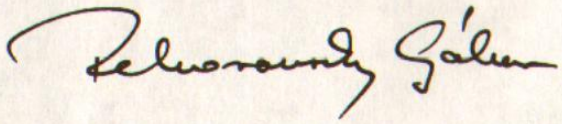
A Kalendárium helyi jellegéből következik, hogy szeretnénk, ha az itt élők minél több oldalról ismernék meg egymást. Meglehet, hogy a boltos is más szemmel néz arra, akiről kiderül, hogy miről álmodik, hogy maga is irogat ezt-azt.

S talán ennek köszönhetően elmúlik az a hatalmas gátlás a hétköznapi élet emberéből, az a kisebbségi érzés, mely beléfojtja a szót abba, aki nem a legnagyobbak szókincsével, a zseniket jellemző emelkedettséggel fogalmazza meg a számára oly fontos gondolatokat, érzéseket.

Talán, ha meg *merünk* szólalni, idővel meg is *tanulunk* szólni.

Ezért oly fontos, hogy lehetőség szerint minden jelentkező alkotó ember műveiből bekerüljön néhány a Kalendáriumba.

Végezetül kívánok szerkesztőtársaim nevében is minden Kedves Olvasónk számára a következő esztendőre elegendő erőt a problémák leküzdéséhez, és örömökben gazdag, békés új esztendőt!

JANUÁR

Télhó

Boldogasszony hava

1	PÉNTEK	Újév, Fruzsina	17	VASÁRNAP	Antal, Antónia
2	SZOMBAT	Ábel	18	HÉTFŐ	Piroska
3	VASÁRNAP	Genovéva, Benjámin	19	KEDD	Sára, Márió
4	HÉTFŐ	Titusz, Leona	20	SZERDA	Fábián, Sebestyén
5	KEDD	Simon	21	CSÜTÖRTÖK	Ágnes
6	SZERDA	Boldizsár	22	PÉNTEK	Vince, Artúr
7	CSÜTÖRTÖK	Attila, Ramóna	23	SZOMBAT	Zelma, Rajmund
8	PÉNTEK	Gyönygyvér	24	VASÁRNAP	Timót
9	SZOMBAT	Marcell	25	HÉTFŐ	Pál
10	VASÁRNAP	Melánia	26	KEDD	Vanda, Paula
11	HÉTFŐ	Ágota	27	SZERDA	Angelika
12	KEDD	Ernő	28	CSÜTÖRTÖK	Károly, Karola
13	SZERDA	Veronika	29	PÉNTEK	Adél
14	CSÜTÖRTÖK	Bódog	30	SZOMBAT	Martina, Gerda
15	PÉNTEK	Lóránt, Lóránd	31	VASÁRNAP	Marcella
16	SZOMBAT	Gusztáv			

Csillagos ég*

A Hold fényváltozásai:

1.	4 ó.	38 p.	Első n.
8.	13 ó.	37 p.	Holdtölte
15.	5 ó.	1 p.	Utolsó n.
22.	19 ó.	27 p.	Újhold
31.	0 ó.	20 p.	Első n.

Hullócsillag:

Quadrantidák meteorraj: jan. 3.

Egyéb jelenségek:

4. 4 ó. A Föld napközelben
21. 2 ó. A Nap a Vízöntő jegyébe lép

Vásárok

Hatvan: 10. Autó
19. OÁK
24. Autó

Jeles napok:

17. Homo Ludens nap
22. Kultúra napja

* Nyári idő számítás esetén az időpontokhoz egy órát hozzá kell adni!

Vadlesen a magyalosi erdő szélén

Téli séta

FEBRUÁR

Télutó hó

Böjtelő hava

1	HÉTFŐ	Ignác	15	HÉTFŐ	Kolos, Georgina
2	KEDD	Karolina, Aida	16	KEDD	Julianna, Lilla
3	SZERDA	Balázs	17	SZERDA	Donát
4	CSÜTÖRTÖK	Ráhel, Csenge	18	CSÜTÖRTÖK	Bernadett
5	PÉNTEK	Ágota, Ingrid	19	PÉNTEK	Zsuzsanna
6	SZOMBAT	Dorottya, Dóra	20	SZOMBAT	Aladár, Álmos
7	VASÁRNAP	Tódor, Rómeó	21	VASÁRNAP	Eleonóra
8	HÉTFŐ	Aranka	22	HÉTFŐ	Gerzson
9	KEDD	Abigél, Alex	23	KEDD	Alfréd
10	SZERDA	Elvira	24	SZERDA	Mátyás
11	CSÜTÖRTÖK	Bertold, Marietta	25	CSÜTÖRTÖK	Géza
12	PÉNTEK	Lídia, Lívia	26	PÉNTEK	Edina
13	SZOMBAT	Ella, Linda	27	SZOMBAT	Ákos, Bátor
14	VASÁRNAP	Bálint, Valentin	28	VASÁRNAP	Elemér

Csillagos ég

A hold fényváltozásai:

7.	0 ó.	55 p.	Holdtölte
13.	15 ó.	57 p.	Utolsó n.
21.	14 ó.	5 p.	Újhold

Hullócsillag: —

Egyéb jelenségek:

18. 17 ó. A Nap a Halak jegyébe lép

Vásárok

Aszód:	20.	OÁK
Hatvan:	7.	Autó
	16.	OÁK
	21.	Autó

Jeles napok:

14. Valentin napja - szerelmesek napj

Táncosok és tanítójuk – 1959-ből

Bélyegszakkör 1982/83

Első sorban és közöttük, balról jobbra: Száraz Zoltán, Halmágyi Gabriella, Csécsei József, Moór Krisztina, Katona Nikoletta, Nagy Erzsébet, Pintér Beáta, Bereczki Timea, Zámbó Ildikó, Tóth Andrea, Kelemen Judit, Deme Zsolt, Halmágyi Judit, Csaja Bernadett.

Hátsó sorban: Zámbó Péter, Kovács Viktória, Oláh Klára, Csécsei Erzsébet, Szemán Éva, Herczeg Jánosné, Mészáros Péter, Lados Zoltán, Gábor Andrea, Fehér Katalin, Gábor Ildikó, Danó Péter.

MÁRCIUS

Tavaszelő hó

Böjtmás hava

1	HÉTFŐ Albin	17	SZERDA Gertrúd, Patrik
2	KEDD Lujza	18	CSÜTÖRTÖK Sándor, Ede
3	SZERDA Kornélia	19	PÉNTEK József, Bánk
4	CSÜTÖRTÖK Kázmér	20	SZOMBAT Klaudia
5	PÉNTEK Adorján, Adrián	21	VASÁRNAP Benedek
6	SZOMBAT Leonóra, Inez	22	HÉTFŐ Beáta, Izolda
7	VASÁRNAP Tamás	23	KEDD Emőke
8	HÉTFŐ Zoltán	24	SZERDA Gábor, Karina
9	KEDD Franciska, Fanni	25	CSÜTÖRTÖK Irén, Írisz
10	SZERDA Ildikó	26	PÉNTEK Emánuel
11	CSÜTÖRTÖK Szilárd	27	SZOMBAT Hajnalka
12	PÉNTEK Gergely	28	VASÁRNAP Gedeon, Johanna
13	SZOMBAT Krisztián, Ajtony	29	HÉTFŐ Auguszta
14	VASÁRNAP Matild	30	KEDD Zalán
15	HÉTFŐ Nemzeti ünnep, Kristóf	31	SZERDA Árpád
16	KEDD Henrietta		

Csillagos ég

A Hold fényváltozásai:

1.	16 ó.	46 p.	Első n.
8.	10 ó.	46 p.	Holdtölte
15.	5 ó.	16 p.	Utolsó n.
23.	8 ó.	14 p.	Újhold
31.	5 ó.	10 p.	Első n.

Hullócsillag:

Hydridák meteorraj: kezdet márc. 12., max. márc. 25., vége ápr. 4.

Egyéb jelenségek:

20. 16 ó. A Nap a Kos jegyébe lép. Tavasz kezdete

Vásárok

Aszód:	20.	OÁK
Hatvan:	14.	Autó
	23.	OÁK
	28.	Autó
Gödöllő:	14.	OÁK
Tura:	3.	OÁK

Jeles napok:

8. Nemzetközi nőnap
23. Meteorológiai világnap

Kiss Ferenc

Tavasz

Elmúlott a zord tél, megjöttél szép kikelet,
Megindul az élet, hozott sok örömet.
A nap is melegen mosolyog a földre,
Hinti áldó sugarát az ébredő mezőre.

Felserken minden, hagyják a tél álmát,
Föld fagyos kérge megtöri páncélját.
Ezernyi bogárka jön föl a szabadba,
Érzik és tudják, hogy újból tavasz van.

Tavaszi szép napot köszöntnek tél után,
Amely szabadságot és új életet ád.
Növénynek, virágnak messze száll illata,
Vígan száll hajnalban a pacsirta dala.

Vígan száll a madár, itt a kikelet,
Lágyan ölelkeznek a vándor fellegek.
Örömkönnyük sűrűn hull a földre,
Megindul az élet a tavaszi csöndbe.
1954.

Eszpresszó és cukrászda, Hús és hentesáru, Italbolt a mai Étterem helyén 1970 körül

ÁPRILIS

Tavaszhó

Szent György hava

1	CSÜTÖRTÖK	Hugó	16	PÉNTEK	Csongor
2	PÉNTEK	Áron	17	SZOMBAT	Rudolf
3	SZOMBAT	Buda, Richárd	18	VASÁRNAP	Andrea, Ilma
4	VASÁRNAP	Izidor	19	HÉTFŐ	Emma
5	HÉTFŐ	Vince	20	KEDD	Tivadar
6	KEDD	Vilmos, Bíborka	21	SZERDA	Konrád
7	SZERDA	Herman	22	CSÜTÖRTÖK	Csilla, Noémi
8	CSÜTÖRTÖK	Dénes	23	PÉNTEK	Béla
9	PÉNTEK	Erhard	24	SZOMBAT	György
10	SZOMBAT	Zsolt	25	VASÁRNAP	Márk
11	VASÁRNAP	Húsvét, Leó, Szaniszló	26	HÉTFŐ	Ervin
12	HÉTFŐ	Húsvét, Gyula	27	KEDD	Zita, Mariann
13	KEDD	Ida	28	SZERDA	Valéria
14	SZERDA	Tibor	29	CSÜTÖRTÖK	Péter
15	CSÜTÖRTÖK	Anasztázia, Tas	30	PÉNTEK	Katalin, Kitti

Csillagos ég

A Hold fényváltozásai:

6.	19 ó.	43 p.	Holdtölte
13.	20 ó.	39 p.	Utolsó n.
22.	0 ó.	49 p.	Újhold
29.	13 ó.	40 p.	Első n.

Hullócsillag:

Virginidák meteorraj: kezdet márc. 12.
max. ápr. 3., vége május 10.
Lyridák meteorraj: kezdet ápr. 19.,
max. ápr. 21., vége ápr. 29.

Egyéb jelenségek:

20. 3 ó. A Nap a Bika jegyébe lép

Vásárok

Aszód:	17.	OÁK
Hatvan:	11.	Autó
	20.	OÁK
	25.	Autó
Gödöllő:	11.	OÁK
Tura:	7.	OÁK

Jeles napok:

7. Egészségügyi világnap
11. A magyar költészet napja
12. Űrhajózási világnap
22. A Föld napja
29. A tánc világnapja

Képes képtelenségek 1992.

Kiszáradt buszmegálló az árokparton

Minden út a kocsmába vezet?

Járda – csak kutyasétáltatóknak

MÁJUS

Tavaszutó hó

Pünkösd hava

1	SZOMBAT A munka ünnepe, Fülöp, Jakc	17	HÉTFŐ Paszkál
2	VASÁRNAP Zsigmond	18	KEDD Erik, Alexandra
3	HÉTFŐ Tímea, Irma	19	SZERDA Ivó, Milán
4	KEDD Mónika, Flórián	20	CSÜTÖRTÖK Bernát, Felícia
5	SZERDA Györgyi	21	PÉNTEK Konstantin
6	CSÜTÖRTÖK Ivett, Frida	22	SZOMBAT Júlia, Rita
7	PÉNTEK Gizella	23	VASÁRNAP Dezső
8	SZOMBAT Mihály	24	HÉTFŐ Eszter, Eliza
9	VASÁRNAP Gergely	25	KEDD Orbán
10	HÉTFŐ Ármin, Pálma	26	SZERDA Fülöp, Evelin
11	KEDD Ferenc	27	CSÜTÖRTÖK Hella
12	SZERDA Pongrác	28	PÉNTEK Emil, Csanád
13	CSÜTÖRTÖK Szervác, Imola	29	SZOMBAT Magdolna
14	PÉNTEK Bonifác	30	VASÁRNAP Pünkösd, Janka, Zsanett
15	SZOMBAT Zsófia, Szonja	31	HÉTFŐ Angéla, Petronella
16	VASÁRNAP Mózes, Botond		

Csillagos ég

A Hold fényváltozásai:

6.	4 ó.	34 p.	Holdtölte
13.	13 ó.	20 p.	Utolsó n.
21.	15 ó.	6 p.	Újhold
28.	19 ó.	21 p.	Első n.

Hullócsillag:

η (éta) Aquaridák meteorraj: kezdet ápr. 22., max. máj. 4., vége máj. 12.

Egyéb jelenségek:

21. 2 ó. A Nap az Ikrek jegyébe lép

Vásárok

Aszód:	15.	OÁK
Hatvan:	16.	Autó
	25.	OÁK
	30.	Autó
Tura:	5.	OÁK

Jeles napok:

2. Anyák napja
17. Távközlési világnap
18. Múzeumi világnap
18. AIDS elleni világnap
21. Honvédelmi világnap
23. Tej világnapja
27. Challange day — a kihívás napja
30. Gyermeknap
31. Füstmentes világnap

Hegedűs Lajos

A május rövid dicsérete

Burjánzó bujaság,
zsenge zöld üdeség,
tömött orgona
őméltósága,
délceg liliom
kék-fehér meg-
mutatkozása.

Ez a jelen képe.
Romantikus lélek
fotografálja,
mert meg nem állja,
hogy ne dicsérje
tündér májust,
hisz trubadurja.

Majális – 1992

JÚNIUS

Nyárelő hó

Szent Iván hava

1	KEDD Tünde	16	SZERDA Jusztin
2	SZERDA Kármen, Anita	17	CSÜTÖRTÖK Laura, Alida
3	CSÜTÖRTÖK Klotild	18	PÉNTEK Arnold, Levente
4	PÉNTEK Bulcsú	19	SZOMBAT Gyárfás
5	SZOMBAT Fatime	20	VASÁRNAP Rafael
6	VASÁRNAP Norbert, Cintia	21	HÉTFŐ Alajos, Leila
7	HÉTFŐ Róbert	22	KEDD Paulina
8	KEDD Medárd	23	SZERDA Zoltán
9	SZERDA Félix	24	CSÜTÖRTÖK Iván
10	CSÜTÖRTÖK Margit, Gréta	25	PÉNTEK Vilmos
11	PÉNTEK Barnabás	26	SZOMBAT János, Pál
12	SZOMBAT Villő	27	VASÁRNAP László
13	VASÁRNAP Antal, Anett	28	HÉTFŐ Levente, Irén
14	HÉTFŐ Vazul	29	KEDD Péter, Pál
15	KEDD Jolán, Vid	30	SZERDA Pál

Csillagos ég

A Hold fényváltozásai:

4.	14 ó.	2 p.	Holdtölte
12.	6 ó.	36 p.	Utolsó n.
20.	2 ó.	52 p.	Újhold
26.	23 ó.	43 p.	Első n.

Hullócsillag:

Scorpius-Sagittaridák meteorraj: kezdet ápr. 20., max. Jún. 14., vége júl. 30.

Lyridák meteorraj: kezdet jún. 10., max. jún. 16., vége jún. 21.

Egyéb jelenségek:

21. 10 ó. A Nap a Rák jegyébe lép. Nyár kezdete.

Vásárok

Hatvan:	13.	Autó
	22.	OÁK
	27.	Autó
Tura:	2.	OÁK

Jeles napok

1. Pedagógusnap
7. Környezetvédelmi világnap
23. SOS gyermekfalvak világnapja

Kiss Ferenc

Nyár

Ring a búzatenger, sárgul a szép határ,
Árnyat nyújtó zöld erdőben fészkel a kismadár.
Ez ad menedéket a forró nap elől,
Ahová a fáradt munkás sietve menekül.

Melyből csörgő patakocska éltetőn folydogál,
Az aratásban izzadt munkás pihenésre talál.
Amikor megkondul a kis templom harangja,
Hol tápláló ebédjét csendben elfogyasztja.

Ebéd után lepihennek, jól esik az alvás,
Hogy délután friss erővel follyon az aratás.
Mikor aztán felébrednek telve a kis korsó,
Sorban isznak egymás után, kínálja a vízhordó.

Kipihenve fáradalmat újból megy a munka,
Sűrű rendet a leányok fölszedik marokba.
És ha megszomjaznak telve van a korsó,
Csörgedező kis patakból hordja a vízhordó.

Ébreszt, üdít, új erőt ád ki belőle iszik,
Kacskaringós kis leánykák sűrűn felkeresik.
Megtöltik kis korsójukat és sietnek is vissza:
Az aratásban fáradt munkás oly epedve issza.
1954.

Gyarmati József községi kisbíró
1930.

KÖZSÉGI KÖNYVTÁR Tulajdona 24 958 KARTAL

JÚLIUS

Nyárhó

Szent Jakab hava

1	CSÜTÖRTÖK	Tihamér, Annamária
2	PÉNTEK	Ottó
3	SZOMBAT	Kornél, Soma
4	VASÁRNAP	Ulrik
5	HÉTFŐ	Emese, Sarolta
6	KEDD	Csaba
7	SZERDA	Apollónia
8	CSÜTÖRTÖK	Ellák
9	PÉNTEK	Lukrécia
10	SZOMBAT	Amália
11	VASÁRNAP	Nóra, Lili
12	HÉTFŐ	Izabella, Dalma
13	KEDD	Jenő
14	SZERDA	Örs, Stella
15	CSÜTÖRTÖK	Henrik, Roland
16	PÉNTEK	Valter
17	SZOMBAT	Endre, Elek
18	VASÁRNAP	Frigyes
19	HÉTFŐ	Emília
20	KEDD	Illés
21	SZERDA	Dániel, Daniella
22	CSÜTÖRTÖK	Magdolna
23	PÉNTEK	Lenke
24	SZOMBAT	Kinga, Kincső
25	VASÁRNAP	Kristóf, Jakab
26	HÉTFŐ	Anna, Anikó
27	KEDD	Olga, Liliána
28	SZERDA	Szabolcs
29	CSÜTÖRTÖK	Márta, Flóra
30	PÉNTEK	Judit, Xénia
31	SZOMBAT	Oszkár

Csillagos ég

A Hold fényváltozásai:

4.	0 ó.	45 p.	Holdtölte
11.	23 ó.	49 p.	Utolsó n.
19.	12 ó.	24 p.	Újhold
26.	4 ó.	25 p.	Első n.

Hulló csillag:

Draconidák meteorraj: kezdet júl. 25., max. júl. 28., vége aug. 19.

Egyéb jelenségek:

4. 23. ó. A Föld naptávolban
22. 21. ó. A Nap az Oroszlán jegyébe

Vásárok

Hatvan:	11.	Autó
	20.	OÁK
	25.	Autó
Gödöllő:	11.	OÁK
Tura:	7.	OÁK

Jeles napok:

11. Népesedési világnap

Kartali Általános Iskola tantestülete 1965-66-os tanévben

Felső sor: Vizkeleti Olimpya, Rabóczi János, Tóth Ernő, Fejszés László, Vásári Attila, Székely József, Orbán Ferenc.
Középső sor: Rabóczi Jánosné, Baráti Erzsébet, Szita Lászlóné, Budai Mátyásné, Molnár Krisztina, Horváth Anna, Nyiri Szabolcsné, Ördögkatona Józsefné, Bognár Lászlóné, Dessewfy Éva, Lacsny Béláné.
Alsó sor: Gábor Mária, Herczeg Jánosné, Tábik Ferencné, Nagy Dezsőné, Nagy Dezső ig., Nagy Ferenc igh., Vizi Istvánné, Baranyi Józsefné, Gál Zsuzsanna, Ladócsy Lászlóné.

AUGUSZTUS

Nyárutó hó

Kisasszon hava

1	VASÁRNAP Boglárka	17	KEDD Jácint
2	HÉTFŐ Lehel	18	SZERDA Ilona
3	KEDD Hermina	19	CSÜTÖRTÖK Huba
4	SZERDA Domonkos, Dominika	20	PÉNTEK Állami ünnep, István
5	CSÜTÖRTÖK Krisztina	21	SZOMBAT Sámuel, Hajna
6	PÉNTEK Berta, Bettina	22	VASÁRNAP Menyhért, Mirjam
7	SZOMBAT Ibolya	23	HÉTFŐ Bence
8	VASÁRNAP László	24	KEDD Bertalan
9	HÉTFŐ Emőd	25	SZERDA Lajos, Patrícia
10	KEDD Lőrinc	26	CSÜTÖRTÖK Izsó
11	SZERDA Zsuzsanna, Tiborc	27	PÉNTEK Gáspár
12	CSÜTÖRTÖK Klára	28	SZOMBAT Ágoston
13	PÉNTEK Ipoly	29	VASÁRNAP Beatrix, Erna
14	SZOMBAT Marcell	30	HÉTFŐ Rózsa
15	VASÁRNAP Mária	31	KEDD Erika, Bella
16	HÉTFŐ Ábrahám		

Csillagos ég

A Hold fényváltozásai:

2.	13 ó.	10 p.	Holdtölte
10.	16 ó.	19 p.	Utolsó n.
17.	20 ó.	28 p.	Újhold
24.	10 ó.	57 p.	Első n.

Hullócsillag

Capricornidák meteorraj: kezdet júl. 15., max. aug. 1., vége aug. 20.

ι (iota) Aquaridák meteorraj: kezdet júl. 15., max. aug. 8., vége aug. 25.

Perseidák meteorraj: kezdet júl. 25., max. aug. 12., vége aug. 18.

κ (kappa) Cygnidák meteorraj: kezdet aug. 11., max. aug. 20., vége aug. 21.

Egyéb jelenségek:

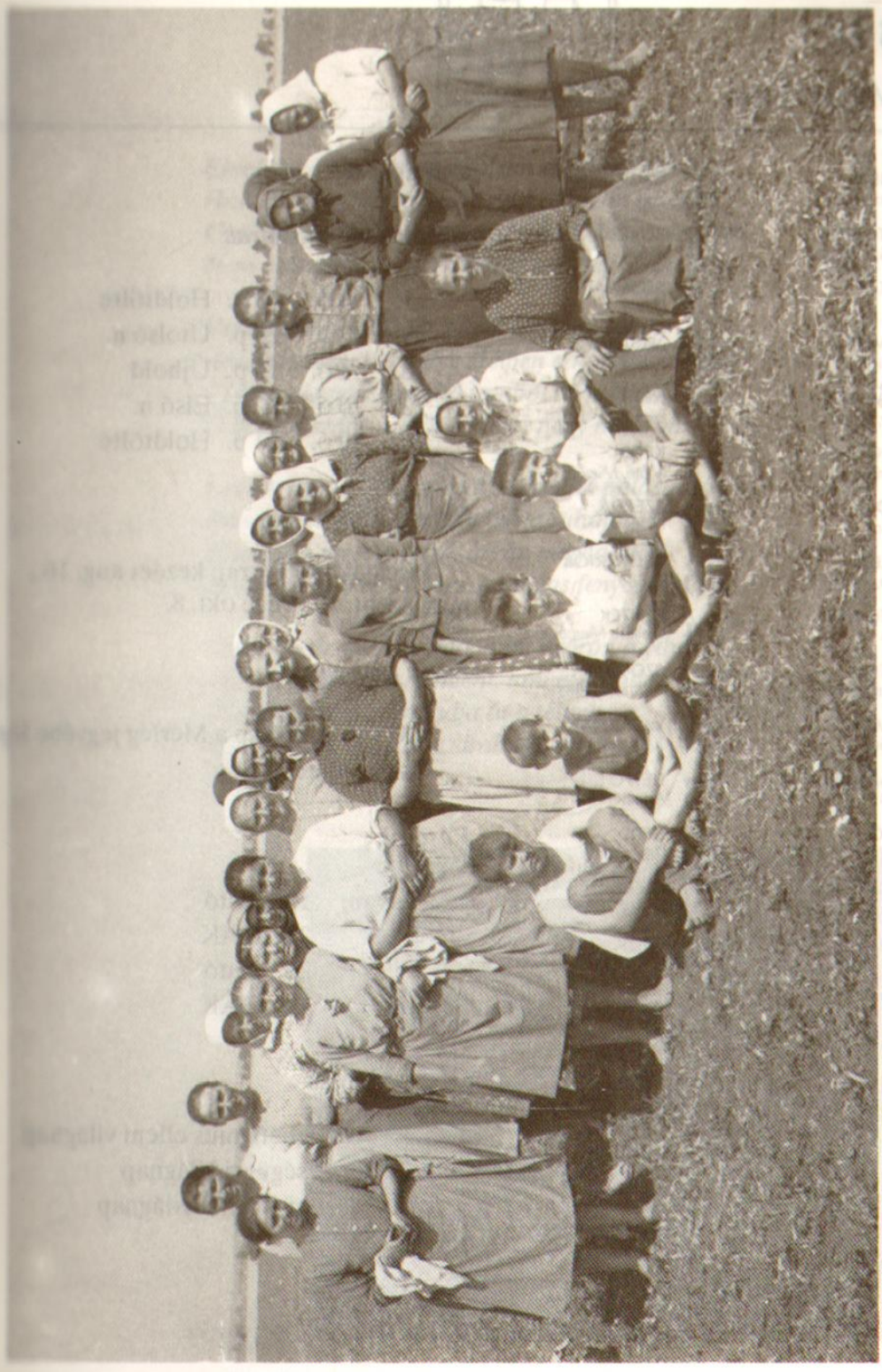
23. 4 ó. A Nap A Szűz jegyébe lép

Vásárok

Aszód:	21.	OÁK
Hatvan:	15.	Autó
	24.	OÁK
	29.	Autó
Tura:	4.	OÁK

Jeles napok

1. A csecsemő szoptatásának világnapja

Munkabrigád a 60-as években

SZEPTEMBER

Őszelő hó

Szent Mihály hava

1	SZERDA Egyed, Egon	16	CSÜTÖRTÖK Edit
2	CSÜTÖRTÖK Rebeka, Dorina	17	PÉNTEK Zsófia
3	PÉNTEK Hilda	18	SZOMBAT Diána
4	SZOMBAT Rozália	19	VASÁRNAP Vilhelmina
5	VASÁRNAP Viktor, Lőrinc	20	HÉTFŐ Friderika
6	HÉTFŐ Zakariás	21	KEDD Máté, Mirella
7	KEDD Regina	22	SZERDA Móric
8	SZERDA Mária, Adrienn	23	CSÜTÖRTÖK Tekla
9	CSÜTÖRTÖK Ádám	24	PÉNTEK Gellért, Mercédesz
10	PÉNTEK Nikolett, Hunor	25	SZOMBAT Eufrozina, Kende
11	SZOMBAT Teodóra	26	VASÁRNAP Jusztina
12	VASÁRNAP Mária	27	HÉTFŐ Adalbert
13	HÉTFŐ Kornél	28	KEDD Vencel
14	KEDD Szeréna, Roxána	29	SZERDA Mihály
15	SZERDA Enikő, Melitta	30	CSÜTÖRTÖK Jeromos

Csillagos ég

A Hold fényváltozásai:

1.	3 ó.	33 p.	Holdtölte
9.	7 ó.	26 p.	Utolsó n.
16.	4 ó.	10 p.	Újhold
22.	20 ó.	32 p.	Első n.
30.	19 ó.	54 p.	Holdtölte

Hullócsillag:

Piscidák meteorraj: kezdet aug. 16., max. szept. 12., vége okt. 8.

Egyéb jelenségek:

23. 1 ó. A Nap a Mérleg jegyébe lép
Ősz kezdete.

Vásárok

Hatvan:	12.	Autó
	21.	OÁK
	26.	Autó
Tura:	1.	OÁK

Jeles napok:

8. Analfabétizmus elleni világnap
27. Egészségügyi világnap
27. Idegenforgalmi világnap

Kiss Ferenc

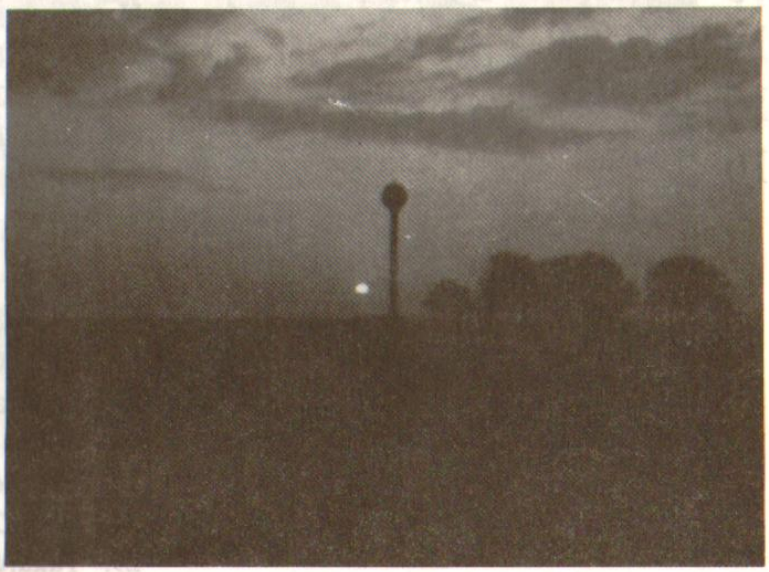
Ősz

Elmúlott a virágos nyár, olyan csendes minden.
Halvány fényben ragyog a nap odafenn az égen.
Gyengén száll a mosolygása a mély őszi csendben,
Nem szól már a dalos madár a meleg fészkében.

Üres minden kicsi fészek, itt hagyták lakói,
Árván lengenek a hideg szélben a kopasz fa ágai.
Csak a hidge őszi szellő tombol rónaságon,
Ő bitorol erdőt-mezőt a széles nagy határon.

Levetkőztet szőlőt, bokrot, szép zöld palástjától,
Rónaságot, a nagy mezőt tarka ruhájától.
Elsodorja messze tájra, árván hagyja itten,
Árván sír az őszi szélben a magas fenyő, minden.

Oly kegyetlen az őszi idő, mint nyáron a vihar,
Tör-zúz és emészt mindent, ami eléakad.
Pusztítva, rombolva adja át a télnek,
És eltakarja gyászát a siralmas mezőnek.
1954.

Alkonyat

OKTÓBER

Őszhó

Mindszent hava

1	PÉNTEK	Malvin	17	VASÁRNAP	Hedvig
2	SZOMBAT	Petra	18	HÉTFŐ	Lukács
3	VASÁRNAP	Helga	19	KEDD	Nándor
4	HÉTFŐ	Ferenc	20	SZERDA	Vendel
5	KEDD	Aurél	21	CSÜTÖRTÖK	Orsolya
6	SZERDA	Brúnó, Renáta	22	PÉNTEK	Előc
7	CSÜTÖRTÖK	Amália	23	SZOMBAT	Nemzeti ünnep, Gyöngyi
8	PÉNTEK	Koppány	24	VASÁRNAP	Salamon
9	SZOMBAT	Dénes	25	HÉTFŐ	Blanka, Bianka
10	VASÁRNAP	Gedeon	26	KEDD	Dömötör
11	HÉTFŐ	Brigitta, Gitta	27	SZERDA	Szabina
12	KEDD	Miksa	28	CSÜTÖRTÖK	Simon, Szimonetta
13	SZERDA	Kálmán, Ede	29	PÉNTEK	Nárcisz
14	CSÜTÖRTÖK	Helén	30	SZOMBAT	Alfonz
15	PÉNTEK	Teréz	31	VASÁRNAP	Farkas
16	SZOMBAT	Gál			

Csillagos ég

A Hold fényváltozásai:

8.	20 ó.	35 p.	Utolsó n.
15.	12 ó.	36 p.	Újhold
22.	9 ó.	52 p.	Első n.
30.	13 ó.	38 p.	Holdtölte

Hullócsillag:

Orionidák meteorraj: kezdet okt. 16., max. okt. 21., vége okt. 27.

Egyéb jelenségek:

23. 11 ó. A Nap a Skorpió jegyébe l

Vásárok:

Aszód:	16.	OÁK
Hatvan:	10.	Autó
	19.	OÁK
	24.	Autó
Gödöllő:	10.	OÁK
Tura:	5.	OÁK

Jeles napok:

1. Idősek világnapja
2. Zene világnapja
14. Szabványosítási világnap
15. Fehér bot világnapja
16. Élelmezési világnap
24. ENSZ világnapja
29. Takarékossági világnap

Tóth Emília

Újra ősz

Újra ősz és újra várni?!
S mi van akkor, ha hiába?!
Mi a biztosíték — bármi —,
hogy a tavaszt megkívánva
kihatj — te kedvedért —, virág-
ra bomlik a barack ága,
s hogy: ha csak az a baj, s nincs más,
szirmot borzongjon a sárba...
Várni, várni?! De mire, ha
egyszer úgyis...?! — Kapkodásra
nincs ok! Bizonyíték se' ... ma
nincs, a „végső nagy romlásra".

Iskolaépítők

NOVEMBER

Őszutóhó

Szent András hava

1	HÉTFŐ Marianna	16	KEDD Ödön
2	KEDD Achilles	17	SZERDA Hortenzia, Gergő
3	SZERDA Győző	18	CSÜTÖRTÖK Jenő
4	CSÜTÖRTÖK Károly	19	PÉNTEK Erzsébet, Zsóka
5	PÉNTEK Imre	20	SZOMBAT Jolán
6	SZOMBAT Lénárd	21	VASÁRNAP Olivér
7	VASÁRNAP Rezső	22	HÉTFŐ Cecília
8	HÉTFŐ Zsombor	23	KEDD Kelemen, Klementina
9	KEDD Tivadar	24	SZERDA Emma
10	SZERDA Réka	25	CSÜTÖRTÖK Katalin, Katinka
11	CSÜTÖRTÖK Márton	26	PÉNTEK Virág
12	PÉNTEK Jónás, Renátó	27	SZOMBAT Virgil
13	SZOMBAT Szilvia	28	VASÁRNAP Stefánia
14	VASÁRNAP Alíz	29	HÉTFŐ Taksony
15	HÉTFŐ Albert, Lipót	30	KEDD András, Andor

Csillagos ég

A Hold fényváltozásai:

7.	7 ó.	36 p.	Utolsó n.
13.	22 ó.	34 p.	Újhold
21.	3 ó.	3 p.	Első n.
29.	7 ó.	31 p.	Holdtölte

Hullócsillag:

Tauridák meteorraj: kezdet okt. 18., max. nov. 9., vége nov. 30.

Leonidák meteorraj: kezdet nov. 14., max. nov. 17., vége nov. 20.

Egyéb jelenségek:

22. 8 ó. A Nap a Nyilas jegyébe lép

Vásárok

Aszód:	20.	OÁK
Hatvan:	14.	Autó
	23.	OÁK
	28.	Autó
Tura:	3.	OÁK

Jeles napok:

1. Mindenszentek
2. Halottak napja

Bóth Emília

Ideje volna ... illene
megénekelned (egyszülött-
ként) „a helyet, hol" ... kimentve
a roskadó múlt, az üszök
alól, a tóparti házak
szétgurult kalárisát. Por
és papsajt ízével szádban,
átszökve a rég kivágott
hét-nyárfákhoz, alátámasz-
tani egymagad az eget,
bár nagykendős varjak várnak
ott rád — hisz ez lyány, nem gyerek?!

Tó a mai ABC helyén

DECEMBER

Télelőhó

Karácsony hava

1	SZEDRA	Elza	
2	CSÜTÖRTÖK	Melinda, Vivien	
3	PÉNTEK	Ferenc, Olívia	
4	SZOMBAT	Borbála, Barbara	
5	VASÁRNAP	Vilma	
6	HÉTFŐ	Miklós	
7	KEDD	Ambrus	
8	SZERDA	Mária	
9	CSÜTÖRTÖK	Natália	
10	PÉNTEK	Judit	
11	SZOMBAT	Árpád	
12	VASÁRNAP	Gabriella	
13	HÉTFŐ	Luca, Otília	
14	KEDD	Szilárda	
15	SZERDA	Valér	
16	CSÜTÖRTÖK	Etelka, Aletta	
17	PÉNTEK	Lázár, Olimpia	
18	SZOMBAT	Auguszta	
19	VASÁRNAP	Viola	
20	HÉTFŐ	Teofil	
21	KEDD	Tamás	
22	SZERDA	Zénó	
23	CSÜTÖRTÖK	Viktória	
24	PÉNTEK	Ádám, Éva	
25	SZOMBAT	Karácsony, Eugénia	
26	VASÁRNAP	Karácsony, István	
27	HÉTFŐ	János	
28	KEDD	Kamilla	
29	SZERDA	Tamás, Tamara	
30	CSÜTÖRTÖK	Dávid	
31	PÉNTEK	Szilveszter	

Csillagos ég

A Hold fényváltozásai:

6.	16 ó.	49 p.	Utolsó n.
13.	10 ó.	27 p.	Újhold
20.	23 ó.	26 p.	Első n.
29.	0 ó.	5 p.	Holdtölte

Hullócsillag:

Geminidák meteorraj: kezdet dec. 7., max. dec. 14., vége dec. 24.

Ursidák meteorraj: kezdet dec. 17., max. dec. 22., vége dec. 24.

Egyéb jelenségek:

21. 21 ó. A Nap a Bak jegyébe lép
Tél kezdete.

Vásárok

Hatvan:	12.	Autó
	21.	OÁK
	26.	Autó
Gödöllő:	12.	OÁK
Tura:	1.	OÁK

Jeles napok: —

Kiss Ferenc

Tél

Zúzmarás hideg tél köszöntött a tájra.
Hótakarókt hintett az üres határra.
Eltakarta az ősz siralmas látványát,
A nagy pusztítás fájdalmát és gyászát.

Helyette hozta a természet szépségét,
Zúzmarás ágaknak csodás büszkeségét.
Tündéri szépséget hoz mindig magával,
Csillogó hópelyhek a napfényben játszanak.

Minden olyan szép, néma most az élet,
Nem dalol a madár, üres minden fészek.
Elhagyták lakói, belepte a hó,
Olyan most minden, mint egy mélyen alvó.

Majd amikor elmegy a tél minden szépsége,
Fehér hótakarót zöld pázsit váltsa fel.
Ezer madár zengi, hogy itt a kikelet,
Elmúlik a zord tél és újból tavasz lesz.
1954.

Írók és költők a Kartaliak a kartaliakért c. műsor szerzőiként - 1991
Felső sor: Martonné Homok Erzsébet, Blaubacher Jánosné, Deák Mihály, Lengyel Imréné, Tóth Tamás. Alsó sor: Kiss Julianna, Búth Emília, Hegyi Jánosné.

Kiss István

Született 1939-ben Kartalon, 20 éven át mint ács-állványozó dolgozott, 1984. óta rokkantnyugdíjas.

Örökké

Csak a másodszori kopogtatásra emelte fel a fejét. Ki lehet az?

— Szabad!

„Ő" lépett be az ajtón. Kissé beállított, merev mosollyal az arcán; rebbenő pillant nézett körül a szobában.

— Szervusz — köszönt.

— Szervusz — válaszolt a férfi és nem érzett semmi rendellenességet magában. A nem kezdett gyorsabban dobogni; nem rohanták meg egy pillanat alatt a régi emlé mint hősszerelmeseket; nem sajdultak meg a lelkében régi, már-már begyógyult se Mert azzal, hogy „Ő" belépett, semmi különösebb nem történt, csupán az következe amit nagyon régóta, talán mindennap várt; „Ő" kopogtat és belép az ajtón, és minde folytatódik, mintha nem olyan hosszú idő, csupán órák múltak volna el legutóbbi tal zásuk és akkori holnapig szóló igéretes elbúcsúzásuk óta.

— Foglalj helyet. Így, itt. — Föléhajolt és megcsókolta az asszony szélborzolta h és közelről nézte a fiatal arcot. Semmit sem változott ez az arc, hajának-bőrének i ugyanaz, és a szeme, ez a csodálkozni, nevetni és sírni tudó nagy szem is úgy néz, c ártatlanul és mégis a beavatott mindentudók látásával néz, mint akkor nézett, am másnapig elbúcsúztak ... („Mikor látlak?" — Holnap szivem...) És mennyi idő múl búcsútól eddig a holnapig ...?

Az asszony megmozdult a széken, hajához nyúlt, hátrasímította és így maradt, k felemelve.

— Nem lepődtél meg ...

— Nem. Vártalak.

Megcsókolta az asszonyt. Ő megrebbenve ölelte át a nyakát és beletúrt a hajába.

— Szeretsz még?

— Szeretlek.

— Visszajöttem hozzád, mert...

— Te el sem mentél. Mindig itt voltál velem.

— Már régen jönni akartam.

— Itt voltál.

— Akarod, hogy ...

— Mindent akarok. Gyere. Elmegyünk innen.

...ss István

Ama bizonyos napon

„Holdezüst szikrázott és a sugarak mint csillogó késpengék hasítottak a sötétségbe. A nyárfák levelei megrezzentek, és zokogni kezdett az eolhárfa. És furcsa, hogy „megöltek" egy embert."

...gyönyörű májusi napra virradt a természet. A nap pazarló gazdagon ontotta sugarait, ...kint pírja utolsó nyomaiban elhalványulni látszik. Fent, magasan az égen fehér felhő ...ritja élénkebben tűnik elő, kiszíneződik a rét is, itt-ott egy-egy virág nyílik már és ...ezen az első rovar is; — majd egy lepke is szárnyra kél. Mélyhangú dongóméh zúg-búg ...ségül, még bágyadt ugyan az apró világ, de a terjedő fény és meleg életre kelti immár, ...gyik másik szöcske ügyetlen ugrásokkal kezdi a napot. Messzebb hatol szemem és távoli ...gokat is hallok, erdőt, vizet látok s a láthatár dombsorozatát; el-elkalandozik tekinte-...m, ábrándozoznak gondjaim és lelkem felszabadul.

Amint így tűnődöm és gyönyörködöm a természet szépségeiben, az úton közeledni ...ik egy embert. Vajon ki lehet? — Óh, hisz ez Bandi?! — ismerem fel amint közeledik.

— Szervusz Bandikám, hogy érzed magad?

— Szervusz, nagyon jól.

— Hová igyekszel?

— Gyere csak, majd meglátod.

Elindultunk. Szótlanul haladtunk egymás mellett. Nemsokára a kertek alá értünk, ahol ...dorom csipkebokornál megálltunk. Bandi megszólalt:

— Látod azt a középső csipkebokrot?

Nem szóltam. Kérdőn néztem rá.

— Na, gyere ide — s benyúlt a bokorba. Visszahőköltem. Egy ágyúgolyót húzott ki.

— Ne ijedj meg, nem jó — mondta — tegnap szét akartuk verni, de nem tudtuk. ...zt a két rézkarikát levesszük róla.

Már éppen neki is fogott, amikor két fiú tűnt fel az utca végén.

— Várj! — szóltam — megvárjuk a fiúkat. Laci és Feri jött. Köszöntöttük egymást.

— Mit csináltok? — kérdezte Laci.

— Ezeket a rézkarikákat akarjuk leszedni, de nem megy — szóltam.

— Majd én — szólt hirtelen Feri — idenézzetek! — és kikapta Bandi kezéből.

. . . . . .

19.. május 26. szerda de. 6[30]

A r o b b a n á s

Tavasz volt. Szilaj napsugarak siklottak, mint fényruhás aranylovasok. Izzó fényörvény...ben kavargott a tavasz. Éreztem, hogy egész testemet átjárja a fény és a gondolataim csak

olyanok, mint tovatűnő szél simogatása a rezzenő leveleken... hogy a félig lehunyt
pilláimon át hipnotikus erővel zuhog a fény, lemos rólam mindent, ami korlátot, ta
kodást, vagy félelmet jelentett. Idegeimen hangtalan zengés áradt át. A nap, mint v
fényű tüzes szekér vágtatott a zenit felé és a fellegek, mint márványtestű hetérák j
táncukat fénytöntő útja nyomán. Éreztem, hogy szilaj erők ismerős vihara tombol
imban ... Révülten kiáltottam ... A fényörvény elragadott, magasba sodort ... szél szá
suhantam a tűzszekérrel együtt és testemen a mámor orgiasztikus ritmusa viharz
Nyitott szememben fénylő ködök gomolyogtak, nem éreztem a napsugarak éles hu
... Torkomból ősi ének névtelen dallama röppent ... mélység nyílott. Kialudtak a fén
Gyorsan száradó verejték ömlött izmaimon ... aléltság siklott át agyamon.

. . . . . .

Valaki erélyesen megrázott és ettől észretértem. Kinyitottam szemeim, de gy
becsuktam újból ... kozmikus pusztulás, holdbéli táj fantasztikus kietlensége, vulka
erők tombolásának lélegzetelállító, sötéten fenséges jelei vésődtek mindüvé.

... Égető lángok nyaldosták arcom, kezeim és mindenem. Kiáltani akartam, de
gügyögni tudtam.

— Segítség ... segítség ... — suttogtam és görcsösen markoltam a füvet.

— Ítéletre! — dörgött egy rettenetes hang.

— Számolj be! Mit csináltál amíg éltél?

Összegörbültem egészen, mint a napra került pataféreg. Most már láttam, hogy
dennek vége. Lopva kinyitottam szemeim, de csak karikázó fényességet láttam m
körül. Az előbbi hang pedig sorolni kezdte:

— Loptál, hazudtál, csaltál, oroztál ...! Semmi jó nincs benned! Örökké égessen

— Jaj! — sikoltottam és irdatlan félelem, rettegés fogott el. — Segítség!

De nem volt segítség. Görnyedt alakok vonultak el előttem, és mindegyik mo
valami vád félét. Türelmetlenül vártam, hogy elfogyjanak, de ehelyett egyre többen l

Tehetetlenül fetrengtem és fájdalmamban a fogam csikorgattam.

— Nem bírom tovább! — nyögtem elhalóan...

— Csillapodj — hallottam és lázas homlokomon cirógatóan hűvös kezet érezte

Megrázkódtam.

— Hol vagyok?

— Most már jó helyen ...

Csodálkozva néztem körül.

— Mi történt? — kérdeztem.

Majd hirtelen, minta villám cikázott volna ... agyamban egy gondolat villant fel. H
véltem: — Majd én ... Idenézzetek!

. . . . . .

19... május 26 szerda. de. 06[50]

A szép táj nyári éjszakája teljes pompájában tárult. Tücsök ciripelt. Fent a maga
mint lezuhanó űrhajó, hullócsillag villant. Nem vetett hullámot a vetés roppant ten
Keskeny újhold remegett az akácok kékesfekete ligete felett. Lassan húny ki a vékony
a láthatár szélén sötétlő felleg sátrában. Még bársonyosabb a csend. Egyre fényeseb
csillagok. Halkan pendülnek a szavak. Hátrál az éjjel. Pirkad. Fent az égen késpen
kony sárga fény remeg. Messze a mezők kék párában állnak, duzzadt rügyeket oldoz a

. . . . . .

Hogyan voltunk akkor. Egy közülünk örökre eltávozott. Jött a temetési menet, halkan [illegible] Egy monoton hang szívbemarkoló szavakkal beszélt: — Akit gyászoltok, már [illegible] nagyjai között áll, minden időkre, sérthetetlenül. Térjetek hát haza bánatotok, de emelt fővel. S ha valamikor viharosan megragad benneteket az ő emléke, emlékezzetek majd erre az órára, és mondjátok magatokban: — ott voltunk, amikor eltemettük, s [illegible], mikor elköltözött!

[illegible] István

Ha majd ...

Ha majd a nép, gőgös fejét az égre vetve
egyszer felemelkedik,
majd ha minden ember önfeledve
az igaz eszmétől újjászületik,
ha majd nem lesznek gazok,
csak igaz emberek,
akkor mondhatjuk, hogy behegedt a sebed.

Majd, ha egyenjog lesz az egész földtekén,
ha majd a világbéke megszületik,
mondhatjuk az emberre, hogy él.

Majd, ha az emberek előtt,
az igaz cél lebeg,
ha majd nem kell nekik
kétségbeesve tengenek,
majd, ha az igazság végleg győzni fog,
ha majd a nép bőségben él,
az igaz nótát ha dalolhatod,
mondhatjuk, hogy itt van a cél.

Majd, ha nép elfelejt sírni,
s nem hallja a háborúk zaját,
ha majd nem kell gyászolni
az igazságért elesett fiát,
majd ha csak nevetés hallatszik a földön,
ha majd minden ember csak mosolyog,
majd, ha nem lesz olyan, aki öljön,
és eltűnnek a romboló gazok,
akkor mondhatjuk, hogy megálljunk,
mert itt az igazság fénye ragyog.
1958.

Kiss István

Álom

Yara kényelmesen elterpeszkedve ült a párnás forgófotelben és a műszerfalat nézte. berendezés automatikusan végezte a különböző méréseket, beprogramozott utasítások Már lassan egy hete, hogy landoltak az eddig még ember nem járta bolygón, a Palatinus de idáig élőlény nyomára nem bukkantak. Nem értette a dolgot, hiszen Cobald professz aki a megérkezés pillanatában nekiállt a levegő összetételét vizsgálni, rögtön kimutat hogy oxigén bőven van, és minden megtalálható a bolygón, ami az élethez szükséges. B az is igaz, hogy ilyen rövid idő alatt nem tudtak, csak kis területet bebarangolni. Pe terepjáró kocsijuk igazán gyors, jól bírja a strapát. Az itt a baj, hogy nagyon kevesen vann az űrhajón. A két nőt, Évit és Lindát, nem sokra lehet használni odakinn, csak űrhajóban.

Jusztin és a professzor már kora reggel felderítő útra indult a közeli erdős-mocsa terület felé. Ervin és Logan méréseket végeznek a laboratóriumban, őt pedig ideültett a műszerfal ellenőrzésére. Öt ember egy bolygó felkutatásához elég kevés. Az Űrhajóz Társaság Elnöke kijelentette, hogy a Palatinus nem olyan fontos bolygó, nem hiszi, ho eredménnyel jár az utazás, mindez csak biztonsági okokból szükséges. De akkor min jöttek ide? Üdülni?

Itt mérgesen a lábára csapott és azt gondolta: Az ördög vigye el, mit rágódom ezen dolgon?

Áááh ... Inkább aludnék egyet, hiszen a műszerek úgyis pontosan végzik a munkát, n is tudom miért ültettek ide. Nagyon meleg van itt. Milyen jó így becsukott szemmel, és p perc múlva már aludt is.

Éppen a Szkafander nevű folyóiratot olvasta, amikor a fotocellás ajtó kinyílt és Jusz robban be rajta a professzorral. Izgatottan újságolták: Yara! Érdekes nyomokat találtu Gyere nézd meg te is. Érdemes. A többiek már csak ránk várnak.

Az egyhetes tétlenség és reménytelen kutatás után ez a hír bombaként hatott. Ya felpattant, és már rohant is kisiető két társa után. Mindnyájan beültek a terepjáró kocsi és robogtak a mocsár felé.

Pár perc alatt odaértek és izgatottan ugráltak ki a földre. Cobald professzor odavezet őket a láp széléhez, ahol érdekes pontszerű nyomok voltak láthatóak a talajon. Körülá ták, nézegették, hogy vajon mi lehet az?

De nem sokáig vizsgálódhattak, mert hirtelen szörnyű, vérfagyasztó ordítás törte m a néma csendet. Mindannyian ijedten kapták fel a fejüket, és kimeredt szemmel bámult a mocsár felé, ahonnan az artikulátlan hangok jöttek. A megdöbbenéstől földbegyöke zett a lábuk. A mocsárból polipszerű, óriási undorító állatok emelkedtek fel, és felé indultak. A két nő eszmélt fel először. Sikoltozva fordultak meg, és rohantak a kocsi fe Azaz csak rohantak volna, de hirtelen megtorpantak. A kocsit már körülvették ezek

nyálától csepegő állatok. Ekkor már mindannyian feleszméltek, és elkezdtek futni az erdő felé, csak Yara hasalt le hirtelen egy nagy szikla mögé. Az állatok meglepő gyorsasággal eredtek az űrhajósok után.

És az egyik Évit már el is érte...

Rettenetes csápjainak egyike rátekeredett a nyakára, egy halálsikoly, és a fuldokló nőt magával húzta a mocsárba, le a mélybe.

Nem volt esélyük. Az állatok gyorsak voltak, és a félelmetes karok pár perc múlva mindegyikük nyakát elérték. Jusztin és Ervin most bukott el kimerülve, Lindát és a professzort már a láp felé húzták az undok szörnyetegek.

Yara borzadva figyelte társai haláltusáját, szörnyű végét. Aztán hirtelen felugrott és futni az Űrhajó felé.

Talán még elérem — reménykedett.

Mind közelebbről hallotta az állat szuszogását. De ott volt az űrhajó a tisztás közepén. Megkétszerezödött erővel futott, futott az életéért.

Még csak öt méter, már csak kettő ... ebben a percben elvágódott.

Hirtelen kirántotta paralját és az állatra lőtt. Rettenetes bűz csapta meg az orrát, de a következő pillanatban egy sáros kar tekeredett a nyakára.

Fuldokolni kezdett.

Jaj, megfúlok. Nem. Ez nem lehet. Óh...

Hirtelen felébredt. Kábultan nézett körül. A műszerek megnyugatóan villogtak, ő pedig ott ült csapzottan a fotelben. Tehát csak álom volt. Szörnyű álom.

Ebbe jól beleizzadt, még szerencse, hogy nem igaz.

De nem volt ideje az álmon elmélkedni, mert hirtelen szétnyílt az ajtó és Cobald professzor lépett be Jusztinnal.

Izgatottan közölték: Yara! Érdekes nyomokat találtunk. Gyere nézd meg te is! Érdemes. A többiek már csak rád várnak...

Kiss János

Született 1939-ben Kartalon. Autófényezőként dolgozott, jelenleg rokkantnyugdíjas.

Jóska — és a Julcsa tehén

Az egyszeri falusi gyerek bevonult katonának. Addig a tsz-ben dolgozott otthon falujában, tehenészként. Becsülettel viselte a mundért és próbált beleszokni a fegyelem ami bizony elég nehezen ment. Az egyik gyakorlaton, pihenő alkalmával beszélgetv hazai tájakra, ízekre emlékezve, történeteket meséltek egymásnak. Mint ilyenkor le szokott egy kicsit meglódult a fantázia. Egyik-másik történet egy kicsit eltúlozva siker Ott volt a szakaszparancsnok is közöttük.

Katona komám gondolt egyet és elhatározta, hogy az ő története lesz a legnagyo legkacifántosabb. Elvégre a százados előtt nem szabad lebőgni, ki kell vágni a re Bizonyítani kell, hogy ő milyen lelkes híve a tsz-nek, és mennyire vigyáz a közös vagyon milyen talpra esett fickó ő.

Mondja a komám: — Hát tudjátok fiúk, nem akármilyen tsz a miénk, megbecsü nálunk a tehenészeket, csak még nincs elég istállónk, így kitereltem reggelenként a gul a legelőre. Azt mondja az elnök et., hogy te Józsikám lásd, hogy mennyire megbecsülü mint tehenészt. Itt van ez a vadonatúj oldalkocsis motorkerékpár, ezzel őrizd a gulyát, már pulikutyát nem tudtunk venni.

Igen értelmes gulyám volt ám nekem — meséli Jóska — nem is volt semmi b motoroztam a gulya körül, heverésztem, süttettem a hasam a nappal. De egyszer beüt a baj. Az egyik tehén, Julcsi elleni készült. Nem is akartam kihajtani a többivel, de oly bánatosan nézett a nagy szemeivel, és olyan keservesen bőgött utánunk, hogy nem v szívem otthon hagyni. Még könyörögtem is neki, hogy marad itthon Julcsikám, ne fár ki a mezőre ellés előtt, jobb lesz neked itthon —, de nem használt a szép szó. Így kivittem vesztemre. Julcsinak elkezdődtek a görcsei, tudjátok fiúk a tehénnek is van szülőgörcsei. Meg voltam ijedve, mi a frászkarikát csináljak?

Még itt ellik meg a Julcsi a réten, ez nem lehet!

Véletlenül rápillantván a motorra, beugrott az isteni szikra. Odavezettem Julcsi motorhoz és elmagyráztam neki, mit akarok. Igen csak ódzkodott a dologtól, há kicsúfolja a többi tehén. De csak agitáltam, igértem neki fűt-fát, csak üljön már fe pótkocsira. Pedig láttam, hogy sokáig nem lehet könyörögni, amikor már kezdett hajl a szép szóra mondom neki, hogy: Drága Julcsikám ilyen okos tehén nincs még egy mint ha felülsz a motorra, jövőre a legtüzesebb bikához viszlek el. Ha láttátok volna, h

[illegible] a szeme. Na végre felült. Elindultunk. Én a motoron, Julcsi az oldalkocsin. A [illegible] már nyomtam a dudát észnélkül, Julcsi pedig nem hiába mondom, hogy okos [illegible], nekiszakadtából bőgött. Mondták is a tanyában, hogy baj van, mert igen dudál a [illegible], és milyen jóhangú dallamkürtöt csinált ez a gyerek a motorra.

[illegible] a tanyába érve tudták meg, hogy nincs is dallamkürtöm, csak Julcsa bőgött kottára [illegible] dudálással. Alig bírt szegény leszállni az oldalkocsiról. Úgy megrázta őt a motor, hogy [illegible] ő ellett mindjárt, egy szép bikaborjút. Így volt bizony.

[illegible] is az elnök et., hogy leszerelés után visszavár ám tehenésznek.

Kiss János versei

Intelem

Fütyül a szél, messze hordja a havat,
Rég befújta a jeltelen síromat.
Igaz, nincs is, ki vigyen rá virágot.
Magányosan jártam e nagy világot.

Fiatalon kalandokat kerestem,
Ahány lány volt, mindet megszerettem.
Adtam csókot, kaptam csókot,
Elkerültem Istent, s papot.

Ha beültem a kocsmába mulatni,
Napokig sem tudtak onnan kirúgni.
Szólt a nóta, táncolt a lány az asztalon,
A többit meg ölelgettem a padon.

Sírt a vonó, a nagybőgő brummogott,
Cimbalom szólt, a csimpolya sikoltott.
Elmulattam vagyonom és életem,
Vénségemre nem maradt már semmim sem.

A kocsmában néha azért megtűrtek,
Innen-onnan dobtak egy kis kenyeret.

A templomot keresném már, de késő,
Nem maradt már csak a hideg temető.

Okuljatok jó fiúk a sorsomból
Csak gazdája gyarapszik a kocsmából.
Akármikor kaptok rá az italra,
Sírig kisér majd a koldustarisznya.

Szeressetek, teremtsetek családot!
Neveljetek fiúkat és lányokat!
Törődjetek feleséggel, hazával!
Ne féljetek szembe szállni a sorssal.

Remélem, hogy meghalljátok intésem,
Higgyétek el, szívből jő a kérésem.
Minden ember, maga sorsa kovácsa,
De nem mindegy, hogy mi marad majd utána.

Ha utánatok, csak jó hírnév és szeretet,
Szép öregkor, boldogság és becsület
Marad meg az életből,
Tiszta szívvel távozhattok e létből.

Részeges induló

Töltsél jó komám, üres már a pohár!
Ne törődj családdal, gyerekkel, asszonnyal!
Ők csak bajnak vannak, nyűgnek a nyakunkon,
Ha rájuk keresünk, nézhetünk a lyukon.

Fizessél cimborám, hisz te is szereted,
Ha elfogyott a zsozsó, majd kopog a szemed.
Vedd el az asszonytól, azt a keveset is,
amit néki adtál, hisz ő úgysem iszik.

Ha részeg vagy, s haragszik. Verd el!
Őt is, a kölykeid is!
Ne is törődj velük, nálunk ez így szokás,
mi is így csináljuk; Minek nekünk család?

Lefagy a fenekünk? Jéghideg a lakás?
Elsőbb és fontosabb, hogy telt legyen a pohár.
Éheznek és fáznak? Kit érdekel?
Ne is törődj velük; Gyere szesztestvérem!

Van elég belőlük, menjünk a kocsmába,
Elé a dugipénzt, és szeszt a pohárba!
Ha már nincsen eszünk, legyen elég szeszünk,
Ne törődj a világgal, törődjön ő velünk.

Kedves cimboráim.
Ha tetszik e pár strófám, meg is zenésítem,
hisz ezt teszitek ti is,
csak épp a fizetéssel!

Hegedűs Lajos

Született Debrecenben 1953-ban. Gyermekkorát Püspökladányban töltötte, ott érettségizett, majd Nyíregyházán tanári diplomát szerzett magyar-történelem szakon. 1983-ban került Kartalra feleségével. Két gyermeke van.

Jellemrajzok

Emberek közt

Emberek közt az egyenes
szemedbe merészel nézni,
s ha valami rosszat tett,
el fogja neked ismerni.

Emberek közt a sunyító
nézésed elől lopakszik,
hátad mögött szapul téged,
kétszínű lében mosakszik.

Szemrehányás

Feladta a mérkőzést
tüdeinek síkján
Nem forog a köszörű
állhatatosságán.

Lehorgonyoz, árbóca
fehér kendőt lenget
Talpa alá engedi
a csirkét, az enyvet.

Könyörtelen ragacsok
nyűhöz kötözik,
Körötte a levegő
megáporodik.

Aki elszántságával
ekkorát farol
Annak férc jelleme
elszakad a parttól.

Mint gólyahírcsokor

Harsona se rivall,
petárda se robban
nesztelen szerénység
lakik e fiúban.

Illetlenkedne nála
kiskirály hatalom,
mint gólyahírcsokor
elnöki asztalon.

Ezen a szerénységen
koppannak göröngyök
Ezt veszik célba a
harsonaigénylők.

Búth Emília

Született 1954-ben Gödöllőn. Aszódon érettségizett, majd egy évig Kartalon tanított egykori iskolájában képesítés nélkül. Volt osztályfőnöke biztatására kezdett el írni, mely életelemévé vált. Korai betegsége miatt továbbtanulni nem tudott, jelenleg rokkantnyugdíjas.

Egyszeregy

avagy:

hogyan nem lett Vandából libapecsenye

Klottnadrágos, mezítlábas nyár volt, aki tehette, nekivetkőzött. Bori egy öreg nyár keskeny árnyékában hasalt, félig a napon. Papsajtot rágicsált. Levetett harisnyája, cipő — mint valami harisnyának, cipőnek álcázott vakondtúrás —, felkupacolva a fűre terít hamvas mellett.

— Nem ám fejbevágjátok Vandá?! — Szólt oda a fiúknak.

Bikuci keze megállt a levegőben. Éppen ő volt a soros. Attila kavicsa háromszor patta a vizen, mielőtt elmerült volna, de most majd ő?! Állt, roggyantott térdekkel, hátrafelejt karral:

— Mi van ... — nézett félre, aztán már lódult is, repült is, csobbant is a kő.

— Jesszusom, Vanda?! — visított Bori.

— Ne visíts, nem találtam el!

— De eltalálhattad volna?!

El, eltalálhattam volna, gondolta Bíró Laci, akkor most legalább azt mondhatná hogy direkt, hogy azt akartam. A fene ebbe a lányba!

— És ha eltalálom? ... na bumm! Én csapom kupán, vagy más tekeri ki a nyakát?!

— A nyakát? — sápadt el Bori.

— Azt hát, a nyakát! Mér ... másképp hogy lesz belőle libapecsenye?!

— Libapecsenye...

Bori fölött szempillantás alatt beborult az ég. Azonnal szedelőzködni kezdett. Szed lőzködött és öltözködött. Öntözködött és szedelőzködött.

— Egy hülye liba miatt csak nem veszünk össze?! — próbálkozott még Birkuci, de Bo ezt már nem hallotta. (Szerencsére!) Közben Vanda is partaszállt. Eddig békésen vito lázgatott, mindig partközelben (igen, kőhajításnyira). Nem tudott semmiről, nem hallo semmit. Azaz valamit mégiscsak hallhatott, mert szó nélkül Bori nyomába szegődö lépdelt felemelt fejjel. Így indultak haza, sértődötten. Elől Bori (Biczegh Borbála, 3.c. osz tan.), mögötte Vanda, a húsvéti kisliba, akiből előbb-utóbb libapecsenye...

Libapecsenye?! Vandából libapecsenye?!...

Bori nem aludt akkor éjjel. Megtanítom számolni, gondolta. Számoló liba! Együtt lépünk majd fel, meg piactereken... ketten járjuk majd a világot. Megtanítom ... Elrepülök... igen, Indiába, s majd ha tehetem, utánamegyek... (Küldte vona ... de Bori itt még mit sem tudott arról, hogy Japán és a Hold között, valahol ... De ez egy másik történet.) Repülő liba! Tessék, tessék! Nézze meg ön is, milyen ... a világ!?

Hogy Vandának magas a matematika, hogy nem lesz belőle fejszámolóművész, az már ... kiderült. Repülni sem tanult meg, pedig erre volt némi remény, hiszen volt hozzá ... gyönyörű szárnya?! Bori naphosszat lengette széttárt karjait, hogy:

— Hallgasd Vanda! ... Nézd, valahogy így?!

De minden hiába.

— No, számol már a libád? — kérdezték az emberek.

— Nem. — Sóhajtott Bori.

— No, repül már a libád? — léptek közelebb a körülállók. Egyesek kést, villát is hoztak. ... úgy jólnevelt, aki papirszalvétát lobogtatott. A faragatlanabbja azt mondta, nem ... semmi, legjobb marokra fogni a libacombot.

— Nem számol, nem perül?! ... no, akkor ... — szűkült tovább a kör.

Jaj nekem?! Jaj neked, szegény Vanda! ... topogott Bori (Biczogh Borbála, 3. c. oszt. ...) kötés alatt Vandával.

— Nem számol, nem repül, de tud valami mást ... Megérzi a bajt!

— Az is valami? Én is ... — kiabált valaki ... — Én is megérzem, ha a lábamra taposnak...

Előrehajolt előre, s Vanda ... kaparászva még hozzátette: ő is megérezné, ha valaki az ő nyakát akarná ... megcsavargatni.

— De nem?! Vanda kotyogós?! ... ő igazán ... ő megmondja előre...

— Mit, te lány?!

— Hát, szól, ... megmondja előre ... megérzi a földrengést, az árvizet, a jégverést, ha ... fejével a Tó felé...

Bori sorolta volna még, de ... embereknek ennyi is elég ... Szétszéledtek, hazamentek. Attól fogva szántottak, ... arattak, vasárnap ... kiültek a ház

előtti kispadra, vagy szunyókáltak bent, a hűvös szobában, és nyugodtan aludtak é
Hiszen szánthattak, vethettek, arathattak, vasárnap délutánonként kiülhettek a ház e
kispadra, vagy szunyókálhattak bent, a hűvös szobában, és nyugodtan aludhattak éjj
ja? és kihajthatták kacsáikat, libáikat a tóra, nem volt többé: kányától félni, mert ott
Vanda. Vanda, aki előre megérzi, aki előre szól...?!

Csak Bori hajolt néha a földhöz, fülelt aggodalmaskodva, s nézett fel, résnyire szű
szemekkel, nyugtalanul az égre. De akkor, de ilyenkor Vanda mindig eléállt, s elgágint
magát. Gágintott egyet. Igen, egyet, mert egyszer egy, az egy ugye?! Aztán felegyenesed
s szárnyait széttárta, hogy: idenézz Bori, figyelj csak, Biczegh Borbála... így, valahogy

Búth Emília versei

Váratlanul

Szürke ez a tél;
semmit nem igér
a reggel.

Messzi-járt varjak
táv-recsegnek csak
a kertben.

De bírni (tűrni?) —
mázsás köd üli
a szobát —,

váratlanul két
láthatatlan kéz
karol át.

Honnan...

...honnan nem, valamit tud ez a szél.
Persze, valamit te is sejthetnél?!
mert tavasznak, nyárnak összes piszkát,
s lábad elé hordja minden titkát —,
nézd!
Minek a telefon, a levelek...
szó, szavak, cigánykerék-mondatok?!
Mért nincs úgy, hogy te érted a csendet —,
s harangok nyelvén mért nem szólhatok
én...

Tulipánok

Át-telelt remények, földben
felejtett tulipánhagymák
löködik félre a rögöt.
Napra, napra! — hajtogatják...

Tenyerükben a szirmok:
tört poharak, jég-szilánkok.
S egy reggel, hogy szomjan ne halj,
megcsendülnek a virágok.

Az a legnehezebb

Az a legnehezebb,
hogy ne fuss elé!
Az a legnehezebb,
hogy ne ugorj a nyakába!
Az a legnehezebb,
hogy visszanyeld a kérdést —,
ami pedig rég,
már szépanyádban megszületett,
midőn a családi tűzhely mellett,
a megtérőt
várta.

Mielőtt aludni mennél

Benyitsz a kis-szobába...
a srácok már alszanak.
Nem gyújtasz villanyt, s mintha
kizárnák most e földi
világot, égig érnek a falak.

Halk szuszogás. Az alvók
álmot álmodnak köréd... ---
tudod a csillagokat,
a Holdat, a Napot ... és
egyáltalán nem bánt már a sötét.

Kiss Julianna

Született Gödöllőn 1950-ben. Az általános iskolát itthon Kartalon végezte, s korai betegsége miatt Budapestre, a Marcibányi téri mozgáskorlátozottak intézetébe került, ott is érettségizett. 19 évet töltött munkaviszonyban, 1990-től leszázalékolt nyugdíjas.

Tolerancia

A hetek óta tartó kánikula sehogy sem akar véget érni. Kora este van és alig csökk a levegő hőfoka.

A középkorú nő már jó ideje ücsörög az ORFI „L" osztályának Dunára néző erkél Kezében nyitott könyv, de szemei nem a betűkre tapadnak. Előtte hatalmas plat terebélyesedik, melynek ágait gyakran madarak látogatják. Annak ellenére, hogy elé zett az este, az utcán nagy a forgalom. A közeli házak lakói kutyáikat sétáltatják.

Az erkélyről a nő most a szobába lép. A TV újságot kezébe véve a műsort böngé Érdeklődését fölkelti a kettes csatornán 7 órára jelzett film. Az órájára néz. Háromneg hét, tehát mindjárt kezdődik. Úgy dönt, hogy megnézi és máris indul.

A TV-szoba üres. Bekapcsolja a készüléket, majd helyet foglal. Nemsokára két h csatlakozik hozzá. Közben elkezdődik a film.

Pár perccel 8 óra előtt csoszogva megjelenik egy idős asszony.

— Jóestét! — köszön kedvesen mosolyogva, majd nyögdécselve helyet foglal a kö korú nő háta mögött.

— Jóestét! — viszonozza a köszönést. A másik két hölgy csak bámul rá, de nem s

A képernyőn bonyolódik a történet...

Rövid idő után egy férfi érkezik. Ő is köszön, majd fölkapva egy széket — elkülönü közel a készülékhez — leül. Ismét csönd, nézik a képsorokat. A középkorú nő háta mö mocorgás, fészkelődés.

— Ez most hol van, az egyesen? — kérdezi az asszony a háta mögött.

— Nem, ez a kettes — válaszolja barátságosan.

— És a Híradó? Már biztosan megkezdődött — hangja sopánkodó.

— Asszonyom! — kezdi nyugodtan az előtte ülő — Ez a film már egy órája m Elejétől fogva nézzük, ezért a befejezést is látni szeretnénk. Mindössze 25 perc van h

— De csak megnézem milyen... — mondja elnyújtva a magánhangzókat.

— Átkapcsoljam kezitcsókolom? — ugrik a férfi, s keze máris a csatornagombon m

— Dehát nézzük a filmet! — végre megszólal a két másik nő is. Mintha most ért v a tudatukig, hogy megfosztják a szórakozásuktól.

A fiú, mit sem törődve a megjegyzéssel, máris átkapcsol és éppen a „HÍRADÓ" felirat jelenik meg.

— Itt vagyok! Már meg is kezdődött — szinte kiált.

— Asszonyom! — próbálkozik az előtte ülő. Hangjában már enyhe indulat. — Nem akarja, hogy elkezdtünk nézni egy filmet, amely érdekel és kíváncsiak vagyunk a végére?

— De a Híradó! Hát az is fontos, nem?! — kérdez-kiált egyszerre, kerekedett szemmel, gyermeteg hangon. És a mosolya!

A középkorú nő most figyelmesen néz rá. Kerek, ráncok barázdálta arcán a mosoly olyan, mint azé a kisgyereké, aki a tilalom ellenére kiharcolja magának amit akar, és ujjong a győzelmén.

Hirtelen eszébe jut még valami. Az Esőember című regényből az autista férfi, akinek TV-ben volt egy kedvenc műsora. Ha ezt nem nézhette időben, kiborult, hiszen a megszokott rendet erőszakkal fölborították...

A gyermeteg mosoly továbbra is ott ül az idős asszony arcán, és már senki sem akarja megfosztani kedvenc műsorától...

Az ülőhelyén ülő nő egyszerre megenyhül iránta. — Jóéjszakát! — köszön el, fölemelkedve ültéből és szomorkásan indul szobája felé.

A szobájához érve ingerült szóváltás zökkenti ki gondolataiból. Döbbenten áll meg a nyitott ajtóban.

— Elegem van abból, hogy a székeddel állandóan lökdösöd az ágyamat. Reggelente meg a csapból folyatod a vizet! Nem hagysz aludni!

— Én lökdösöm az ágyadat? Oda sem ér a székem! Mi az, hogy nem hagylak aludni! Én mindig 6 óra után kelek föl és megyek zuhanyozni, méghozzá csöndben!

— De igenis ideér a széked! Ha te tudnád mennyire fáj a lábam!

— Nem, én nem tudom. Nekem nincs semmi bajom, azért vagyok itt! — kiáltja Vali, a megtámadott. — Ami pedig a vízcsobogást illeti, félhétkor már egyáltalán nincs korán, és szólt tudomásul, hogy ezután is itt bent fogom megmosni a fogamat!

— Hiányzik belőled a tolerancia! Nem tudsz tolerálni! — vág vissza Eta, a vitát provokáló. — Az előbb sokkal figyelmesebb volt. Őt észre sem vettem amikor fölkelt. Vagy is a fürdőszobában mosott.

— Ide figyelj Eta! Én nem tudom valójában mi bajod van velem, de azt érzem, hogy szándékosan belém akarsz kötni.

— Én nem kötözködöm, de igazán tolerálhatnál egy kicsit!

— Te idegbeteg vagy! Ideggyógyászra lenne szükséged, nem pedig ORFI kezelésre!

A vita igen csak kezd elmérgesedni, s ki tudja milyen mélységig fajulna... Azonban az ajtóban álló nő megmozdul és beljebb lép.

— Most már elég ebből lányok! Neked meg Eta, nincs igazad! Én is úgy látom, hogy szándékosan kötözködsz a Valival. Toleranciáról beszélsz, de azt hiszem nem vagy tisztában a jelentésével, mert éppen te vagy az, aki nem tud tolerálni.

— Hát te sem értesz meg? Igenis lökdösi az ágyamat!

— Eta! Kérlek fejezd be, fejezzük be! Nincs igazad, újra és újra ezt tudom mondani. Semmi értelme ennek a gyerekes vitának. Tudjátok mi a szomorú? Csak hárman vagyunk, mégis békétlenség van köztünk. Mi lenne, ha 5 vagy 8 ágyasak lennének a szobák...?

Aztán mintegy jelezve a vita befejezését kivonul az erkélyre. Arra gondol, hogy emberek egyre ingerültebbek. Idegesség és türelmetlenség mindenütt. Véletlenül kim dott szó, nem megfelelő hangsúly — kicsi szikra — és robbanás...

Rosszkedve csak nőtt. Lenéz az utcára. Még mindig van forgalom. Igaz, nincs k nemrég múlt 21 óra. Akad aki most sétáltatja a kutyáját. (Talán mert nincs az a nagy hős A nemrég föltámadt szél jólesően simogatja a testét. A gyönyörű platánfa szomjúsá küzdő levelei lágyan csapódnak össze. Sutyorognak közben. Vajon miről? Talán a Lu fürdő udvarában élő — 100 évesnél is több — vén platánfától hoznak üzenetet; a bizal ról és a reményről...? Hisz ő már csak tudja, aki annyi mindent átélt, és mégsem pusz bele...

A nő az erkélyen most megfordul és szobájuk fel néz. Társai már lekapcsolták a villa talán el is aludtak. És ő még nekik akarta elmondani, hogy miért nem nézte végig a film

1992.

Kiss Julianna

A kolduló

A Margit körúton — a Szivárvány Áruház előtt — hátát a villanyoszlopnak támasz fiatal lány ül. Hosszú szőke, egyenes szálú haja zsírosan lóg az arcába. Szemét sö szemüveg takarja. Ruházata erősen szennyezett és szakadt. Bő, kockás szoknyája mintegy véletlenül — félcombig fölcsúszva, hogy bepólyált lábai jól szembe tűnjen Ugyanis mindkét lába combtőig gumifáslival van betekerve. Jobb oldalán kis műan tálka — néhány forint lapul benne — bal oldalán fehér bot, hanyagul odavetve...

Nyakát meghajlítva erősen görnyedt testtartással ül. A lábak kinyújtva, a talpak furcsa mód — egymással szemben. Szomorú látvány...

Tőle 3 m-re újságos bódé áll. Az árusnak jó forgalma lehet, mert sorban állnak a ve A bódé sarkánál napszemüveges, farmer ruhás férfi ácsorog, kezében nyitott újság. U tesz mintha olvasna, de többnyire a napilap fölé nézve figyeli a porban heverő lányt.

Időnként egy-egy járókelő pénzérmét dob a tálkába.

Kisunokájával idősebb nő halad el a lány előtt. Látszik rajta, hogy zavarban v ahogyan az ülő alakra néz.

— Nagyi! — rántja meg a kezét az unoka. — Mi lett azzal nagylánnyal? Olyan furc ül!

A nagyi szorosabban fogja át a kisfiú kezét.

... Nincs — válaszolja rövid tűnődés után.

— Akkor miért nem megy haza lefeküdni? Engem is le szoktatok fektetni, amikor ...

— Nincs hová mennie ... — csúszott ki a száján meggondolatlanul.

— De nagyi! Mindenki lakik valahol, nem? Lehet hogy föl se tud kelni. Biztosan nagyon ... neki, úgy be van kötözve! — A kisfiú megáll, és így megállásra kényszerül a nagymama is.

— Gyere kicsikém, tudod, hogy édesanyád vár! — Ám a gyerek nem mozdul, egyre a ... hámolja.

— Nézd nagyi! Pénzt dobálnak a tányérjába! Én is szeretnék neki adni... Kérek pénzt ... — Olyan esdeklően néz rá a kisfiú, hogy kénytelen teljesíteni az óhaját. 2 db 20 ... ki a tárcájából. — Tessék — nyújtja feléje.

A gyerek csillogó szemmel veszi át és szalad a lányhoz. Nem dobja. Lehajol és közvetlen ... külön-külön rakja bele a 2 db 20 Ft-ost. Aztán megérinti a fáslizott lábat. — ... fáj? — A lány összerezzen.

— Nem... nem nagyon... — válaszolja zavartan.

— Zolika! — kiált a nagyi. — Most már tényleg gyere, édesanyád nyugtalankodni fog ...

— Megyek! — szól Zolika. Kis kezével végig símít a lány arcán. — Szia, gyógyulj meg! ... a nagyanyjához és kéz a kézben indulnak hazafelé.

Az újságos bódénál ácsorgó napszemüveges férfi a lányhoz sétál. Körülnéz. Aztán ... és gyors mozdulattal egy szürke vászonzacskóba önti a tálka tartalmát, majd ... jegyzi meg. — A súlyáról ítélve ma is szép bevételre tettünk szert. Meg kell, ... mondjam, minden elismerésem a tiéd. Órákon át ücsörögni ebben a hőségben, nem ... hogyan bírod!

— Nem kellemes, de fontos, hogy megéri — mondja a lány. Sötét szemüvegét levéve ... a porral keveredett verejtékes arcát. — Különben is, így hatásoabb; nem gondo- ... — Csapzottan előre lógó haját hátra símítja, hátát kiegyensítve hirtelen föláll. — No, ... innen, mára elég volt. — A társába karol és elindulnak.

— Te! Az a kisfiú nagyon megsajnálhatott — kezdi a férfi vigyorogva — még meg is ...

— Hát, kicsit zavarba is jöttem... Tulajdonképpen ronda dolog, amit csinálok — ... — hiszen visszaélek az emberek jóhiszeműségével, a szánalmukból húzok (hú- ...) hasznot.

— Ami mellesleg egész jól jövedelmez — jegyzi meg cinikusan a társa. — Különben is ... van, a kényszer visz rá.

— Aha — mondja a lány. — Holnap hová megyünk koldulni...

Kiss Ferenc versei

Született 1923-ban Kartalon. Sokgyermekes családból származik. Szegénysorban nevelkedett, gyermekéveiben tehenészkedett családjával. Katonáskodása és hadifogsága alatt kezdett el verset írni. Az építőiparban dolgozott mint vasbetonszerelő és kitűző. Jelenleg nyugdíjas.

Boldog vagyok

Édasanyám boldog vagyok,
Mert én mostmár mást akarok,
Megköszönöm fáradságod,
A te neved legyen áldott.

Sokat küzdtél éjjel-nappal,
Hóval, faggyal és viharral,
Amit tettél legyen áldott,
Köszönöm a te jóságod.

A jó Istent arra kérem,
hogy megnőjjek és megérjem,
Visszaadjam, amit tettél,
Büszke vagyok, Anyám lettél.

Akármerre járok, kelek,
Mindenkinek így felelek:
Csicsergi a madár a fán,
Legszebb az én édesanyám.
1951.

Apám

Idő viharában megedzett, de a kora megtörte,
Haja mind ősz volt, a háta meggörnyedve.
Így őrködött mindig a családja fölött,
Mint pásztor a csendben legelő nyáj mögött.

Sokat dolgozott, míg apró volt családja,
Éjt nappá téve kevés volt nyugalma.
Küzdött ő a sorssal a nagyobb kenyéré,
Melyet a családnak ő vágott tíz felé.

Nyolc karéj kenyeret osztott el közöttünk,
Mikor vacsorára az asztalhoz ültünk.
Övé volt a kilenc, Anyámé a tizedik,
Tíz tányér ételt merített Anyám ki.

Sokszor megtörtént az, hogy mi csak ettünk,
Ők pedig ketten ott álltak fölöttünk.
Önekik nem jutott, de örült a szívük,
Hogy nyolc élő gyermek virul őelőttük.

Mind egészséges, piros, mint a rózsa,
Nálunk az orvosnak kevés volt a munka.
Így élte ő végig az idő viharát,
Mikor a betegség beköszöntött hozzánk.

Ami Apánkat ágyba döntötte,
Anyánk és mi nyolcan ott álltunk fölötte.
Könnyezve figyeltük Apánk lélegzetét,
De az nem szüntette a családja könnyét.

Betegsége nem szűnt meg, nem változott semmit,
Apánknak a sorsa nehezebb lett mindig.
Majd egy nap hajnalán elbúcsúzott tőlünk,
Kórházba vitték el, csak ennyit mondott nékünk.

Fogadjatok mindig szót a jó Anyátoknak,
Mert ezzel is gyógyulást hoztok Apátoknak.
Elment jó Apánk és nem is jött vissza,
Könnyezve siratta a nyolc árva fia.

Amikor hozták a gyászos üzenetet,
Egy szomorú napnak szomorú reggelén:
Meghalt jó Apátok a kórház titkos ölén,
Ne várjátok őt, mert nem jön haza többé.

Hogy mit érzett jó Anyánk, azt csak ő tudja,
Reá hárult át a család minden gondja.
Ő vitte tovább az élet igaz harcát,
Féltő gonddal őrizte árva családját.
1942.

Hegyi Jánosné versei

Emberek ne gyűlöljetek

Rövid az élet, gyorsan tovaszáll,
Rohan az ember, s bele rokkan már.
Hagyjatok erőt, mert arat a halál
Nem nézi idős, fiatal vagy gyermek,
Emeljétek fel az elesetteket.
Egy kedves szót szóljatok az idősekhez
Emberek ne gyűlöljetek.

Mi, akik átéltük a világháborút
Mi tudjuk mi az éhezés, a szenvedés.
Bújtunk a föld alá reszketve
Fohászkodtunk az Istenhez.
Templomba járunk, ha életben maradunk
Akinek elesett férje vagy gyermeke.
S kinek senkije nem veszett el,
Az a fogadalmat elfelejtette.
Emberek ne felejtsetek.

Aki ovasta vagy hallotta
A hirosimai atomrobbanást
Egy villanás, egy robbanás, égett a város.
Égett testek, jajgató, megvakult
Nyomorék emberek.
Kiégett város, terméketlen földek,
És szültek az anyák évekig
Nyomorék gyermekeket.
Emberek ne gyűlöljetek.

Mi idősebbek talán nem érjük meg,
De az ifjú nemzedék
A születendő gyermekek,
Ó jaj ne történjen meg.
Az még borzalmasabb lesz.
Egy felelőtlen pillanat, egy gombnyomás,
És robban ég, a világ,
Emberek ne gyűlöljetek.
Mi marad utána, kiégett fák,
Elégett emberek s gyermekek testei.
Nem lesznek, akik temessenek,
Mert élő emberek
Talán nem is lesznek.
És temető lesz az egész világ.
Emberek ne gyűlöljetek,
Egy kicsit szeressetek.

A temető

Temetőnek magányában
Egy anya sírdogál magában.
Nem hallja a világ zaját,
Madarak gyönyörű dalát.

Oly nagy az ő szívfájdalma,
Ráborul a sírhalomra.
Bús könnyeit mind elsírja,
Vissza őket nem tarthatja.

Ne sírjál te édesanya,
Fiad már úgysem jön haza.
Hallja ezt az édesanya,
De hallani nem akarja.

Haza kellene már menni,
De a szíve nem engedi.
Átöleli a keresztet,
Mint egykor a gyermeket.

Elindul hát búsan haza,
A szívében nagy bánattal.
Mert az anyai szív — igazi, szerető
Hej temető, szomorú temető.

Síremlék a magyalosi temetőben

Martonné Homok Erzsébet

Mese a kovácslegényről és a szép mesterasszonyról

A kovácsmesternek két legénye volt. Mindkettő jóvágású markos legény volt szegődésük elején. Majd az idő múlásával az egyik soványodni kezdett. Napközben fáradt volt, a munkáját is rosszul végezte. Csaknem elaludt az üllő mellett kalapálás közben, pedig egykoszton éltek. Mindketten a szép mesterasszony főztjét ették. A mester meg egyre zsörtölődött a soványra; szidta mint a bokrot.

— Elbocsájtlak, szedte-vette, világ lustája!

A legény szégyellte és nagyon odáig volt már a bánatba, hogy a mester mások előtt is szidalmazta. Semmirekellőnek nevezte őt. Úgy nézett mán ki, mint a hét szűk esztendő, jártányi ereje is alig vót.

Végülis úgy határozott, mindent elmesél a legjobb cimborájának. Pedig kötve vót a nyelve, hallgasson, különben az életével játszik! — de nem birta mán tovább.

— Tudod-e pajtás, engem minden éccaka egy boszorka lovagol...

— Mit beszélsz? — kérdezte a cimborája. Azt hitte, rosszul hall.

— Úgy igaz, ahogy mondom. Egy szépasszony minden éccaka pontosan megjelenik, amikor a toronyóra ütni kezdi az éjfélt, és akár alszom, akár ébren vagyok, kötőféket dob a nyakamba, és azonnyomban lóvá változok. Hajnal három óráig lovagol rajtam árkon-bokron keresztül, hegyen-völgyön át, amíg Budára nem érünk a Gellért-hegyre, ahol a boszorkák gyülekezője van. És semmit se tehetek ellene, mert ló vagyok. Érted, ló...

— Sehogyse értelek pajtás! — vágott szavába a fejét rázva a barátja. — Úgy tudom, a boszorkák söprűnyélen lovagolva érkeznek a gyülekezőhelyekre. De lóháton? Most hallom először.

A kovácslegény cimborája hitte is nem is amiket a barátja mond és megkérdezte.

— Ismered a boszorkát, aki éjszakánkint kísért?

— Jól ismerem, hogy az Isten verje meg.

A legénycimbora arra kérte, mondja meg a nevét, mert csak úgy tud segíteni.

— Nem tehetem, szólt a kovácslegény elkeseredve. Hanem tudod mit, ha olyan nagyon tudni akarod, éjszakára feküdjél le az én ágyamba és a te nyakadba dobják a kötőféket, nyomban megtudod ki a boszorka.

— Ez nem lenne jó, mert felismerne. — érvelt a cimbora. Mi tagadás, megborsódzott a gondolattól az ő háta is. Szemtől-szembe kerülni a boszorkával. Nem tanácsos az. Végül is tanácsolta a kovácslegénynek:

— Ébren várjad a boszorkát és résen légy. Minden azon fog múlni, ki lesz a gyorsabb, mert ha a te nyakadba kerül a kötőfék, kétszeresen véged van. A boszorka ha rágyün, szembeszegülsz vele, élve nem kerülsz ki többé a keziből.

— Mit tegyek hát?

— Amikor a boszorka megjelenik, ébren légy és egy szempillantásnyi idő se teljék el, addig markold ki kezéből a kötőféket és hajszál pontosan ahogy ő szokta, az szerint dobjad a nyakába.

— De hátha varázsige is szükséges?

— Azt én nem tudhatom. De nem is az a fontos. A kötőfék a nyakadba ne kerüljön, az a fontos. Erre vigyázz.

Úgy is történt. A kovácslegény ébren várta a boszorkát, aki a mesterasszony képibe szokott érkezni. „Egy életem egy halálom" fohászkodással összeszedte kevéske erejét, amikor meghallotta, az ajtó nyitódását és ugrásra készen várta a boszorkát. A másik pillanatban már ugrott is, hogy időbe kikapja a mesterasszony kezéből a kötőféket. Erre nem számított a szép boszorkány, és mire észbekapott, az ő nyakába vót a kötőfék, és azon nyomban lóvá változott. Összetett kézzel, sírva rimánkodott a kovácslegénynek.

— Nagyon kérlek, vedd ki fejemből a kötőféket, szabadíts meg a külsőmtől. Soha többé nem kisértelek.

A kovácslegény nagyon megsajnálta, de előbb megeskette, a szavát betartja, különben mindent elmond a mesternek, kicsoda az ő felesége.

Azóta a kovácslegény békibe alhatott minden éjszaka, ki is kerekedett a két orcája, mint a pirosra sütött cipó.

Martonné Homok Erzsébet

Keresztúton!

— Az uraséggal, ahol az urammal szolgátunk, fura dolog történt. Az uram, mint parádéskocsis vót alkalmazásba. No meg belsőszolgálatra is, ha vendégség volt a kastélyban. Olyankor értem is üzentek, köllött a segítség a konyhán.

Egyik napon jó késő este mán, valami sürgönyfélét kapott az uraság, azonnal induljon fel Pestre, életbevágóan fontos dologba.

Küldték is a belső inast nyomban az uramér. — Azonnal fogjon be, a vasútállomásra kell vinni az uraságot. Hát ilyen a cselédélet, ha esett, ha fújt, éccaka vagy nappal, a parancsra pattanni köllött akár tetszett, akár nem. Az emberem ment is, befogta a lovakat és a kastély bejárata elé állt a hintóval útrakészen. Az uram mesélte, jó későn vót mán, az uraság nagyon izgatottan gyütt lefelé a lépcsőn. Még csak fél lábbal volt a hintóban, de mán kiabált.

— Hajcs, ne kíméld a lovakat!

Az uram meg az gondolta: Hajtok, hajtok én, de a hintó mégse repülőgép, hogy repüljön, és elindultak.

— Gyorsabban!

— Jó, jó naccságos úr, a partnak föl mégse repülhetünk.

— Nem pofázunk, hanem haladjunk! — robbant teli méreggel az úr az uramra. Mindenképp el kell érnünk a vonatot. A rövidebb útra térj! Kiabálta.

— De naccságos úr, az nem lehet. Éjfél után, hajnal három óráig a keresztúton senki ember fia nem haladhat át, de jószág sem.

— Mért nem János? — kérdezte megcsillapodva az úr.

— Mer, hogy a keresztúton van a boszorkák gyülekezőhelye. Pontosan éjfélkor köt húznak a keresztút ágazásánál és hajnal három óráig ott tartózkodnak.

— Lári-fári, micsoda ósdi babonaság. Megtiltom, hogy a hosszabbik útra térj.

— De naccságos úr...

— Semmi de! A rövidebb úton megyünk. Parancsolom!

Mit tehetett szegény uram. Arra köllött mennie, amőre parancsolták, és ráfordult a keresztútra, közbe egyre azon fohászkodott, baj nélkül megússzák valahogyan.

— Gyorsabban! Süvöltött az úr hangja egyre türelmetlenebbül.

„Jó-jó, én megyek, de nem rajtam fog múlni, ha uraságod mégsem éri el a vonatot." Ezt az uram nem merte hangosan mondani, inkább csak magában gondolta.

No amikor a keresztúthoz értek, előre, és keresztbe is futottak az utak és nem lehetett kikerülni az összefutó utak közepit, mer mély árok volt az út két oldalán.

— Uram Jézus segíjj! — mondta az uram, ostorával megcsapva a lovak tomporát. — Gyerünk. — lazán engedve a hajtószárat is.

Hanem a két ló, mintha a négy lábukat egyszerre csapták vóna ki alóluk, a keresztút előtt megálltak.

— Hajts! Ne kíméld a dögöket! Elkésem a vonatot!

Jaj, de nem volt olyan erő és hatalom, hogy a lovak egyett is léptek vóna előre.

— Az irgalmát, indítsd el a lovakat!

Ám a két lónak több esze vót, mint az uraságnak, és nem előbbre, hátra faroltak a kereszút elől, hiába fogta keményebbre az uram a hajtószárat. Az ostor is hiába vót, hátrafelé tolták a könnyű hintót és az lett, a hintó hátsó része az uraságval együtt befordult az útmentén a mély árokba.

— Hajts! — Ordítozott az úr az árok mélyéről — Elkésem a vonatot!

Bizony elkéste rendesen. Eltörött a kocsirúd a nagy feszítésbe. De nem csak a kocsirúd törött el, hanem az uraság egyik lába is. Esés közben valahogyan a kerék küllői közé akadhatott be.

Fodor Katalin

Született 1969-ben Gödöllőn. Az 1987-88-as tanévben tanított Kartalon orosz és magyar nyelvet, majd felvételt nyert az ELTE Tanárképző Főiskola nappali tagozatára. A tanári diploma megszerzése után jelenleg Angliában dolgozik.

A sasról, aki a bércre költözött

Az idők kezdetén még minden állat békés egyetértésben élt az emberrel és egymással. A róka barátságos futóversenyeket rendezett a nyúllal. A macska, a kutya és az egér esténként összebújva vackolódtak aludni. Nem bántották egymást a halak sem a kristálytiszta vízben, s a madarak félelem nélkül szárnyaltak, dalukkal boldogítva a földi lényeket.

Az embernek eszébe sem jutott vadászni, megsebesíteni vagy elpusztítani az állatokat, akik oly kedvesen vették őt körül. Mindnek enni adott, inni adott, befogadta őket házába, ha nem találtak szállást éjszakára. Ennek fejében az állatok segítettek az embernek, ki miben tudott: a medve erős volt, így vizet hordott a folyóról; a szarvas agancsával összegyűjtötte a rőzsét; a majmok kosarat fontak, a méhek mézet készítettek, az egerek és a pockok bogyókat gyűjtöttek, az oroszlán dús sörényével betakarta az embert, ha fázott.

Minden állatnak megvolt a dolga. Egyedül a sas nem csinált semmit. Reggel jókor szárnyra kelt, magasra repült, megérintette a napot, köszönt a holdnak, zúgva szállt a csillagok útvesztőjében. Éles szemével a magasból mindent látott, ami a föld szinén, a fák koronájában, a vizek mélységes mélyén történt. Alkonyatkor azonban visszaszállt a házba, az ember vállára ült, aki tenyeréből megetette őt, majd aludni tért a többi madárral.

Így telt-múlt az idő. Százszor és még százszor váltotta a sötétség a nappalt, százszor és még százszor űzte el a nappal a sötétséget. Minden ment a maga útján. Ám egy napon az állatok elégedetlenkedni kezdtek, mind gyakrabban súgtak-búgtak:

— Ez nem igazságos! — mérgelődött a nyúl.

— Így nem mehet tovább! — ráncolta a homlokákt a medve.

— Mi megdolgozunk az ételért és a szállásért, ő meg reggel szárnyra kel, magasra száll, ki tudja, hol s merre jár, az ember este mégis tenyeréből eteti! — zúgták az állatok.

Addig-addig tanakodtak, mígnem elhatározták, hogy az emberhez fordulnak panaszukkal, tegyen ő igazságot. Az ember figyelmesen végighallgatta őket, majd így szól:

— Tud-e akár egy is közületek olyan magasra szállni, mint ő?

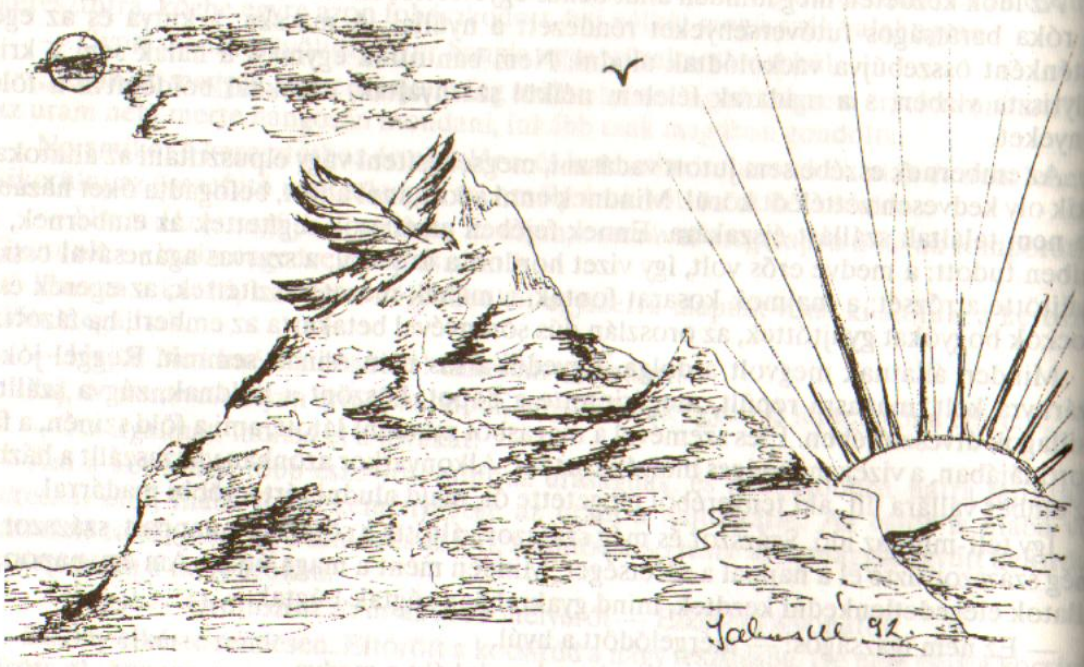
— Nem, nem tudunk — felelték az állatok.

— Köszönt-e már bármelyikőtök a holdnak? Megérintette-e bármelyikőtök a napot? S szállt-e bármelyikőtök a csillagok útvesztőjében?

— Nem — felelték az állatok.

— De honnan tudná a nap, a hold és a csillagok, hogy mikor és hogyan van szükségünk rájuk, ha a sas nem mondaná el nekik? A sas végzi tehát a legfontosabb munkát az élők között, ezért megérdemli, hogy etessem. Mindent és mindenkit lát a magasból, mindent és mindenkit ismer, tudása hatalmas, ezért megérdemli, hogy szállást adjak neki. És most menjetek, kérjétek a sas bocsánatát, mert kételkedtetek abban, hogy ő is megdolgozik az ételért és a szállásért.

Az állatok a sas keresésére indultak, de már hiába keresték. A sast annyira bántotta az állatok viselkedése, hogy felrepült a legmagasabb hegy legmagasabb bércére, és többé le sem szállt a földre. Azóta minden nap jókor reggel onnan indul útnak, hogy magasra repüljön, megérintse a napot, köszönjön a holdnak, zúgva szálljon a csillagok között, és éles szemével a magasból nézzen végig a föld szinén, a fák lombjain és a vizek mélységes mélyén.

Szikra János versei

Született 1954-ben Bácsalmáson. 1985. szeptember 16-án költözött családjával Kartalra a Béke u. 37 sz. alatti szolgálati lakásba, mint községünk művelődési házának igazgatója. Egy évvel később döntött úgy, hogy Gödöllőre megy dolgozni, s 1987. júniusában családjával oda is költözött. Két önálló verseskötete jelent meg.

Sztrájk

Elmém, ki még tán összetart.
Nincs már hatalma rajtam senkinek.
S e csőcseléknyi zűrzavart
szemlélve, létem ellen tüntetek.
1992. szeptember

Égő szemhéjjal

Holdfényvilágos tavaszeste van.
Nem hátrálhatok tovább faltalan.
Meggyfavirág-havazásban áznak
alázatos menyasszonyfaágak.

Magam a sorsnak én is megadom.
Ne legyen meg az én akaratom.
S égő szemhéjjal kísérem lassan
a Hadak Útját, fönn, a magasban.
1987. tavasz (Kartal)

Domesztikáció

Türelmetlen és tétován vártam a hívó szóra.
Végetértek a bliccelések,
a központi fenyőünnepélyek; penészes narancsokkal és serclikkel egykapuztunk
a disszidens sors ígért pakkjaira
vártunk, a családfáról lefelejtett nagybácsi jöttére, halálhírére, örökösödési perre, de rongyok érkeztek csak a gyásztáviratok helyett, levetett nyugati göncök, a cinizmus bálái, melyeket tárt körben, ünnepi mosollyal tálalt
a rongyosbolt teljhatalmú vezetője
a bornirt turkálók elé.
Megesett,
hogy összeverekedtek a jámbor családanyák, s néha sorszámot kellett osztani
de mi ez önfeledt bála-bontásokból is
rendre kimaradtunk.
Pedig ez volt
a valódi örökség, ez volt a juss.

A kitelepített rokonok ócska holmija végül
célhoz ért, hozzájuthattunk nagyapánk
1921-ből megőrzött amerikai hajójegyéhez,
külhonosított unokanővérünk svábbogárrágta parókájához, ötvenhatos bátyánk
benzinpecsétes naplójához.
Európa kukájában
turkálva hozzájuthattunk végre a valódi jusshoz,
szemét-jövőnkhöz,
mely már-már otthonos bűzével
könnyet csal hű kutyaszemünkre,
s bizseregni kezd menten a farkunk
helye.

Barabás Tamás versei

Született 1970-ben Hatvanban. 1975. májusa óta lakik Kartalon. Jelenleg a GATE Tangazdaság gödöllői központjában dolgozik pénzügyi előadóként. A GATE Gyöngyösi Vállalatgazdasági-Üzemmérnöki Karának másodéves levelező hallgatója. Tagja az aszódi Kamara Színpadnak.

Lassan fotelbe

Lassan átcsúszom rád a fotelbe
Lassan beleplek megint
Mégis úgy érzem, hogy át vagy verve
A legjobb szokásom szerint

Négy kilót híztam ezen a nyáron
Négy kilót, mert volt miből
De te sem nyaraltál, hiszen láttam,
Hogy égtél le délelőtt

Lassan csúszom át rád a fotelbe
A tévében meccs van hét után
Átcsúszom, ruhádon ráncot ejtve
Fárasztó ez a mai délután

Nem szeretlek

Ne legyél egyéb,
mint gesztenyepürén
magasra tornyozott hab.
Legalább torkig lesz
veled végre valaki!

Hagyjál békén mindenki!

Nem erőszak a disznótor
Csak megértést vár a disznóktól

Szorongat a szabadság
Egyre ferdébb az igazság

Menekülés félelembe
Beleszólnék az életembe!

Csak az a jó, aki teljesít,
Olyat, amit meg sem élt

Azt, aki nem árthat nekem, mivel
Nincs közel, nem szerethetem

Reggeli asszony a férfi tegnapja
Megint ugattál, édes Aranka?

Lemondtam a lábadról
És több más fontos vágyamról

Nincsen kedvem történni
Hagyjál békén mindenki!

Barabás Tamás

Ide nekünk Gréta Garbót!

Tizenvalahány éves lehettem, mikor egyik este kopogott ablakomon Géza, a Géza bácsi nagyobbik fia, aki alattam járt egy évvel középiskolába.

— Mi van? — kérdeztem, és megpróbáltam útját állni a betóduló hideg levegőnek.

— Bemászhatok?

— Persze — feleltem, s akkor már tudtam, hogy nem akármiről lesz szó. Géza kitünő tanuló, minden ünnepélyen Petőfit szaval, ha egy ilyen fiú csak úgy az ablakon jön, abból még lehet valami!

Fekete táska volt nála. Letettük az ágyra és egymást néztük.

— Coppola — mondta.

— Keresztapa, Magánbeszélgetés, Apokalipszis most.

— Kuroszava?

— A vihar kapujában, Árnyéklovas.

Ha filmekkel kezdi, nagyon komoly a dolog.

— Csitt! — figyelmeztetett, majd lassan kibontotta a táskát és előhúzott egy valódi filmkamerát.

— Filmet kéne csinálni — mondta Géza, és tétován simogatta a gépet.

— Hogy gondolod? — kérdeztem.

És a Géza elmondta: hogy mivel engem ismer, meg én fogalmazok a legjobban a suliban — ezt a Szecsei tanár úr is megmondhatja! —, szóval én írjam a forgatókönyvet, a Palkovicsnak új, szines lámpái vannak, a Balogh pedig az unokabátyja, azt muszáj bevenni és hogy holnap menjünk el a Janekhez.

— Géza — kezdtem elcsukló hangon —, hogy jutottam az eszedbe?

— Vasálarcos férfi, Taxisofőr, Nyulak a ruhatárból — mondta. — Ezeket együtt láttuk, nem emlékszel?

Nem tudott volna azon az este olyat mondani, amire nem emlékeztem volna.

— A Palkovicsot muszáj bevenni — mondta másnap Janek. — Szuper lámpái vannak.

— Sminkesek, fodrászok? — csacsogott bele Janek húga, aztán Gézát kezdte környékezni: — Hadd nézzem meg!

— Ugyan már — intette le Janek — egy filmbe nagy sztárok kellenek, nem sminkesek.

— Honnan vegyünk sztárokat?

— Itt vagyok én — mondta, és mi csak hallgattunk, mert a környékből csak Janek szerepelt igazi filmben, kőművessegédet játszott, tavaly óta már kétszer adta a tévé.

— Milyen sztori lesz? — fodult felém érdeklődve, miután kizavartuk hugicát a szobából.

— Hát ... — és elszörnyedtem, hogy én még ezen nem is gondolkodtam.

— Kaland, szerelem, hmm?

— Aha — mondtam, de éreztem, hogy még nem nyertem meg magamnak.

— Vér? Anélkül nem ér semmit az egész, nem?

Az igazat megvallva ebben nem voltam annyira biztos, mindenesetre a szombat forgatásig minden este moziba mentünk Gézával, hátha ragad ránk valami. Aztán szombaton kitört a balhé. Mikor már hatodszor vettük fel a Baloghot, amint ül egy padon és cigarettára gyújt, megjelent az öreg Balogh, ordított istentelenül és úgy felpofozta a Baloghot, hogy csak na. Megragadta a nyakánál fogva és vitte magával, de elmenőben még rádörrent a Palkovicsra, hogy beszól ő az apukájának, megmondja ő, hogy hova tűnnek el a lámpák, a Palkovics meg vissza, hogy neki meg van engedve, meg különben se vele törődjön, hanem kevesebbet kéne a kocsmába járni, mire az öreg Balogh köpött egyet, és azt mondta, fogja be a Palkovics, mert különben cipzárt csinál a szájából, mindenesetre lehűtötte a hangulatot.

— Kellene egy nő — mondta Janek csendesen.

— Igaz — helyeselt a szőke Bártfai. — Kit érdekel másfél órán keresztül a cigarettázó Balogh, meg aztán lehet, hogy őt az apja többet el sem engedi.

— Ilyen ülést és cigarettázást a Humprey Bogart is csinált — próbált meg javítani a helyzetemen Géza.

— Mi nem másolhatunk senkit — jelentette ki Janek, majd hozzátette: — És az is lehet, hogy csak álmodtad azt a filmet.

— Na jó, de honna kerítünk nőt?

Bártfai szerint jó lesz a hugom is, szerencsére Janek lehurrogta, hogy mit képzel, hogy nézne ki egy csitrivel a vásznon, mire a Bártfai arra célzott, hogy a Janek huga se lenne rossz, miért is ne, már tizenöt éves, és éppen mostanában kezdtek jobban nőni a mellei. Erre Géza nevetve azt mondta, hogy ez nem jó, mert az egyik jelenetben ekkora, a másikban meg kétszer akkora, nagy röhej lenne. Bártfai vette a lapot, s javasolta, hogy csak egy jelente legyen Marikának, és álljon háttal, akkor nem látszik mennyit nőtt közben. Én csendben maradtam, egyrészt mert tudtam mekkora pofont tud adni Janek, másrészt meg az én hibám, hogy nem tudok összeütni valami elfogadható történetet.

— Kuss! — mondta Janek, és elhallgattunk. — Szerda esete találkozunk — jelentette ki megfellebezhetetlen hangsúllyal, majd intett nekem: — Gyere!

Moziba mentünk.

— Tényleg szexet akarsz? — kérdeztem a sötétben, de már egy fekete lovat mutattak, körülötte néhány halottal, s a ló forgatta a fejét, s mikor ráközelített a kamera, akkor látszott, hogy sír, Janek pedig fejbe vágott a tenyerével.

— Maradj most csendben!

— Tényleg szexet akarsz? — kérdeztem odakinn a sötétben. A presszó felé mentünk, arra rövidebb, csak pechünkre akkor jött ki az öreg Balogh, és leöntött sörrel, és vadul káromkodott, alig tudtunk előle elmenekülni.

Szerdán végre döntöttünk, Bártfai javaslatára megbíztak, hogy menjek el a Szamosi Verához, és beszéljem rá a filmre. Úgyhogy másnap megvártam Verát az ABC mögött, nem akartam, hogy mindenfélét pletykáljanak, amúgy is pletykáltak a Veráról, hogy koraérett, meg hogy korán kezdi, én pedig féltem a pletykáktól, pedig a Vera gyönyörű szőke lány volt.

— Vera! — szóltam neki az árnyékból.

— Mit bújkálsz? — kérdezte nevetve. Fekete szoknya volt rajta, nagyon tetszett.

— Gyere, kísérj haza — mondta. — Hallottam, hogy kellene egy színésznő.

A Vera mindent tudott és bele is egyezett mindenbe, csak azt kérte, pontosítsunk, mire is számítson. Janek roppantul örült a Verának, és azonnal rájöttem, hogy tetszik neki a

Vera, és egyre inkább nem akartam szexjelentet írni, mert Vera nekem is tetszett, különben is velem volt egyidős, nem Janekkal! Janek meg odajött hozzám, kezet ráztunk, és mindenki előtt megdicsért, hogy milyen profi szervező vagyok, és hogy a tévések se csinálják jobban, mert egy ilyen csinos lányt csak úgy kapásból megszerezni az nem semmi. Bártfai ugyan belekötött, hogy megszerezni az annyi, mint magáévá tenni, és ez ugye még nem történt meg, de én örültem a dicséretnek, és azt is tudtam, hogy igaza volt a Bártfainak.

Aztán három napig beteg voltam, tényleg beteg, állandóan kivert a hideg, ennyi idő alatt kellett megírnom a Vera jeleneteit. A többiek naponta jöttek, Géza még délelőtt is, merthogy ő is megbetegedett, anyu pedig nagyon örült, hogy ennyien törődnek velem, és mondta, hogy neheztel rám, amiért sosem mondtam neki, hogy ennyi barátom van. Még Vera is meglátogatott, és akkor lettem igazán beteg — bár lehet, hogy ezt szerelemnek hívják! —, hozott narancsot, Bártfai meg megette, egy gerezdet se hagyott, kinevetett mikor szóltam érte, mivel az egészséges embernek árt ha betegként kezelik. Mindenesetre készen lettem a szöveggel, Verának nagyon tetszett, azt mondta csoda romantikus, Janek viszont csalódott volt, azt mondta igazán többet várt, milyen szerelem az, ahol még csókolózni sem csókolóznak, a többiről már nem is beszélve. Úgyhogy újraírtam az egészet fizikaóra alatt, Csekő tanár úr megláthatta, mert óra végén behívott magához, csóválta a fejét, és figyelmeztetett, hogy ennek nem lesz jó vége, lassan felnőtt leszek, uralkodjak a szerelmemen, ne leveleket irkáljak, hanem figyeljek, pláne fizikaórán, hiszen ő már apával is beszélt róla, mennyi érzékem van ehhez a tárgyhoz. Csodálkozva kérdeztem, honnan tudja, hogy szerelmes vagyok, mire mosolyogva megpaskolta arcomat, hogy ő is volt tizenhét éves.

Janekkal mentünk a Verához, de a biztonság kedvéért vittük Gézát is, őt mindenhol kedvelik a szülők, mert jó híre van, meg édesapja a körzeti orvos.

— Szóval nekünk egy olyan NŐ kell — kezdte Janek, kihangsúlyozva a NŐT, — akiről sugárzik valami megfoghatatlan érzékiség, aki ruhában is elbolondítja a nézőket, ruhátlanul meg teljesen annyi. Én hozzátettem, hogy azért természetesen nem kell ruhátlanul játszani, Vera kacagott és azt mondta, ha a Janek is ruhátlan lesz, meg mi többiek is, akkor persze ő is, ez ilyen egyszerű, én pedig elfordultam, mert muszáj volt röhögni, mert elképzeltem a Baloghot meztelenül cigarettázni a padon egy sötét bűnügy kellős közepén, hát muszáj volt röhögni!

Két hét alatt leforgattunk minden jelentet, összedobtuk a pénzt a Palkovicsék piros lámpájára, amit fellökött Bártfaiék bernáthegyije, iskolai bulin le is vetítettük, óriási siker volt. Vera ugyan nem volt meztelen, de végig látni lehetett a combját, úgy emlékszem egyszer a fenekét is, de ebben nem vagyok már biztos. Igazgatói dicséretet kaptunk, és Géza többet nem mondott Petőfit, én mondtam, mert Gézának fel kellett vennie videóra az iskolai ünnepélyeket.

A múlt héten összefutottam Janekkal, számítógépes rendszerszervező valamilyen kávéfténél, leültünk kicsit, sörözgettünk, úgy este nyolc körül elmesélte, hogy látott a tévében egy riportot Gézával, aki neves operatőr lett, és levetíttette első filmjét, azt a bizonyosat, tudom, azt amelyikben mindketten játszottunk, és higgyem el soha életében nem csókolózott olyan istenit, mint akkor a Verával, mert csodálatos volt a Verával, persze, te ezt nagyon jól tudod, mondta, merthogy te vetted feleségül Verát, irigyellek is, mondta, szinte sírva borult a vállamra, higgyem el, marhára irigyel, és nem árultam el neki, hogy már féléve elváltunk, hadd irigyeljen, nem mondtam el, hogy megcsalt Vera, azt se, hogy a Bártfaival csalt meg, minek mondtam volna el, olyan jó, amikor irigylik egy kicsit az embert.

Bencsik Rita

A nyár legtragikusabb perce

Körülbelül június közepe lehetett, amikor az az őrült ötletem támadt, hogy kihúzatom a fogam. Apuék már régen ki akarták húzatni, kétszer el is vittek a fogorvoshoz, de szerencsére egyszer sem volt ott a doktornő. Ezek után otthon valahányszor a fogakra terelődött a beszélgetés, igyekeztem témát váltani.

Végül a szünetben én elégeltem meg a dolgot, és elszántam magam, kihúzatom azt az átkozott fogat, még ha lapátra is tesznek utána.

Gondoltam, meglepem az otthoniakat. Egy reggel felültem a buszra, és máris Aszód felé száguldottunk. A rendelőben vártam pár órát, mire közölték velem, hogy menjek vissza másnap, mert a doktornő nem jön be. Másnap reggelre minden bátorságom bárányfelhővé változott. Mégis elmentem újra. A rendelőben ülve már tele volt a nadrágom is. Egy-két óra, és már sorra is kerültem. Szólítottak, bementem. Benn teledöfködtek injekciókkal és már ballaghattam is ki. Az ábrázatom körülbelül háromszorosára nőtt. A várakozás izgalmasan telt, mert a szomszédos széken ülők a nyögéseikkel szórakoztattak. Aztán csodák csodájára megint behívtak. Benn a doktornő bizalmasan közölte az asszisztensével, hogy nem lesz könnyű munka. Hozzáláncoltak a székhez, fejemet satuba fogták, és nekem estek. Dolguk végeztével leszedték a láncokat, kiengedték a satut. Én máris szökni próbáltam, de vissza kellet ülnöm, mert meg akarták nézni, hogy nagyon, vagy csak kicsit téptek szét. Nagyon. Újra szökni akartam, de szembe jutott, hogy nekem még valamit adnom kell a megmentőmnek. Még soha nem voltam egyedül orvosnál, és nem tudtam, hogyan kell borravalót adni. nagyon nehéz dolgom volt, mivel a doktornő tett-vett, mindig odébbment, én meg futkostam utána. Ráadásul a fejem még mindig akkora volt, hogy alig láttam. Azért nagy nehezen megtaláltam a doktornő zsebét. Mindegy, ezt is elintéztem. Már harmadszor akartam szökni, de most az asszisztens állított meg. Adatokat gyűjtött.

Közben én szépen lassan körülnéztem, rendben van-e minden, és az ajtó felé lopóztam. Vártam, hátha valaki állj-t parancsol. De nem! Kijutottam!!

Így mondtam búcsút a fogamnak. Talán mondanom sem kell, hogy ezek voltam számomra a nyár legfájdalmasabb percei.

Tahorovszky Krisztina

Kamaszálmok

Kék örvény átkarol, s húz magához a mélybe.
Valahányszor belenézek égszínkék szemébe
Nem kér, hogy menjek vele, nem hívogat, szólít
csábító mélysége, vadsága elbódít.

Mért emelsz a tenyeredre,
Rózsaszíromhoz miért viszel?
Miért öltöztetsz bársonyba, selyembe,
széppel, jóval miért halmozol el?

Átkarolod lelkem, csókolsz,
Szerelmesen nézel. Mondd miért?
A világ előtt másnak bókolsz,
S én szeretlek a semmiért...

Két szemed világa fénylik és ragyog,
ugyanúgy, mint este az égen a csillagok.

Gyermektáncosok 1992

„Mindentől távol, a szívhez közel”

(Töredék egy asszony életéből)

Sokan úgy tartják, lámpással kell olyan embereket keresni, akik olyasmivel foglalkoznak, amiben örömüket lelik. Pedig ez itt Kartalon nem ennyire nehéz. Elég, ha elmegy valaki hétfőnként a Művelődési Házba, ahol Mészárosné Varjú Angyélka oktatja az érdeklődőket a suskafonás rejtelmeire.

A kölcsönös bemutatkozás után Angyélka a konyhába terelt, mondván, ne csak a szája, a keze is járhasson.

— Elárulná, min dolgozik most?

— Nem titok — felelte mosolyogva. — Menyasszonykalácshoz készítek díszrózsákat. De jöjjön csak, mutatok valamit — mondta, és végignéztünk egy húszperces videofilmet, amelyet László Ferenc készített Angyélka alkotásairól.

— Tegnap este jöttünk meg Kecskemétről, (a XII. Népzenei Találkozón vett részt a kartali asszonykórus) az ottani Játék Múzeumba készül ez a film. Annyira megtetszett nekik a ház, hogy a Népi Iparművészeti Múzeumba szeretnének egyet.

— Tényleg, mikor készült ez a ház?

— Hosszú története van annak. Édesapám Pesten dolgozott ács-állványozóként, hétfőn meg, szombaton jött. A szabadságát mindig aratás idejére időzítette, szükség volt a búzára. 11-12 éves lehettem, a nővéremmel jártunk segíteni neki. Így kerestük meg a családnak az évi kenyérszükségletét.

Akkor láttam, hogy csinálnak mások búzakoszorút.

— Ön is megpróbálta?

— Nem. Akkor nem. Gyerek voltam még, aztán dolgozni kezdtem, férjhez mentem, nem volt rá időm. Véletleneken múlt az egész. Véletlen volt az is, ahogy az asszonykórusba kerültem. A munkahelyemen énekelgettem az unokámnak, és rám szólt valaki, hogy énekelek-e a kartali népdalkörben. Ugyan, mondom, miért énekelnék? Mert szép hangja van, azt mondta. Én meg gondoltam, miért is ne, és beléptem a kórusba. De, hogy visszatérjek: 1989-ben volt egy rádióműsor, a Kerek Istenfa szép tizenkét ága. Gondoltam ehhez jól illene a búzakoszorú, és emlékezetből készítettem egyet.

— Hogyan? Ön 30-35 évig nem foglalkozott ilyesmivel, s egyszercsak...

— Hát igen. Csak úgy a magam elképzelése szerint csináltam ezeket. Ez az első, ez hagyományos búzakoszorú volt, csak nem tettem bele annyi rózsát, mint régen, hogy ne legyen annyira csicsás. Ekkoriban takarítottam a Művelődési Házban és Ildikó (Mérész Ildikó a Műv. Ház volt .ezetője) mondta, hogy van egy népi, hagyományőrző pályázat, tellene készíteni rá valamit. Akkor gondoltam ki a nádfedeles házat. Éjszakákat nem áltam, azon gondokoztam; hogyan kellene készíteni ilyet.

Tudja van itthon egy műhelyem, ott egyedül vagyok, engem sem zavarnak, én sem zavarok senkit, ami eszembe jut, azt csinálom. Aztán mikor készen lett a ház, olyan élettelen volt, kigondoltam hozzá az ökröket, aztán szekeret, kerítést, gémes kutat és egy házaspárt, amint jönnek haza az aratásból. Egyébként ez a házaspár volt az első fosztásbaba kísérletem.

— Mi lett a pályázat eredménye?

— Második lett a ház, de végülis nem ez a fontos. Aztán 1990-ben jött haza a Korona... Elkészítettem búzából augusztus 20-ára.

— A Koronát?

— Igen. Meg lehet nézni, a templomnak ajándékoztam. Csináltam búzakoszorút a TV-nek is, amikor tavaly felvették Kiskartalon a Hónapsoroló c. műsort, de nem vitték el, sőt a műsor máig nem ment adásba. Hogy miért, azt nem tudom.

— Hány gyerekkel foglalkozik, Angyélka néni?

— Változó a létszám, 4-8 között. De van köztük két fiú is. Ügyesek, aranyosak.

— Őriz itthon valamit a műveiből?

— Semmit. Minden a Művelődési Házban van. Régebben szó volt arról, hogy a nádfedeles házat megvenné az aszódi Petőfi Múzeum. Nem akarom. Amit készítek, az maradjon Kartalé!

— Felnőttek még nem jelentkeztek, hogy érdekelné őket a suskafonás?

— Érdeklődni többen érdeklődtek, de egy sem jött el idáig. Biztosan nincs idejük rá. Pedig szívesen adom át, amit tudok. Hívnak óvodákba, hogy mutassak dolgokat. Aszódra is hívnak az iskolába, ahogy időm engedi, megpróbálok eleget tenni ezeknek a meghívásoknak. Csak hát nemigen van időm. Takarítok a polgármesteri hivatalban, próbálunk a kórussal, épp jövő hét végén utazunk Romániába, ha pedig felkérnek Kecskemétről új házra... Ötletem, terven rengeteg van még! Remélem győzöm erővel mindet.

Csak ezt tudom kívánni én is Angyélka néninek: győzze erővel és egészséggel még sokáig.

Barabás Tamás

Gottlóz Ferenc

Született 1949-ben Kartalon. 1964 óta él Budapesten, BM. dolgozó.

Magyarország Államfői

Kik az államfők? Az államfő az ország legmagasabb közjogi méltósága.

Államfő volt a népvádorlás-kori magyarok fejedelme, az államalapítás óta az ország királyai, kormányzói, az elnöki tanács elnökei, a köztársasági elnökök.

850—904-ig kazár mintára kettős hatalom volt a magyaroknál. Kurszán kündü halálát követően ez a kettősség megszünt, a hatalom Árpád fejedelem kezében összpontosult.

Államalapítástól, 1000—1918-ig magyarország államfői a királyok. 1920-tól a királyság megmaradt ugyan, de az államfői feladatokat a kormányzó látta el.

1944. októberétől az ország egy részének tényleges államfője Szálasi Ferenc volt, mint „nemzetvezető".

1944. december 21-én Debrecenben az Ideiglenes Nemzetgyűlés államfői jogkörrel ruházta fel saját elnökségét. 1945. január 26-án Nemzeti Főtanács alakul, mely az államfői jogok egy részét gyakorolja 1946. február 1-ig.

1946—1949-ig az államfői hatalom a köztársasági elnöké, az 1949-es alkotmány az államfőt a Népköztársaság Elnöki Tanács Elnökével azonosítja.

1989. októberétől magyarország államfője a Köztársasági Elnök.

Remélem, hogy az alábbi felsorolást haszonnal forgatja majd idős és fiatal egyaránt.

KETTŐS FEJEDELMSÉG KORA
850—895 Álmos-kende és Levedi-gyula
985—904 Árpád-kende és Kurszán-gyula

FEJEDELEMSÉG KORA
904—907 Árpád
907—947 Zolta vagy Fajsz
947—972 Taksony (egyes források szerint 955-től)
972—995 Géza (pogány nevén Gyeücsa)
997—1000 Istán (pogány nevén Vajk)

ÁRPÁD-HÁZI KIRÁLYOK

1000—1038 I. (Szent) István
1038—1041 (Orseolo) Péter
1041—1044 Aba Sámuel
1044—1046 (Orseolo) Péter (másodszor)
1046—1060 I. András
1060—1063 I. Béla
1063—1074 Salamon
1074—1077 I. Géza
1077—1095 I. (Szent) László
1095—1116 (Könyves) Kálmán
1116—1131 II. István
1131—1141 II. (Vak) Béla
1141—1162 II. Géza
1162—1172 III. István
1162—1163 II. László (ellenkirály)
1163—1165 IV. István (ellenkirály)
1172—1196 III. Béla
1196—1204 Imre
1204—1205 III. László
1205—1235 II. András
1235—1270 IV. Béla
1270—1272 V. István
1272—1290 IV. (Kun) László
1290—1301 III. András

VEGYES-HÁZI KIRÁLYOK

1301—1305 Vencel
1305—1308 Ottó
1307—1342 I. Károly (Róbert)
1342—1382 I. (Nagy) Lajos
1382—1385 Mária
1385—1386 (Kis) Károly
1387—1437 Zsigmond
1437—1439 Albert
1440—1444 I. Ulászló
1444—1446 Interregnum (törvényes uralkodó nélküli időszak)
(1446—1453 Hunyadi János kormányzó)
1453—1457 V. (Utószülött) László
1458—1490 I. Mátyás
1490—1516 II. Ulászló
1516—1526 II. Lajos
1526—1540 I. (Szapolyai) János
1540—1553 II. János (Zsigmond)

HABSBURG-HÁZI KIRÁLYOK

1526—1564 I. Ferdinánd
1564—1576 I. Miksa
1576—1608 I. Rudolf
(1605—1606 Bocskai István fejedelem)
1608—1619 II. Mátyás
1619—1637 II. Ferdinánd
(1620—1621 Bethlen Gábor választott király)
1637—1657 III. Ferdinánd
1647—1654 IV. Ferdinánd
1657—1705 I. Lipót
1705—1711 I. József
(1705—1711 II. Rákóczi Ferenc vezérlő fejedelem)
1711—1740 III. Károly
1740—1780 Mária Terézia

HABSBURG-LOTHARINGIAI - HÁZI KIRÁLYOK

1780—1790 II. József
1790—1792 II. Lipót
1792—1835 I. Ferenc
1835—1848 V. Ferdinánd
1848—1916 I. Ferenc József
(1849. Kossuth Lajos kormányzó-elnök)
1916—1918 IV. Károly

KÖZTÁRSASÁGI ELNÖKÖK, KORMÁNYZÓK

1919. jan. — 1919. márc. Károlyi Mihály gróf (Közt. Elnök)
1919. márc. — 1919. júl. Garbai Sándor (TK. Forradalmi Kormányzótanács Elnöke)
1919. augusztus 7-23-ig József főherceg (Kormányzó)
1920. márc. — 1944. okt. Horthy Miklós (Kormányzó)
1944. okt. — 1945. ápr. Szálasi Ferenc (Nemzetvezető)
1946. febr. — 1948. júl. Tildy Zoltán (Közt. Elnök)
1948. aug. — 1949. aug. Szakasits Árpád (Közt. Elnök)

ELNÖKI TANÁCS ELNÖKEI

1949. aug. — 1950. ápr. Szakasits Árpád
1950. máj. — 1952. aug. Rónai Sándor
1952. aug. — 1967. ápr. Dobi István
1967. ápr. — 1987. jún. Losonczi Pál
1987. jún. — 1988. jún. Németh Károly
1988. jún. — 1989. okt. Straub F. (Ferenc) Brunó

KÖZTÁRSASÁGI ELNÖKÖK

1989. okt. — 1990. máj. Szűrös Mátyás (ideiglenesen)
1990. máj. — Göncz Árpád (1990. aug. 3-ig ideiglenesen)

Gottlóz Ferenc

Magyarország kormányfői

Magyarország első felelős kormánya 1848-ban alakult meg. Első elnöke mint miniszterelnök, a tragikus sorsú Batthyány Lajos gróf volt.

A szabadságharc leverését követően az 1867-es kiegyezésig Magyarországnak nem volt kormánya.

A kormány szót először az Ideiglenes Nemzetgyűlés által 1944. december 22-én megválasztott „Ideiglenes Nemzeti Kormány" viselte.

A kormány fogalmának hivatalosan 1949. szeptember 5-től a minisztertanács felel meg. Az addigi miniszterelnök mint kormányfő ettől kezdve a minisztertanács elnöke lett.

1956. november 4-től a minisztertanácsot felváltotta a „forradalmi munkás-paraszt kormány". Azóta egyaránt használatban volt a minisztertanács és a kormány elnevezés is.

Leghosszabb ideig — 15 évig — a magyar kormány elnöke Tisza Kálmán volt. Legrövidebb ideig — 1 napig — volt a kormány elnöke Keresztes-Fischer Ferenc 1941. április 3-án.

Wekerle Sándor volt az egyetlen miniszterelnök, aki megszakításokkal három esetben alakított kormányt.

A kormányfők között 17 főnemest találunk, 13 grófot és 4 bárót.

Az alábbi kormánylistát minden történelem iránt érdeklődő szives figyelmébe ajánlom.

1848. márc. 17.	—	1848. szept. 11.	Batthyány Lajos gróf
(1848. jún. 2.	—	1848. jún. 14.	Széchenyi István gróf a miniszterelnök távolléte alatt)
(1848. júl. 24.	—	1848. júl. 28.	Eötvös József báró a miniszterelnök távolléte alatt)
1848. szept. 12.	—	1848. okt. 2.	Batthyány Lajos gróf (ideiglenesen)
1848. nov. 26.	—	1849. ápr. 14.	Kossuth Lajos
1849. ápr. 14.	—	1849. máj. 1.	Kossuth Lajos (mint kormányzó elnök)

1849. máj. 2.	—	1849. aug. 11.	Szemere Bertalan
1849. aug. 11.	—	1849. aug. 13.	Görgei Artur
1867. febr. 17.	—	1871. nov. 14.	Andrássy Gyula gróf
(1869. okt. 25.	—	1869. dec. 5.	Eötvös József báró a miniszterelnök távolléte alatt)
1871. nov. 14.	—	1872. dec. 4.	Lónyay Menyhért gróf
1872. dec. 4.	—	1874. márc. 21.	Szláry József
1874. márc. 21.	—	1875. márc. 2.	Bittó István
1875. márc. 2.	—	1875. okt. 20.	Wenckheim Béla báró
1875. okt. 20.	—	1890. márc. 13	Tisza Kálmán
1890. márc. 13.	—	1892. nov. 17.	Szapáry Gyula gróf
1892. nov. 17.	—	1895. jan. 14.	Wekerle Sándor
1895. jan. 14.	—	1899. febr. 26.	Bánffy Dezső báró
1899. febr. 26.	—	1903. jún. 27.	Széll Kálmán
1903. jún. 27.	—	1903. nov. 3.	Khuen-Héderváry Károly gróf
1903. nov. 3.	—	1905. jún. 18.	Tisza István gróf
1905. jún. 18.	—	1906. ápr. 8.	Fejérváry Géza báró
1906. ápr. 8.	—	1910. jan. 17.	Wekerle Sándor
1910. jan. 17.	—	1912. ápr. 22.	Khuen-Héderváry Károly gróf
1912. ápr. 22.	—	1913. jún. 10.	Lukács László
1913. jún. 10.	—	1917. jún. 15.	Tisza István gróf
1917. jún. 15.	—	1917. aug. 20.	Esterházy Móric gróf
1917. aug. 20.	—	1918. okt. 30.	Wekerle Sándor
1918. okt. 30.	—	1918. okt. 31.	Hadik János gróf
1918. okt. 31.	—	1919. jan. 11.	Károlyi Mihály gróf
1919. jan. 11.	—	1919. márc. 21.	Berinkey Dénes (jan.18-ig ideiglenesen)
(1919.márc.21.	—	1919. júl.	Garbai Sándor (mint a TK. Forradalmi Kormányzótanács Elnöke)
1919. aug. 1.	—	1919. aug. 6.	Peidl Gyula
1919. aug. 7.	—	1919. nov. 24.	Friedrich István (aug.15-ig ideiglenesen)
1919. nov. 24.	—	1920. márc. 15.	Huszár Károly
1920. márc. 15.	—	1920. júl. 19.	Simonyi-Semadam Sándor
1920. júl. 19.	—	1921. ápr. 14.	Teleki Pál gróf
1921. ápr. 14.	—	1931. aug. 24.	Bethlen István gróf
1931. aug. 24.	—	1931. okt. 1.	Károlyi Gyula gróf
1931. okt. 1.	—	1936. okt. 6.	Gömbös Gyula
(1936.máj.14.	—	1936.aug.7.	Darányi Kálmán ideiglenesen)
1936. szept. 2.	—	1938. máj. 14.	Darányi Kálmán
1938. máj. 14.	—	1939. febr. 16.	Imrédy Béla
1939. febr. 16.	—	1941. ápr. 3.	Teleki Pál gróf
1941. április 3-án		Keresztes-Fischer	Ferenc
1941. ápr. 3.	—	1942. márc. 7.	Bárdossy László
1941. márc. 7.	—	1942. márc. 9.	Keresztes-Fischer Ferenc (ideiglenesen)
1941. márc. 9.	—	1944. márc. 22.	Kállay Miklós
1944. márc. 22.	—	1944. aug. 29.	Sztójay Döme
1944. aug. 29.	—	1944. okt. 16.	Lakatos Géza
(1944.okt.16.	—	1945.márc.28.	Szálasi Ferenc az ország egy részén)
1944. dec. 22.	—	1945. nov. 15.	Miklós Béla

1945. nov. 15.	—	1946.febr. 1.	Tildy Zoltán
1946. febr. 1.	—	1946. febr. 4.	Rákosi Mátyás
1946. febr. 4.	—	1947. máj. 31.	Nagy Ferenc
(1947.máj.14.	—	1947.máj.31.	Rákosi Mátyás a miniszterelnök távolléte alatt)
1947. máj. 31.	—	1947. szept. 4.	Dinnyés Lajos
1947. szept. 4.	—	1947. szept. 24.	Dinnyés Lajos (ideiglenesen)
1947. szept. 24.	—	1948. dec. 10.	Dinnyés Lajos
1948. dec. 10.	—	1952. aug. 14.	Dobi István (1949.máj.20-tól 1949.jún.10-ig ideiglenesen)
1952. aug. 14.	—	1953. júl. 4.	Rákosi Mátyás
1953. júl. 4.	—	1955. ápr. 18.	Nagy Imre
1955. ápr. 18.	—	1956. okt. 24.	Hegedűs András
1956. okt. 24.	—	1956. nov. 4.	Nagy Imre
1956. nov. 4.	—	1958. jan. 28.	Kádár János
1958. jan. 28.	—	1961. szept. 13.	Münnich Ferenc
1961. szept. 13.	—	1965. jún. 30.	Kádár János
1965. jún. 30.	—	1967. ápr. 14.	Kállai Gyula
1967. ápr. 14.	—	1975. máj. 15.	Fock Jenő
1975. máj. 15.	—	1987. jún. 25.	Lázár György
1987. jún. 25.	—	1988. nov. 24.	Grósz Károly
1988. nov. 24.	—	1990. máj. 23.	Németh Miklós
1990. máj. 23.	—		Antall József

Kartal madártávlatból I.

Szabó László

Született 1926. július 29-én Kartalon. 1945-től a helyi Földigénylő Bizottságnál és az elöljáróságon kezdi munkáját. Később Budapestre, majd Nagykátára kerül, mint üzemgazdász. Alapítója a Nagykátai Baráti Körnek. Nyugdíjasként Kartal múltját kutatja. Több tanulmánya vár kiadásra, melynek egyikéből olvashatunk itt részleteket.

Kartal mezőgazdasága kezdettől az újratelepítésig

– részletek –

Bevezető

A község mezőgazdaságáról úgy nem lehet értekezni, hogy egyrészt természeti adottságairól, másrészt a község egész történetéről említés ne essék. Ez természetes is, hiszen a társadalmi szerveződés legkorábbi fázisaiban a környezet szolgáltatta javak jelentették a megélhetés alapjait.

A gyűjtögető, vadászó, élelemszerző életmód erősen kapcsolódott a természet adta lehetőségekhez: másrészt pedig az emberiség történetének során — egészen az ipari forradalom kezdetéig — a mezőgazdaság volt meghatározója a társadalmi struktúrának. Így volt ez Kartalon is, ahol a termőföldek potenciális termőképességéhez igazodtak nagyjából a népesedési viszonyok adott kor technológiai színvonalán.

A mezőgazdaság és a község egészének családi, társadalmi, politikai, vallási kapcsolatainak szorosságát szemlélteti néhány tényszerűség:

— még 1910-ben is a mezőgazdaságból él a népesség 91%-a, de közvetlen a II. világháború előtt is még 81%-os ez az arány, s csak az erőltetett politikai nyomás változtatja ezt meg az 1960-as években,

— a község 1792, 1819, 1849-es pecsétjeiben fő szimbólumok a mezőgazdaságot jelképező gabonaszál (kalász) ekevas, csoroszlya,

— az 1865-ben kezdődő templomépítésnek egyik jelentős anyagi bázisát az a pénztartalék képezte, amelyet a falu lakossága — korábban — az erre a célra kijelölt táblák aratása ellenértékeként kapott az uraságtól,

— 1879-ben a község fogadott ünnepévé a Sarlós Boldogasszony napját választja,

— a vallási vezetők anyagi alapját is a mezőgazdasági termékek meghatározott mennyisége képezte (tized, majd későbbiekben a párbér), de a közigazgatási vezetők megélhetése is a mezőgazdaság vállán nyugodott (pl. javadalmi földek).

Kartal fekvésénél, földrajzi helyzeténél fova (lásd. Kartal rövid földrajzát!) jó életterül szolgált mindenkor az itt élő, gyűjtögető, pásztorkodó, majd letelepedő — különböző korok — emberének. Létfeltételeiket ez a természeti környezet szolgálta odaadóan. Kincseit ugyan nem adta ingyen, de azokat szívós és következetes emberi tevékenység után feltárta az ittélőknek.

Mióta élnek a község területén emberek? Ki tudná azt megmondani, de az bizonyos, hogy a kőkorszaktól kezdődően élnek itt emberek. Kiskartalon pl. zsugorított ülőhelyzetű kőkorszakbéli temetkezési helyre bukkantak a régészek (erről ad hírt az Archeológiai

Értesítő 1872. évi 45. száma). A természetes növénytakaró, az akkori éghajlati tényezők a gyűjtögető, vadászó, élelemszerző életmódhoz nagyszerű terepül szolgálhattak. A vadászat biztosíthatta a változatos étkezést, a ruházkodást, s azt, hogy a legszükségesebb eszközök is elkészíthetők legyenek. Mód nyílhatott — a talajviszonyok kedvező volta miatt — bizonyos kezdetleges agyagművességre is.

Egy XIX. század közepén kelt községi jelentés szerint is "... a falu körüli árkolásokban, szántásokban római pénzek, római cserepek, s Aszód felől a falu végén csontvázak, sírbolt alakú üregek találtattak.. de van itt még egy árok is az erdőben, amely a nép monda szerint Csörsz Király Árkának neveztetik...'

Ez utóbbi Kr. után 300-400 évek körül készülhetett. Római-szarmata alkotás a birodalom pannóniai békéjének megóvására a gepidák, gótok ... ellenében ... írja ezeket Polgár Ferenc kartali jegyző, Pethő András bíró, Soós András törvénybíró és Urbán János esküdt uramék a gödöllei szolgabírói kerületnek.

A községet körülölelő régészeti leletek tömkelegére is lehet hivatkozni (pl. az aszódi Petőfi Múzeum értékes leleteire) amely bizonyítanák, hogy csak a rómaiak megjelenéséig őskori, réz- bronz- vaskori leletek sokaságaiból egyértelműen lehet következtetni arra, hogy falunk és környéke évezredek óta az emberiség életteréül szolgál.

. . . . . .

Kartalért a vizsgált időszakban óriási harc folyik. Az egykorú oklevelek — amelyek elsősorban birtokpereket tartalmaznak — egyszer a szigeti apácáknak ítélik a települést (1300. C. 23.), aztán kartali Ethelét idézik birtoküggyben, majd tanu-kihallgatásra hívják Kartali Miklóst, majd arról értesülünk, hogy a Kartaliak-at iktatják be Hont-megyei Méznevelő zálogos birtokrészükbe, később 1406-ban Zsigmond király nyilvánítja ki a Kartaliak itélkezési jogát bizonyos megszorításokkal ... stb.

A pénzbeni, piaci viszonyok erősödésére utal pl. hogy Pohárnok András elzálogosítja Kartal Erdő felét és a Tófalu előtt rétet ... majd Temesközy Zsigmond zálogosítja el 25. forintért kartali birtokrészét (kb. 20 ökör áráért!) ... rá egy évre Bodoni Csuda Zsófia 125 arany forintért zálogosítja el Kartal-i birtokát Sülyi Etele Mihálynak, majd röviddel utóbb újabb 5 Ft kölcsönt vesz fel a korábbi zálogra Temesközy Zsigmond ... stb.

1516 március 2-án Budán kelt okirat szerint a Dózsa féle parasztlázadás leverésében érdemeket szerzett Sülyi Ethele Miklós fia Mihály megkapja Kartal-t, aki egy év múlva Kartalon a Csudaért nevű birtokrész felét a vörösmarti remetéknek, feleségének és lányának adományozza.

Hogyan éltek itt az emberek, milyen lehetett Kartal mezőgazdasága? — nem könnyű erre válaszolni, de annyit tudunk, hogy a településen és közvetlen környékén kiterjedt, összefüggő erdőségek voltak, folyt a sertések makkoltatása, a jó termő réteken és erdei tisztásokon a szarvasmarha, ló és juh jól megélt. A fejlődés lehetőségei biztosítva voltak. A gabonatermelésnek és méhészkedésnek lehetősége adott volt. A falut és a környéket a korábbi jelentősebb nemzetségek középnemesi rétegei birtokolták.

Az ő birtokaik — sokszor nemcsak a szomszédos — más községek határaira is kiterjedtek. Ebben az időben már két (jóval később három) nyomásos gazdálkodás terjedt el.

Vállalva a tévedések lehetőségét is az átlagos adatok alapján megkíséreltem — mintegy — „rekonstruálni" Kartal mezőgazdaságát részben a házak, a jobbágybirtokok, ill. az adózók száma alapján.

Pest megyében a XV. század végén 200 adózó falu volt. 260 birtokossal (Csánki D. munkája szerint). Egy-egy adózó falura 20-22 adózó telek jutott. Pest, Heves és Nógrád

megyékben együttesen — lévén Kartal e megyék határán és részben területi szomszédság ban — 15-17 adózó telek esik egy-egy falura.

I. Miksa császár idején Bécsben (1572. dec. 19-én) kelt örökösödési ügy adatai szerint Kartalon nemesi kúriáról és 12 jobbágytelekről történik említés. 1546-ban 30 családfő adózik a töröknek, 1548-ban 13 házról szólnak az egykorú adatok, ill. iratok. Nem lehetetlen tehát, hogy Kartal is — legalább egy átlagos nagyságú adózó falunak felelhetett meg (Kis-Kartallal amely hol Verseghez, hogy Kartalhoz tartozott — talán az átlagosnál nagyobb is lehetett, vagy éppen két falu volt).

E feltevés alapján „alakult ki" Kartal hajdan volt mezőgazdaságának mostmár „adatszerű képe".

Elfogadva hát egy átlagos 13 porta meglétét, akkor a vonatkozó szakirodalom szerinti lakosság (létszám) nagyjából a következő lehetett:

Házak száma (porta)	13
Jobbágyháztartás, család	52
Lélekszám	260

Ezzel — túlzottnak nem mondhatóan — portánként 4-4 család — háztartásonként pedig 5-5 fő meglétét tételeztem fel.

Ha mostmár abból indulok ki, hogy a közsgében legeltető — súlyában a legmeghatározóbb — állattartás dominált ebben az időszakban és figyelembe veszem a népesség szűkös élelmiszerszükségletét (kenyér, lisztfélék) valamint a minimális takarmánygabona szükségletet (a lovak, baromfiak, igavonó marhák kondiciójához mért szükségleteket) továbbá azt, hogy vetőmagra a termés egyharmadára, a kilenced és tized fizetésére a termés 1/5-re feltétlen szükség van, vagyis annyit minimálisan elő kell állítani, meg kell termelni: akkor nagyjából és egészében mintegy 1000 q őszi kenyérgabonára és cca. 440 q tav. takarmánygabonára —, ill. annak megtermelésére volt szükség.

Ehhez az akkori termésátlagok mellet feltételezhető *vetésterületek:*

őszi kenyérgabona	330 hold
tavaszi takarm. gabona	150 hold
egyéb szántóföldi növények	30 hold
Összesen:	510 hold

Kétnyomásos gazdálkodásban a *művelési ágak megoszlása* az alábbi lehetett:

szántó	990 hold	24,2%
rét-kaszáló	260 hold	6,2%
legelő	100 hold	2,4%
belsőség és házikert	50 hold	1,2%
szőlő	10 hold	0,2%
erdő	2690 hold	65,8%
együtt	4100 hold	100,0%

Állatállomány a háztartás-családok függvényében:

sertés	420 db	
szarvasmarha összes	500 db	
ebből: ökör		300 db
tehén		80 db
növendék		120 db
ló	50 db	
Juh	200-400 db	
számosállatok száma		500 db

A török megszállástól a betelepítésig

Buda megszállása után Kartalon is megjelent a török. A község mezőgazdasága a korábbi időszakokhoz képest jelentős változáson nem ment keresztül. A szerkezet alig, a termelés volumene kevéssé változott, hiszen a termelés alapját képező föld adva volt, a termelési erők fejlődésében számottevő változás nem állott elő.

A török uralom ugyanis egy kulturájában, civilizációjában a mienknél sokkal alacsonyabb színvonalon létezett, s egyedüli célja hódításainak az volt, hogy a „próféta hatalmát" minél nagyobb területre kiterjessze, s a harcokban „jeleskedők" számára — hűbéri szolgálatként — megélhetést biztosítson úgy, hogy — noha vallási változásokat nem erőszakolt (nem térített!) — de minden eszközzel: kegyetlenkedések és igazságtalanságok árán is kipréselje a lehető legtöbbet a lakosságtól még azon az áron is, hogy férfiakat, nőket, gyermekeket juttatott rabszolgasorsba — ingyen munkaerőhöz jutván és remélve a rabok szabadulásáért járó váltságdíjat.

A török uralom kiterjedésével együtt járt egy bizonyos adórendszer kiépítése is, amely a szultán és annak hűbéreseinek (alattvalóinak) érdekeit szolgálta. Kartal pl. a Budai szandzsák (tartomány) területére esett, ezen belül a pesti „náhije" (járás) körletébe tartozott. Az adórendszer fennamradt bizonylatainak, adóösszeírásának, ill. kivetési lajstromoknak köszönhető, hogy Kartal mezőgazdaságáról némi képet kaphatunk, vagyis, hogy mennyien voltak az adófizető, mekkora lehetett a művelt föld területe, milyen volt a termelés szerkezete ... stb. Vagyis: hogyan éltek elődeink a török hódoltság alatt, sokszor kettős nyomorgatásban: hiszen az északi — királyi területen élő földesurak is szinte változatlan nagyságrendben kötelezték jobbágyaikat pénzbeni és természetbeni szolgáltatásaik teljesítésére.

A falu népe sokat szenved, mert a török „beilleszkedésével" sem alakul ki egy viszonylagos „nyomorúságos nyugalom", hanem mert a török-magyar széleken állandó mozgóháború folyik elsősorban a felvidéki várak birtoklásáért. Kartal ebben a területi zónában van. (1544 évben Nógrád, majd Hatvan elleni támadások, 1551-ben Vác, Nógrád, Buják, Hatvan, Szolnok körüli harcok felvonulási zónájában, de feltehetően még az 1588 évi Hollókő, Szikszó térsége ellen irányuló támadássorozat is érinthette a községet.)

Ezek mind-mind gyérítik a lakosságot, a hadak közeledésének hírére a falu lakossága elmenekül (más községekbe, vagy erdőségekbe). A menekülés minden esetben „anyagi

leégést" is jelent, s a régi lakóhelyre (szülőföldre) való visszatérés mindig egy kicsit az élet újrakezdése is (felégetett otthonok, elhajtott és elpusztított jószágok stb.)

A török hűbérúr: (Kartalon

1546-1599 között SAHBEJ bin TURNA szeraszker
1562-ben GAZANFER timár birtokos,
1850-ban MUSZTAFA aga — ziamet birtoka stb.)

tizedet szed, de többféle temény után mint korábbi években a magyar földeúr. Szinte mindenből részt követel a török.

Így pl.: búza, kevert, szalma, borsó, lencse, bab, káposzta, vöröshagyma, fokhagyma, tök, alma, szilva, len, lenmag, kender, szőlő (bor, must), tüzifa, makk, szeder, vadgyümölcsök, réti széna, juh, kecske, sertés, méhkasok után

ezeken kívül külön adó fizetendő az átlagosnál nagyobb vagyonokkal rendelkezők terhére, kivetnek menyasszonyadót és mindenféle címen bírságokat is.

Az elviselhetetlen terhektől menekülni igyekeznek az emberek, dehát a megmaradókra még súlyosabb megpróbáltatás vár, mert a törököt nem érdekli se az elköltözés, se az elhalálozás ténye sem. 1590-ben a már másutt lakó 9 családfőre is ugyanannyi adót vet ki a török, mint pl. az 1546-ban ittlakó 30 családfőre (3000-3000 akcse) (török pénzértéket), melyből 50 akcse ér egy magyar forintot).

Kartalon, ill. a Galgamentén az alábbi termékek, állatok képezték akkoriban a megélhetés és az árukereskedelem alapját:

búza, kevert termékeken belül: árpa, köles, rozs, zab, a gabonaneműek szalmája, a hüvelyesek és azok szalmája (borsó, bab, lencse), kertészeti növények közül: dinnye, káposzta, vörös- és fokhagyma, tökfélék, egyéb fűszer és ízzöldségek, alma, körte, szilva, len, lenmag, kender, szőlő (bor, must), tüzifa, erdei termékek közül a makk, a szeder, a vadgyümölcsök, réti széna,
erdőben növekvő fafajok: tölgy, cser, juhar, bükk, hárs, fűz, szil, ihar, vadalma, vadkörtvély stb.

Állatok közül:

szarvasmarha (első helyen mint a legfőbb igavonó állt) a tej és tejtermékeket adó tehénállomány, amely alapja az állománypótlásnak
sertés: ezen belül a makkoltatott hízó és növendékállomány,
juhok: (anya, kos, jerke, ürü, bárány)
baromfi: tyúkféle, liba, kacsa,
méhcsaládok: kasban nevelt és vadon fogott,
állati termékek: bőr, szőrme, tej (vaj stb.), szalonna, tartósított (szárított és sózott) húsfélék, méz,
vadászott vad: farkas, róka, szervas, őz, nyúl, vaddisznó, apróvadak (és ezek húsa, bőre, szőre, stb.).

Kartalon a már említett adókimutatásokban minden évben, minden termék a felsoroltakból — természetesen — nem fordul elő. Részben, mert egyes termékek termelése nem általános, vagy kis jelentőségű és a község egészére nem jellemző (pl. káposztafélék) másrészt a lakosság a török elől mindent eltitkolt, amit csak lehetett (pl. a vadászat termékeit).

Mielőtt a termelés szerkezetére, számított mennyiségi adataira rátérnék bemutatnám az általam begyűjtött adatokat a település nagyságára vonatkozóan:

	Jobbágytelek	Családfő	Házak száma	Népesség (számított)
1546.	*	30	*	270
1548.	*	*	13	260
1559.	*	22	*	190
1562.	*	16	*	140
1572.	12	*	*	120
1580.	*	12	*	110
1590.	*	9	*	80
1612.	8	*	*	60

* = adatom nincsen

A vizsgált hét évtized alatt legtöbbször a családfők száma, ritkábban a jobbágytelkek, ill. a házak száma volt hozzáférhető. A népesség számát a korral foglalkozó szakirodalom átlagaival rekonstruáltam.

. . . . . .

A XVI. század végével Kartalról már nagyon kevés szó esik. Mezőgazdaságáról pedig szinte semmiféle adatot nem sikerül találnom. A község ui. elnéptelenedik. Földjét a környékbeliek művelik, bérlik. 1624-ből pl. annyit tudunk, hogy a versegiek bérlik — míg Kartalt meg nem „szállítják" (be nem telepítik) — ők tartoznak a tavaszi és őszi vetésekből 11-edet adni, míg a rét kaszálása után minden 10-ik boglya a földesúré. Erdő vágásától pedig szigorúan tiltják őket!

Az egyházi és megyei összeírások szerint is lakatlan a község. 1653-ban Balassa Imréé, s tőle 8 Ft-ért bérli a nógrádi kapitány. 1673-ban nincsen bérletben, de a bérlet összege 8 forint. 1674-ben elhagyott településként írták össze. Ettől kezdődően egészen a Grassalkovich-ok megjelenéséig a váltakozó és vitatkozó tulajdonosok az aszódiakat, a versegieket, györkieket, kállóiakat, kökényesieket tiltják Kartal-puszta földjeinek használatától.

A falu termékeny földjeire, erdeire sokan igényt tartanak tulajdonként, bérletként és használatkén egyaránt. Földjét, rétjeit és erdeit hasznosítják. A (XVIII. század elején pl. Sidó (Vácegres) községbeliek saját pusztájuk nem lévén Kartalon vetnek 25 posonyi mérő gabonát, de az aszódiak is itt bérelnek 40 forintért legelőt, innen van bevétele többek között a Podmaniczkiaknak sarlópénzből és makkoltatásból.)

A termékeny föld várja állandó szorgalmas művelőit...

Száraz József

Sporttörténeti visszapillantás

a kartali sportélet elmúlt 70 évére

Kartalon is mint a környékbeli községekben, az 1920-as évek elején kezdődött meg a sportélet.

Hivatalos adataink — a sportclubban fényképek —, bizonyítják, hogy Kartal csapata már részt vett 1925-26-ban a körzeti labdarúgó bajnokságban. Ebben az időben a sporttelep a piactéren volt, a Lados féle kocsmával szemben.

A csapat tagjai zömmel szakmunkások és volt középiskolások voltak, akik különböző helyekről hozták haza a labdarúgás tudományát és szeretetét. Pl.: Komár Gy., Fehér M., Urbán J., Gyarmati J., Szabó B., Krekó J., Mudri B., Sőregi Ferenc és még sokan mások.

A következő jelentős fejlődési időszak az 1940-es évek elejére esik amikor a kötelező leventei oktatás keretében nagy gondot fordítottak a vezetők a fiatalok sportba történő bevonására.

Ebben az időszakban már nemcsak a labdarúgás dívott, hanem rendszeres atlétikai versenyeket is rendeztek, helyben és járási-körzeti szinten. Atlétikában és labdarúgásban ez a sportéletet illetően egy jelentős időszak volt. Járási versenyeken a kartali leventék — atlétikában — több első helyet is megszereztek.

Az új — az előzőnél lényegesen jobb sporttelep — ami a jelenlegi temető mellett volt, mely körül már salakos futópálya került megépítésre, az atlétikának és labdarúgásnak is jó feltételeket teremtett.

Kartal község első focicsapata - 1926.

Felső sor: Sőregi Ferenc, Fehér Márton, Szászi Ferenc, Varga Márton, Urbán István.

Középső sor: Gyarmati József, Urbán János, Sőregi József.

Alsó sor: Bereczki József, Óbrecán Károly, Mudri Béla.

Így a 40-es évek elején már kitünő labdarúgó csapatunk volt — mely a környék bármely csapatával eredményesen felvette a versenyt.

Legjobbjai: Kiss., (Motor)., Bátor L., Karácsondi F., Karácsondi J., Szűcs S., Urbán I., Rákóczi J., Izracska J., Hrágyel M., Kiss L., (Balajti) és már ekkor megjelent Kartalon az „idegen légió" Pataki és Szilvási L. személyében Aszódról.

Ez az időszak sport szempontból 1938-1945-ig jelentős eredményeket hozott a község életében. Igen nagy volt azon fiatalok száma, akik idejük jó részét a sporttelepen töltötték, atletizáltak, futbaloztak.

A háború azonban a sportban is törést hozott. A fiataloknak a felnőttekhez hasonlóan egyetlen gondjuk volt: próbálni életben maradni és a létfenntartáshoz legszükségesebb feltételeket biztosítani.

Néhány év után azonban — amikor viszonylag normalizálódott az élet — a sportban is megkezdődött az újjá éledés. A háború sajnos még azt a kevés felszerelést is elsöpörte, melyet a háború előtt a „Levente egyesület" biztosított. A sportpálya adott volt, felszerelés híján 1946-47 évben megindult a „mezítlábas" járási bajnokság. Ezzel lényegében az 1940-es évek végén egy harmadik szakasza kezdődött a kartali sportéletnek, mely különösen az 50-es évek második felétől jelentős fejlődésnek indult.

A változás azzal kedődött, hogy a jól kiépített sporttelepet a község megszüntette, kiosztották építési telkek céljára és helyette a „kastélykert" patak melletti területét jelölték ki sportpályának (jelenleg is ez a sporttelep).

A falu sportszerető tagjainak összefogásával — fakivágással, tereprendezéssel — sikerült egy elfogadható futbalpályát létrehozni, így megteremtődött a feltétele annak, hogy a kartali labdarúgó csapat elindulhasson a járási bajnokságban.

Ebben az időszakban a lehetőségek megteremtésében, a fiatalok összefogásában, a csapat kialakításában vezetésében, Boross Károly szerzett elévülhetetlen érdemeket, aki akkor a kartali gazdaság vezetője volt. A kedvezőtlen körülmények, a szegényes anyagi feltételek ellenére, a sportolók lelkesedésének eredményeként, egyre többen vettek részt a sportmozgalomban. Az addigi futbal mellett, röplabda, kézilabda, asztalitenisz csapat alakul, röplabda és asztaliteniszben női csapat is.

Megalakult az új egyesület „Kartali Kinizsi SE" néven, melynek a mai szóhasználattal élve, szponzora: a Hatvani Cukorgyári Célgazdaság volt.

Ennek a gazdasági támogatásnak a következményeként erősödött az egyesület és egy évtizeden át élvezte minden előnyét.

Így következhetett be az a kedvező helyzet, hogy az 50-es évek második felében az addig csak a járásban szereplő kartali sportolók már kimozdultak a járásból és az előbb említett sportágakban megyei versenyeken, bajnokságokban eredményesen szerepeltek.

A sportolók eredményre való törekvésein kívül, maradandó érdemeket szereztek azok a vezetők, akik ebben az évtizedben hallatlan sportszeretetükről tettek tanuságot és gyakran nehéz körülmények között — ha kellett személyes anyagi áldozattal — de minden feltételét megteremtették a jó sportolásnak.

Ezek voltak: Boross Károly, Nagy Károly, Sőregi Károly, Szászi József és még jónéhányan.

Vezetésük alatt tovább épült a sporttelep, 1958-ban megépült az öltöző-fürdő (melegvíz biztosítással). A labdarúgó csapat — mely ezidőre a környék legjobb labdarúgócsapatává fejlődött — feljutott a megyei bajnokság első osztályába.

NB – III -as csapatunk — 1963.
Felső sor: Újvári M., Nagy J., Turóczi B., Nagy S., Gábor A.
Középen: Karácsondi L.
Alsó sor: Bazan I., Nagy I., Braun J., Boróczki K., Varga F.

Pest megyében Kartal neve nemigen volt ismert, labdarúgóink jó szereplése révén az 50-es évek végén a megyében, a 60-as évek elejétől pedig az országban is ismertté vált, mivel a csapat feljutott az NB. III-ba.

A vezetőkön játékosokon kívül nem lenne igazságos ha nem szólnánk azokról a mesterekről, akiknek kiváló munkája eredményeként születtek szinte évről évre újabb és újabb sikerek.

Az alapokat a környékből összetoborzott kitünő játékosoknál, Bozóki János mesterező rakta le, aki *igazi nevelő* is volt, a futbalon kívül törődött a *sportolók emberré formálásával* is.

Seres Gyula aki többszörös válogatott labdarúgó is volt, szakmai tudásán kívül, szívét-lelkét adta, erejét nemkímélve dolgozott a kiváló eredményekért.

Goda István, ő inkább az erőnlétet, a jó fizikai felkészítést helyezte előtérbe, valamint az ebből eredő férfias játékot.

1964-ben az NB III-ból való kiesés — mint szinte minden más egyesületnél is — az egész egyesület életében a sportélet visszaesését eredményezte. Így a hatvanas évek közepétől lényegében egy évtizeden át ismét szerényebb eredmények fémjelezték a kartali sportéletet. Ehhez az is hozzájárult, hogy a korábbi stabil vezetés (átszervezések és egyéb okok miatt szétesett) megszünt a Célgazdaság, aki fő támogatója volt az egyesületnek. A helyébe lépő Tangazdaság már nem kívánt oly mélyen részt vállalni az Egyesület munkájában, mint azt jogelődje tette.

Az 1970-es évek második felében ismét kialakult — elsősorban hazai játékosokból — egy magasabb osztályban szereplésre alkalmas fiatal gárda: Moór F., Boróczki P., Bognár J., Berta J., Száraz Z., Száraz A., Kovács J., Gerhát J., Kardos J., Szabó S., akik Székely József, majd Nagy Jenő (volt BN III-as játékos) edzők irányításával ismét magasabb osztályba jutottak. Ekkoriban alakult ki egy új vezetés Száraz József irányításával, aki a

Nagygombosi Tangazdaság igazgatója volt, egy újabb évtizeden át vezették az Egyesületet és értek el a sport területén a fejlesztésben, építésben eddig soha, a község életében meg nem valósított eredményeket. A község számára máig is maradandót alkottak.

Száraz József elnök mellett a legtöbbet nyújtó sportvezetők: Tóth János, Hrágyel Mihály, Száraz Árpád, Szászi József, Jelencsik István, Száraz Zoltán, Tóth László, Moór Ferenc, Varga László, Kazi János és még jónéhányan.

Az 1970-es évek végén szükségszerűvé vált, hogy az egész sporttelep korszerűsítésére sor kerüljön, mivel a megyei nagy NB III-ban szereplő csoportoknak szép, korszerű, jó sportolási feltételeket biztosító sporttelepeik voltak. Míg a kartali, a teknőszerű, fűcsomós pályával, az elöregedett öltözővel a megye egyik legrosszabb sporttelepe volt. Megszülettek a szép elképzelések, kevés anyagi fedezettel. Az anyagi hiányok ellenére 1979-ben döntött az Egyesület vezetése a sporttelep teljes korszerűsítéséről. Rendkívül kemény szervező munka kezdődött, melynek eredményeként 1980-ban elindult az építkezés és 1982. augusztus 20-án — éppen tíz éve — felépült és átadásra került az épület.

Ma a kartali sportálya, létesítményeivel együtt a megye egyik legjobb feltételeket biztosító, korszerű, szemnek is tetszetős sporttelepe.

Kiegészítésképpen — utánpótlás érdeket szolgálva — építettünk az iskola udvarán egy bitumenes kézilabdapályát, mely a diákok rendelkezésére áll állandó jelleggel. Itt említem meg az általános iskola diákjainak a munkában való részvételét, akik képességük szerint, tégla tisztítást végeztek tanári felügyelet mellett.

A sporttelep újjáépítésében igen sokan résztvettek, akik munkájukkal maradandó érdemeket szereztek. Közülük különösen sokat tettek a megvalósításért az alábbiak: Magyar László kőműves fiaival együtt építette fel az emeletes épületet. Csécsei József kőműves apósával építette meg a külső lépcsősorokat. Kazi János aki aszódi lakos, de mint a Tangazdaság gondnoka irányította, szervezte az építkezést, valamint a berendezést.

Nagy Miklós gépészmérnök — ma a kartali gazdasági igazgatója — ugyancsak a szervezési, vasszerelési anyagellátási vonalon tevékenykedett.

1967 — 68
Felső sor: Péter J., Újvári M., Gódor L., Urbán L., Csóré G.
2. sor: Ondrik S., Bereczki A. 3. sor: Hegyi L., Bereczki T., Tóth R.

Az eddig felsoroltak mellett a teljes sportvezetés — időt, fáradságot nem kímélve — gyakran anyagi áldozattól sem visszariadva elszántan dolgozott a kitűzött nagy cél megvalósításáért.

Az akkori vezetőség tagjai voltak: Tóth János, Hrágyel Mihály, Moór Ferenc, Moór Tibor, Jelencsik István, Varga László, Szászi József, Tóth Rudolf, Fodor István, Száraz Z. és Száraz Á.

A sportolók részéről Magony István, Gerhát János, Urbán László és az akkor szertáros Volák Mihály tevékenykedtek nagy szorgalommal.

Péter György és brigádja a vakolási munkákat, Kelemen Mihály az asztalos munkát, Krekó László a festési munkát végezte. Szarvas Ferenc, Urbán Mihály, Homok J. (Csülök) és munkatársai tetőszigetelést és bádogozási munkákat végezték. A burkolási munkát Szarvas Mihály, általános külső-belső kisebb javításokat és a befejezési munkákat id. Bartók András és id. Száraz J. végezték.

Bereczki Pál a vasbetonszerelést, Szemán F., Nagy J. és Péter M. a vízvezetékszerelési munkákat vállalták.

Nem utolsó sorban említést kell tenni a Nagygombosi gazdasági dolgozói által végzett társadalmi munkáról — kiemelve Srei Ferenc vill. szerelőt, aki a teljes villanyszerelést készítette el — önzetlen munkával.

Elnézést kérek mindazoktól, akik a felsoroltakon kívül is besegítettek erkölcsi és tényleges hozzáállásukkal támogatták az építkezést, de nevük emlékezet hiányában nem szerepel a felsoroltak között, bár ez a tény érdemüket nem csökkenti.

Most, a 10 éves évforduló alkalmából, illesse méltó elismerés mindazokat, akik önzetlenül a község, a sport érdekében, ilyen maradantó létesítményt alkottak.

A sporttelep felépítése ugyan akadályozta — nehezítette a sporttevékenységet, de a vezetés mindig megtalálta a módját, hogy ne lanyhuljon a sportélet — sőt — az építkezéssel párhuzamosan javuló eredmények születtek.

A labdarúgó csapat ismét felkerült a megyei I. osztályba, majd azt is megnyerve felkerült az NB III-ba, így Kartalnak ismét NB III-as csapata lett.

Külső erősítéssel valamint Borbély András edző vezetésével — a szép, új sporttelepen ismét nagyszerű csapat formálódott.

Az 1980-as évek második felében azonban az egyesületnek egyre nagyobb anyagi gondjai lettek a menövekedett költségek, valamint az építkezés óta húzódó TB és adótartozások miatt.

Mivel segítséget az Egyesület senkitől sem kapott, kénytelen volt átértékelni a helyzetet és a gazdasági ügyek rendezése céljából le kellett mondani a további NB III-as szereplést.

A korábbi időszakokban az volt a jellemző, hogy magasabb osztályból való visszaesés után néhány évre csökkent a sport iránti érdeklődés. Most szerencsére nem ez történt — ugyanis rövid idő alatt rendeződtek a sorok és rövid idő alatt a megyei II. oszt.-ból az I. osztályba került a labdarúgó csapat. Jelenleg pedig ismét belátható közelségbe került az NB III.

Elismerés illeti az Egyesület jelenlegi vezetőit, akik a sportmunka mellett igen nagy gondot fordítanak arra, hogy a 10 éve szépen megépített sporttelep és létesítményei gondozott képet nyújtanak — jól karbantartottak.

Röviden — lényegretörően így lehetett értékelni a kartali sportélet hét évtizedét.

Jelentős része van a sportnak abban, hogy a kevésbé ismert Kartal a megyében, az országban de a határokon túl is ismertté vált.

Kordokumentum
1791 – ből

HÁZI
ORVOSSÁGOK,

MELLYEK

Különös munkával egybe-szedetvén, három részre oftattak.

EZEKHEZ

Némelly köz jóknak, és a' Rózs virág haſznainak fel-jegyzése is adatott.

VÁTZON,

Nyomtattatott, Ambro Ferentz betűivel. 1791-dik Esztend.

TANÚS. A' KEGYES OLVAS.

értelmes tanúsággal-is ſegítettek.

Kegyes Olvasó! a' melly hív, és igaz ſzívvel e' munkát ſokaknak kívánságára egybe-ſzedtem, és elkéſzítettem; vedd olly jó akarattal; magad és felebarátod' ſegítségére, élly véle; hálát adván a' magoſság-béli Felségnek, a' ki e' földön a' nyomorúlt teſtnek ſegítségére, és haſznára külömbb-féle jókat ſzerze. Légy és maradgy jó egéſségben.

SZENT-MIHÁLYI MIHÁLY
BOTZONÁDI PLÉBÁNOS.

ELSÖ

Kegyes Olvasó!

Amilyen hívő és igaz szívvel e munkát sokak kívánságára egybeszedtem és elkészítettem, olyan jó akarattal fogadd magad és felebarátod segítségére. Élj vele, hálát adván a magasságbéli felségnek, aki e földön a nyomorult (beteg) testnek segítségére és hasznára különféle jókat teremtett.

Légy és maradj jó egészségben.

Szent-Mihályi Mihály
Botzonádi Plébános

MÁSODIK RÉSZ.

A.

A gyék-fájásról; mellyet a' vesék körül a' föveny, vagy vizellet fel-akadása szokott okozni. A' fejér mályva gyökeret, és fejér liliom tövet kemény-maggal öfzve-törvén, főzd-meg vizbe mint a' pépet, tévén belé egynéhány tsöpp len, vagy fa-olajat, kend ruhára, jó melegen kösd-bé ágyékát két vese tájén.

Vagy a' tyúk-tojás fzékit, fa-olajat, mézet keverd-öfzve, és fejér mályva gyökeret meg-főzvén, ruhára rakván, kösd a' fájós réfzre.

Álmatlanságról. A' faláta-magot, és a' mákot öfzve-törvén, és vizzel meg-öntvén, kösd homlokodra, vagy a' mákból ki-fatsartt levet egy pénz áru égett borba egyelitsd, nád, vagy fzín-

fzín-mézet-is tévén hozzá, azt igyad. Vagy a' fejér temjént, és a' baratzk-magnak bélit öfzve-törvén, tölts közé kevés etzetet, két ruha-között kösd homlokodra.

Arany-érrül. A' füz-fa' leveleit édes tejbe főzd-meg, zatskóba rakván, és all-feledre tévén, ülly reá, ha fzükség meg-újítván.

Ha folyó: Jó meleg téglát tégy lyukas fazék alá, és egynéhány tsep erös etzetet reá tsöppentvén, ülly reá, magadot jól bé-takarván, úgy párollyad.

Ha pedig vak, petrefelyem vizet, és bab virág vizet egy arányú mértékben öfzve-töltvén, vagy három tsep fenyü, vagy fa-olajat közibe tévén, azt igyad.

Ha az arany-ér ki-jár: a' lopó töknek levelit mikor leg-jobb erejében vagyon, meg-fzedvén, fzárazd-meg, és igen apróra törvén, és meg-fzitálván, fa-olajjal az arany eret meg-kenvén, egynéhányfzor hintsed azon porral.

Vagy fejér mályvának leveleit, és virágit, len-magot, fzék-fü virágot, és kapor-magot zatskóba jól meg-főzvén tejbe, lyukas fzéken-által melegen párollyad, vagy abban gyenge ruhát mártván, azt tedd reá, vagy melegen ülly reá.

Vagy süsd-meg tsarátnakban a' vereshagymát, azt meg-tifztitván, és irós-vajjal jól öfzve-törvén, kennyék azzal.

Ha meg-akarod azon éret indítani: Gyanta forma kemény terpentint meg-törvén, vesd a' tüzre, olly edénybe, mellyre reá ülhefs, hogy a' füst meg-járja al-feledet.

Árenárúl, melly Magyarúl fövenynek, vagy követsékknek nevezteték. A' tál-mosó füvet öfzve-vagdalván, főzd-meg vizbe, melegen azt igyad. A' petrefelem vizet-is illy formán igen jó innya. Vagy a' fekete retket meg-mosván, mindenestül refzeld-meg, és annak levét ki-fatsarván, reggel, eftve igyad. E' mellet a' petrefelem leveleit forró vizzel öntsd-meg,

meg, és egy kevés irós-vajat belé tévén, ruha-között kösd reá.

Jó a' rák fzemét-is apróra törvén eftve, reggel égett borba, vagy pálinkába innya. Igen hafznos a' kakukfüvet vizbe meg-főzvén, annak levét innya.

Vagy öfzve-zúzván a' fejér vereshagymát, annak levét ki-nyomván, tzitrom-levével hafonló mértékben egyelitsd-öfzve, és egy-egy kalánnyit végy-be, vagy tizenkét tsöpp terpentina-olajat fejér borba, vagy tsak vizbe igyál-meg, a' fövenyet nagyon indittya.

Ez-is hafznos: a' mefzet tedd egy mázos fazékba, tölts vizet reá, jól keverd-öfzve, és ha meg-higgad, melegitsd-meg, abba ruhát mártván, azon melegen köttesd két veséidnek tájára. Vagy az aranyka-füvet, melly fzokott a' lenre folyni, főzd-meg kenyér hajalatt vizbe, azt igyad, probáltatott.

Vagy a' kö-rontó füvet (Saxifragát) főzd-meg fejér borba, vagy ha

Ágyék fájásrul, mellyet a vesék körül a föveny vagy vizelet felakadása szokott okozni. A fehér mályva gyökeret és fehér liliom tövet keménymaggal összetörvén, főzd meg vízbe mint a pépet, tegyél bele egynéhány csöpp len vagy faolajat, kend ruhára, jó melegen kösd be ágyékát a két vese táján.

Vagy a tyúktojás szélit, faolajat, mézet keverd össze és fehér mályva gyökeret megfőzvén, ruhára rakván kösd a fájós részre.

Álmatlanságról. A saláta magot és a mákot összetörvén és vízzel megöntvén kösd homlokodra, vagy a mákból kifacsart levet egy pénz áru borba egyenlítsd, nád vagy szinmézet is tévén hozzá, azt igyad.

Vagy a fehér temjént és a barackmagnak belit összetörvén tölts közé kevés ecetet, két ruha között kösd homlokodra.

Aranyérrül.

A fűzfa leveleit édes tejbe főzd meg, zacskóba rakván és alfeledre tévén ülj rá ha szükség megújítván!

Ha folyó: jó meleg téglát tégy lyukat fazék alá, és egynéhány csepp erős ecetet reá csöpögtetvén ülj rá, magadat jól betakarván, úgy párolja alfeledet.

Ha pedig van, petrezselyem vizet és bab virág vizet egyforma arányban összetöltvén, vagy három csepp fenyő, vagy faolajat közibe tevén azt idd meg.

Ha az aranyered kijár, a lopótöknek levit mikor legjobb erejében van szedd meg, szárítsd meg és igen apróra törd, szitáld meg, faolajjal az aranyeret kend meg egynéhányszor hintsd meg porral.

Vagy fehér mályvának leveleit és virágait, lenmagot, szekfűvirágot és kapor magot zacskóba jól megfőzvén tejbe, lyukas széken által melegen pároljad, vagy abban gyenge ruhát mártván azt tedd rá, vagy melegen ülj rá.

Vagy süsd meg zsarátnakban (parázsban) a vereshagymát, azt megtisztítván, írós vajjal jól összetörvény kenjék be azzal az aranyeret. Ha meg akarod azon eret indítani: gyanta forma kemény terpentint megtörvén vesd a tűzre olyan edélyben, melyre ráülhetsz, hogy a füst átjárja az alfeledet.

Arenárul, mely magyarul fövenynek, vagy kövecskéknek neveztetik.

A tál mosófövet összevagdalván, főzd meg vízbe, melegen azt igyad. A petrezselyem vizet is íly formán igen jó inni. Vagy a fekete retket megmosván, mindenestül reszeld meg és annak levét kifacsarván reggel, este igyad. E mellett a petrezselyem leveleit forró vízzel öntsd meg és egy kevés írós vajat bele tevén ruha között kösd reá.

Jó a rák szemét is apróra törvén este, reggel égett borba, vagy pálinkába inni. Igen hasznos a kakukkfüvet vízbe megfőzvén, annak levét inni.

Vagy összezúzván a fehér vereshagymát, annak levét kinyomván citrom levével hasonló mértékben egyenlítsd össze és egy-egy kanálnyit végy be, vagy tizenkét csöpp terpentinaolajat fehér borba, vagy csak vízbe igyál meg, a fövenyet (vesekövet) nagyon indítja.

Ez is hasznos: a meszet tedd egy mázos fazékba, tölts vizet reá, jól keverd össze és ha meghiggad, melegítsd meg, abba ruhát mártván azon melegen kösd két veséd tájára.

Vagy az aranyka-füvet, melly szokott a lenre folyni, főzd meg kenyérhaj alatt vízbe, azt igyad.

Vagy a kőrontó füvet főzd meg fehér borba, vagy ha

tetſzik vizbe, ebéd, vatsora felett, és egyébkor-is arrúl igyál.

Afzſzonyok hóſzám fel-akadásárúl. A' fekete ürmöt *Artemiſia* főzd-meg vizben, a' beteg magát fö-képpen ágyéka tájáig azzal párollya, és lábait mellegen abban áztaſſa.

Vagy két itze borba veſs egy jó marok reſzelt tormát, azon egygyütt két, vagy három nap: ezután levét ruhán ki-ſatsarván, reggel, és eſtve egy pohárkával igyál belöle.

Afzſzonyok' külömb-féle bajairúl. A' melly viſelös Afzſzonyon fejér tiſztúlás vagyon, ſzedgye-meg a' fejér eger-ſark füvet virágoſtúl, házba megſzáraſztván, tégyen hozzá mind porostúl pókhállót, magát ezekkel füſtölye.

Ha pedig rend-ſzerint a' hó-ſzám nem járja, végyen egy jó marék tormát, meg-mosván törje-öſzve, és tegye két itzés ſazékban borba, tartsa harmad napig jó ſedél alatt, azután ruha által ki-ſatsarván levit, reggel, és eſtve azt igya.

Ha

Há teje el-veſz: a' bodza-fának gombáját meg-ſzáraſztván, törje-öſzve, és borba egyelitsén, arrúl igyék. Haſznos a' Sz. János füvirúl-való ital-is.

Ha nehezen ſzül: a' fekete ürmöt vizbe áztatván, arrúl igyék. Vagy a' fejér liliom virágjának ſárgáját öſzve-törvén, és vizbe hányván, arrúl igyék.

Teje hogy bövebb légyen: a' kapor-magot törd-öſzve, és lentse levesben fel-forralván, mikor meg-higgad, néha-néha azt igya.

Ha a' mátrája le-ſzállott, a' petreſelymet, majoránnát, ſzarka láb-virágot, fejér ürmöt födö-alatt borba főzd-meg, timsót tévén belé, egynéhányſzor add innya.

A' gyermek ha meg-hólt benne, vagy a' gyermek máſſa benn maradt, a' farkas alma-fának gyökerét borban főzd-meg, mirhát, és tört borsot közé tévén, reggel, eſtve arrúl igyék.

Afzſzonynak nehéz ſzüléſe idején ha nagy hévsége vagyon. A' bodza, és ſzék-fü virágot főzd-meg édes tejben, és lágy melegen kösd hasára.

Afzſzonyok' ſzüléſe után haſznos ital ez: Turbulya-fübül kéſzült levest gyakran egyenek, igen haſznos akármelly változások' idején.

Afzſzonyok' vér-folyásárúl. A' veres skárlát puſztót égesd-meg, és abbúl egy márjás-nyomó port egynéhányſzor kevés borban végy-bé: az alatt pedig a' ſzarka-láb' virágot mindeneſtül öſzve-vagdalván, és vizbe hányván, lábaidat abban áztasd.

Ha pedig mértékletlen a' vér-folyás: A' ſzarka-láb-füvet, vagy-is virágot, *Calca Trippa* főzd-meg vizbe, melegen azt igyad. Hogy jobb izü légyen, tehetſz belé nád-mézet.

B.

Békája kelvén valakinek nyelve alatt: Dörgöld erőſſen gyakorta aprón tört borſſal. Ha pedig nevelkedik, éles kés hegygyel vagdald-meg, és a' timsót ecztben meg-főzvén, és ruhát belé mártván azzal dörgöld.

Békárúl, vagy más mérges féregrúl, ha az emberben vagyon. A' pápa-füvet *Carduus benedictus* öſzve-zúzván, fatsard-ki levit, azt igyad, ki-üzi.

Béled, ha le-jár: Koplally egy ideig, és hanyatt feküdvén nyomd-fel, mézzel kend-meg helyét, és ápron tört alabaſtrom-kövel jól bé-hintvén, borba főtt ruta fünek leveleivel kösd-be, tartsd rajta egynéhány nap.

Vagy ugyan elsöben nyomd-fel, és egy pókot, egy diónyi ó hájat öſzve-törvén, kend-meg azzal ott, ahol béled le-jár, egy tsomó ruhával fzoritsd-fel, huſzon-négy óráig rajta tartván. A' kis gyermeknek-is, kinek a' ſok sirás-miatt illyen baja vagyon, haſznál ez.

Bor ſzalnak meg-ütálásrúl. A' tengeri nyúlnak (ez légyen bak, ha férjfinak akarod adni, ha pedig Afzſzonynak, nyöſtény) vedd vérét, megſzáraſztván, és öſzve-törvén, borban add innya.

tetszik, ebéd, vacsora felett és egyébkor is abból igyál.

Asszonyok hószám felakadásáról.

A fekete ürmöt főzd meg vízben, a beteg magát főleg ágyéka tájáig azzal párolja és lábait ülegen abban áztassa.

Vagy két icce borba vess egy jó marok reszelt tormát, azon együtt két-három nap, ruhán átsavarván reggel és este egy pohárkával igyál belőle.

Asszonyok különféle bajairól:

Amelyik viselős asszonyon fehér tisztulás vagyon, szedje meg a fehéregérfark füvet virágostól, megszárítván tegyen hozzá porostól pókhálót, magát ezekkel füstölje.

Ha pedig rendszerint a hószám nem járja, vegyen egy jó marék tormát, megmosván törje össze és tegye két iccés fazékban borba, tartsa harmad napig jó fedél alatt, azután ruhán által kifacsarván levit reggel és este azt igya.

Ha teje elvesz, a bodzafának gombáját megszárítván törje össze és borba egyelítvén arról igyék. Hasznos a Sz. János füviről való ital is.

Ha nehezen szül: a fekete ürmöt vízbe áztatván arról igyék.

Vagy a fehér liliom virágjának sárgáját összetörvén és vízbe hányván arról igyék.

Teje bővebb lesz ha a kapormagot összetörve és lencse levesbe felforralván mikor meghiggad, néha-néha azt igya.

Ha a mátrája leszállott a petrezselymet, majorannát, szarkalábvirágot, fehér ürmöt ődő alatt borba főzze meg, timsót tevén belé, egynéhányszor azt igya.

A gyermek ha meghalt benne, vagy a gyermek mássa benn maradt, a farkasalma fűnek gyökerét borban főzd meg, mirhát és tört borsot közé tevén reggel, este abból igyék.

Asszonynak nehéz szülése idején ha nagy hévsége vagyon. A bodza és szekfűvirágot főzd meg édes tejben és lágy melegen kösd hasára.

Asszonyok szülése után hasznos ital ez:

Turbulya fűbül készült levelet gyakran egyenek, igen hasznos akármely változások idejét.

Asszonyok vérfolyásárul: A veres skarlát posztót égesd meg és abból egy kevés port egynéhányszor kevés borban végy be. Az alatt pedig a szarkaláb virágot mindenestül összevagdalván és vízbe hányván lábait abban áztasd.

Ha pedig mértékletlen a vérfolyás a szarkalábfüvet vagyis szarkaláb virágot főzd meg vízbe, melegen igyad. Hogy jobb ízű legyen tehetsz belé nád-mézet.

B.

Békája kelvén valakinek nyelve alatt:

Dörgöld erőssen gyakorta apróra tört borssal. Ha pedig nevelkedik, éles késheggyel vagdald meg és a timsót ecetben megfőzvén és ruhát belémártván azzal dörgöld.

Békáról vagy más mérges féregrül, ha az emberben vagyon.

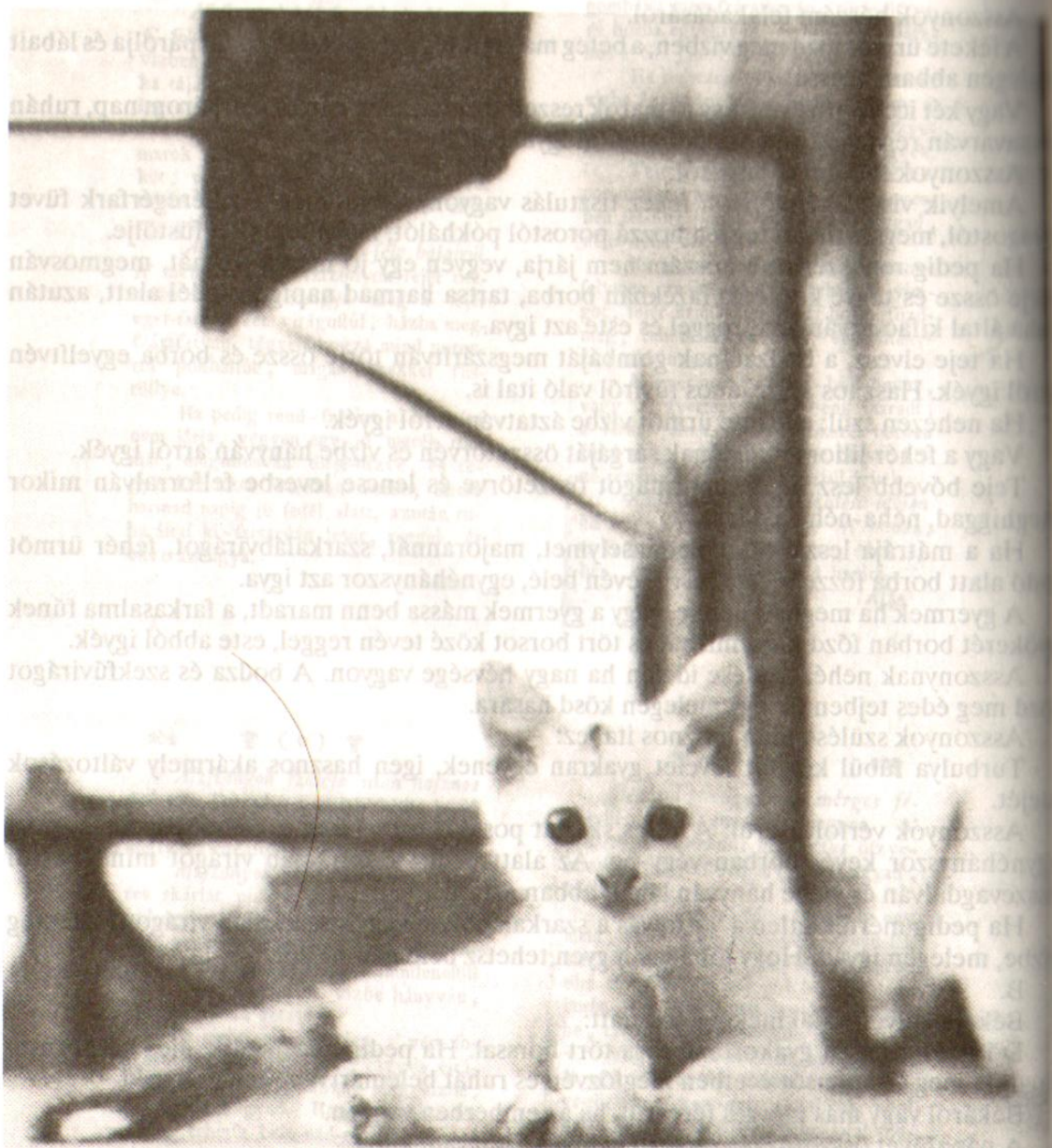
A pápafüvet összezúzván facsard ki levit, azt igyad, kiűzi.

Beled ha lejár: koplalj egy ideig és hanyat feküdvén nyomd fel, mézzel kend meg helyét és aprón tört alabástromkővel jól behintvén borba főtt rutafűnek leveleivel kösd be, tartsd rajta egynéhány napig.

Vagy ugyan elsőben nyomd fel és egy pókot, egy diónyi óhájat összetörvén kend meg azzal ott, ahol beled lejár, egy csomó ruhával szorítsd fel, huszonnyég óráig rajta tartván.

A kisgyermeknek is, kinek a fogsírás miatt ilyen baja vagyon, használ ez.

Bor italnak megutálásárul: A tengeri nyílnak (ez legyen bak, ha férfinak akarod adni, ha pedig asszonynak, nőstény) vedd vérét, megszárasztván és összetörvén borban add innya.

Ruszkainé Bodai Julianna

Fűben, fában orvosság

„A természet varázsát ontja bőven
A fűben, a virágban és a kőben
Ó, nincs a földön oly silány anyag,
Mely így vagy úgy nem szolgálná javad;
De nincs oly jó, melyben ne volna vész,
Ha balga módon véle visszaélsz."
(Shakespeare: Rómeó és Júlia)

Erre az idézetre bukkantam e cikk írására való készülődésem közben. Járainé Komlódi Magda Növényi csodák c. könyvében. Azt a szép, de nehéz feladatot kaptam ugyanis a szerkesztőségtől, hogy a gyógynövényekről írjak az idei kalendáriumba. E témáról több kötetet lehetne írni, (mint ahogy írnak is egyre többen) ezért nem egyszerű néhány oldalon megragadni a lényeget.

Egyes tudósok szerint az állatok ösztönösen megtalálják, megeszik — néha undorral is — azokat a növényeket, amelyek gyógyító hatásúak különböző bajaikra.

Az ember is így volt ezzel már nagyon rég óta. A növényekkel való gyógyítás az emberré válással egykorú lehet.

A gyógynövények ismerete egyben hatalmat is jelentett. A gyógyítást misztikus, vallási szertartások kíséretében varázslók, papok, sámánok, a honfoglaló magyarság körében táltosok végezték. Az ő kései követőik voltak szinte napjainkig a füves- vagy más néven javasasszonyok.

Tudunk több ezer éves kínai, indiai, tibeti „füveskönyvekről".

Az európai orvostudomány atyja, Hippokratész (ie. V. sz.) könyveiben is sok gyógynövény recept szerepel.

A középkori kolostorok kertjeiben gyógynövényeket termesztettek, leghíresebb alkalmazóik a szerzetesek közül kerültek ki.

Az első magyar nyelvű gyógynövény könyvet Kolozsvárott nyomtatták 1578-ban.

Pápai Páris Ferenc 1690-ben adott ki egy gyógynövényekről szóló könyvet, amely népszerű olvasmány volt annak idején.

Főként falusi embereknek szánta művét, de ő is átvett és ajánlott a népi orvoslásban használt szereket.

Tovább nem sorolom a neveket, hogy kik foglalkoztak még a témával, de azt még szeretném megemlíteni, hogy a lelkipásztoroknak is nagy szerepe volt a tekintetben, mivel nem elégedtek meg a lelki vigasz nyújtásával, hanem testi bajok gyógyításával is foglalkoztak a gyógynövények segítségével, tovább örökítve a kolostori orvostudomány hagyományait. A falusi kiskertekbe is sok növény származott át a kolostorkertekből.

Az elmúl évtizedekben mintha elfeledkeztünk volna e hasznos segítőtársakról, és sokszor indokolatlanul is a gyógyszerekhez nyúlunk apróbb bajaink miatt is. Pedig szinte nincs is olyan gyógyszer, amelyiknek ne lenne valamilyen káros mellékhatása.

Napjainkban újra éledőben van a természetgyógyászat, és ezen velül a gyógynövények kel való gyógyítás. Ma már az élelmiszerboltok polcain is egyre gyakrabban felbukkannak a különböző gyógyteák, a gyógyszertárakban is árusítanak ilyeneket, és egyre gyakrabban találkozunk speciális gyógynövényboltokkal, ahol elég gazdag a kínálat a különböző gyógynövény készítményekből. Érdemes volna körülnézni, szaktanácsot kérni ilyen üzletekben.

Az igazi gyógynövény gyűjtő túrákon tartsuk szem előtt a következőket:

— Csak olyan növényt gyűjtsünk, amit ismerünk. (Használjunk gyógynövénykönyveket és növényhatározót.)
— Mérgező növényeket ne gyűjtsünk! (Ezekből gyárakban állítanak elő gyógyszereket, házi használatra nem alkalmazhatók.)
— Csak egészséges növényeket gyűjtsünk!
— Esőben, párás időben ne gyűjtsünk!
— Autóút közelében fél km távolságban ne gyűjtsünk, úgyszintén poros földút közelében sem! Trágyázott, vegyszerezett földeken sem szabad gyűjteni!
— Óvjuk a természetet, ne tépjük ki mindenestől a növényt!
— Védett növényt ne gyűjtsünk!
— Nem mindegy az sem, hogy melyik növényt mely időszakban gyűjtünk, ennek nézzünk utána a szakirodalomban!

A gyógynövényeket nem csak gyűjteni lehet, de termeszteni is. Ma már nagyban is termesztenek sokféle gyógynövényt, de otthon a virágoskertben, veteményeskertekben is jól megférnek a gyógynövények. Évelő virágágyásban is nagyon kedves és hasznos színfolt lehet néhány tő gyógynövény.

Természetesen főként komolyabb betegségek esetében az egyes gyógynövény-készítmények nem helyettesíthetik a hagyományos orvoslást, inkább annak kiegészítésére szolgálnak. Enyhébb betegségek (megfázás) kezdetén viszont nagyon jó eredményeket érhetünk el a különböző növényekkel.

A továbbiakban a gyógynövények alkalmazásának módjairól szeretnék szólni.

Leggyakrabban tea formájában fogyasztjuk őket. A teát lehet többféleképpen készíteni: forrázni, áztatni, főzni attól függően, hogy milyen növényekről és mely részeikről van szó. A gyengébb szövetű növényi részekből, virágból, zsenge levelekből elég forrázással készíteni teát, míg a durvább leveleket, szárakat, kérgeket, stb. főzni kell kb. 1 órán át, lassú tűzön.

A gyógynövényekből lehet még kenőcsöt, balzsamot készíteni, használhatók fürdővízben, borogatásként. Készítenek belőlük pirulákat, kapszulákat, szirupokat is, ezek nálunk még kevésbé ismertek.

A következőkben a nálunk is megtalálható, legismertebb gyógynövényeket fogom ismertetni, főként abból a szempontból, hogy mire használhatók:

Gyermekláncfű: levelét, gyökerét használják teakeverékben vértisztító, gyomorerősítő, étvágygyerjesztő hatása miatt.

Martilapu: árokpartok, agyagos szakadékok kora tavaszi virága. Köhögés, rekedtség, asztma ellen használják. Frissen szedett levele jó borogató gyulladásoknál.

Csalán: izületi betegségek ellen is használják. Erősítő, vizelethajtó, vértisztító, tejelválasztást serkentő teakeverékek alkotórésze.

Közönséges bojtorján: vese- és epekőoldó hatású. Bőrbetegségekre jó borogató szer. Hajápolószerek hatóanyaga.

Orvosi pemetefű: teája epeelválasztást serkentő, idegnyugtató, szívműködést szabályozó. Mézzel ízesítve a krónikus légcsőhurutot gyógyítja.

Vasfű: vérszegénység elleni teákba, valamint bizonyos gyomor-, máj-, és epebetegségeknél.

Lándzsás utifű: külsőleg a friss levelet makacs sebekre, gyulladásokra kötni. Nyálkaoldó köhögéscsillapító.

Papsajtmályva: köhögéscsillapító, gyomorfekély és bélhurut ellen is jó. Torok-, mandula-, fogínygyulladás elleni öblögetőszer.

Orvosi székfű v. kamilla: világszerte az egyik legfontosabb házi orvosság. Elsőrendű gyulladáscsökkentő. Bélgörcs ellen, szélhajtóként csecsemőknek is adják. Bél- és hólyaghurutnál, hüléskor is alkalmazható a teája. Krémeket, olajakat, babaápoló szereket is készítenek belőle.

Cickafark: szintén gyulladáscsökkentő hatású. Étvágygerjesztő, rendellenes vérzések, ideges szívpanaszok orvossága is.

Mezei zsúrló: vizelethajtó, vesetisztító hatású. Bőrbetegségek, lábizzadás elleni fürdőkben van jelentősége.

Vadrózsa: áltermését, a csipkebogyót gyűjtik. Magas C-vitamintartalmú, de A-, B-, K- és Pvitamint, vasat, magnéziumot is tartalmaz. Erősítő, vese- és hólyagbántalmak esetén is ajánlott.

Kökény: a virágából készült tea vizelet- és hashajtó. Lekvárja hasmenés ellen jó.

Galagonya: levele, virága, termése szív és keringési panaszok gyógyszere. Vérnyomáscsökkentő.

Fekete bodza: virágzatát a légúti betegségeket gyógyító teákon kívül vérnyomáscsökkentő, nyugtató, hashajtó, veseműködést szabályzó gyógyteák készítésére is használják.

Hamvas szeder: levele sok cserzőanyagot, C-vitamint tartalmaz. Teája hasmenés, nagyon erős havi vérzés ellen ajánlott. Gyümölcse jó vizelethajtó, izzasztószer.

Hárs: a virágaiból készített tea meghüléses betegségek ellen jóhatású izzasztó. Gyomorerősítő, görcsoldó. Serkenti a szívműködést is, ezért ne vigyük túlzásba a fogyasztását!

Kerti körömvirág: gyomor- és bélfekély ellen. Lassan gyógyuló sebre, fekélyre jó borogató.

Lehetne még sorolni kötetszámra, de a rendelkezésemre álló terjedelem véges, ezért ajánlom, hogy akit mélyebben érdekel a téma, olvasson utána. A községi könyvtárban is nagyon sok könyv található a gyógynövényekről, (én is ezekből készültem) ajánlom mindenki szíves figyelmébe: pl. Szabolcsi Lajosné — Tatár János: Zöldpatika, Járainé Komlódi Magda: Növényi csodák, Dr. Oláh Andor A természet patikája és Maria Treben különböző gyógynövényekkel, betegségekkel foglalkozó könyveit.

Ismerjük meg munkajogunkat

Az elmúlt 2-3 évben hazánkban bekövetkezett változások felvetették annak szükségességét, hogy az Országgyűlés a munkajog területét is újraszabályozza.

A korábbi egy Munka Törvénykönyv helyett 1992. július 1-től három törvény szabályoz munkajogi kérdéseket. A munkavégzésre irányuló jogviszonyok tekintetében az általános rendelkezéseket a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény, a köztisztviselők jogállását az 1992. évi XXIII. törvény, az állami és a helyi önkormányzati költségvetési szerveknél foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyát az 1992. évi XXXIII. törvény szabályozza, az ő viszonylatukban a Munka Törvénykönyvét meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

Az eltérő szabályozás indoka, hogy a munkaviszonyban július 1-től jobban érvényesül a munkaadók és a munkavállalók szabad megállapodása, e területen az állam kevésbé avatkozik be, mint korábban.

Az állami és a helyi önkormányzati költségvetési szervek viszont az állam által fenntartott, állami feladatokat végrehajtó szervek, ezért e területen az állam továbbra is részletesebben szabályoz.

A Kalendárium szerkesztői úgy ítélték meg, hogy Kartal munkaképes korú lakosságát valószínűleg érdeklik a munkaviszonyt szabályozó alapvető rendelkezések, ezért megkértek, hogy írjak egy rövid, de a lényeges dolgokat tartalmazó tájékoztatót a Munka Törvénykönyvéről.

A törvény 215 §-ból áll, s minden mondata lényeges. A törvény kivonatos közlése félreértésekhez vezetne, teljes leírása pedig e formában lehetetlen. Ezért kiválasztottam a törvényből azokat a részeket, amelyek talán a leginkább közérdeklődésre számíthatnak, s ezeket viszonylag részletesen írom le. Így az alábbiakban ismertetem a munkaviszony létesítésére, megszünésére, megszüntetésének eseteire, a végkielégítésre és a szabadságra vonatkozó rendelkezéseket.

A törvény minden olyan munkaviszonyra kiterjed, amelynek alapján a munkát Magyarország területén végzik, továbbá amelynél a magyar munkáltató dolgozója a munkát külföldön, kiküldetésben végzi.

Munkaviszony létesítése

A munkaviszony munkaszerződéssel jön létre. A munkaszerződésben meg kell határozni a munkavállaló személyi alapbérét, munkakörét és a munkavégzés helyét. E kötelező elemeken kívül más kérdésekben is megállapodhatnak a felek.

A munkaszerződést *írásba kell foglalni*, kivéve, ha a munkaviszony öt napot meg nem haladó tartamra létesül. Ha elmarad a munkaszerződés írásbafoglalása, a munkavállaló a munkába állását követő 30 napon belül hivatkozhat a szerződés érvénytelenségére.

A munkaviszony kezdete a munkába lépés napja, melyet a felek a szerződésben határoznak meg. Ha e napban külön nem állapodnak meg, a munkaszerződés megkötését követő munkanapon kell a dolgozót munkába állítani.

A munkaviszony általában határozatlan időtartamra jön létre, kivéve, ha a felek meghatározott időtartamra kötik a szerződést.A határozott időtartam az öt évet nem haladhatja meg. A határozott időre létesített munkaviszony átalakul határozatlan idejűvé, ha a munkavállaló az időtartam lejártát követően legalább egy munkanapot, közvetlen vezetője tudtával tovább dolgozik. A harmincnapos, vagy ennél rövidebb időre létesített munkaviszony azonban ilyen esetben csak annyi idővel hosszabbodik meg, amilyen időtartamra eredetilet létrehozták.

A munkaszerződésben a munkaviszony létesítésekor *próbaidő is kiköthető*, tartama harminc nap. Kollektív szerződés, illetve a felek ennél rövidebb vagy hosszabb próbaidőt is megállapíthatnak, de a próbaidő három hónapnál hosszabb nem lehet. A próbaidő lényege, hogy ezidő alatt a munkaviszonyt bármelyik fél azonnali hatállyal megszüntetheti.

A megkötött munkaszerződést csak közös megegyezéssel lehet módosítani.

A nőt terhessége megállapításától gyermeke egy éves koráig az állapotának egészségügyi szempontból megfelelő munkakörbe kell ideiglenesen áthelyezni, vagy munkakörében a munkafeltételeket kell megfelelően módosítani. Az új munkakör kijelöléséhez szükséges a munkavállaló hozzájárulása, s a nő munkabére nem lehet kevesebb előző átlagkereseténél. Ha a munkáltató nem tud megfelelő munkakört biztosítani, akkor a nőt a munkavégzés alól fel kell menteni, és erre az időre részére az állásidőre járó bért kell folyósítani.

A munkaviszony megszűnik: a munkavállaló halálával; ha a munkáltató jogutód nélkül megszünik; és határozott időre kötött munkaszerződés esetén az idő lejártával.

A munkaviszony megszüntetésének esetei:

— a munkáltató és a munkavállaló közösen megegyeznek a megszüntetésről,
— rendes felmondással,
— rendkívüli felmondással,
— azonnali hatállyal a próbaidő alatt.

A munkaviszony megszüntetését írásba kell foglalni.

A határozott időre szóló munkaviszony csak közös megegyezéssel vagy rendkívüli felmondással, illetve a próbaidő alatt azonnali hatállyal szüntethető meg. Ettől eltérően a munkáltató csak akkor szüntetheti meg a határozott időre alkalmazott munkavállaló munkaviszonyát, ha a határozott időből még hátralévő időre jutó átlagkeresetét a munkavállaló részére előre megfizeti.

A munkaviszony megszüntetésének esetei közül a rendes és a rendkívüli felmondással kell részletesebben foglalkozni, mivel a másik két eset egyértelmű.

Rendes felmondás

Ha a munkaviszonyt határozatlan időre létesítették, azt mind a munkavállaló, mind a munkáltató megszüntetheti rendes felmondással.

Ha a munkáltató mond fel, azt köteles megindokolni, melyből a felmondás okának világosan ki kell tűnnie. Vita esetén a felmondás indokának valóságát és okszerűségét a munkáltatónak kell bizonyítania. A felmondás indoka csak a munkavállaló képességeivel, a munkaviszonnyal kapcsolatos magatartásával, illetve a munkáltató működésével összefüggő ok lehet.

Ha a felmondás oka a dolgozó munkavégzése vagy magatartása, a felmondás előtt lehetőséget kell adni, hogy a vele szemben felhozott kifogások ellen védekezzen, kivéve, ha az eset összes körülményeiből következően ez a munkáltatótól nem várható el.

A munkáltató nem szüntetheti meg rendes felmondással a munkaviszonyt az alábbiakban meghatározott időtartam, valamint az azt követő harminc nap alatt:

— a betegség miatti keresőképtelenség, legfeljebb azonban a betegszabadság lejártát követő egy év, gümőkóros megbetegedés esetén két év, továbbá az üzemi baleset vagy foglalkozási megbetegedés miatti keresőképtelenség alatt a táppénzre való jogosultság teljes ideje,

— a beteg gyermek ápolására táppénzes állományba helyezés, vagy ilyen célból, illetve közeli hozzátartozó otthoni ápolása vagy gondozása céljából kapott fizetés nélküli szabadság,

— a terhesség, a szülést követő hatodik hónap vége, valamint a gyermek gondozása céljára kapott fizetés nélküli szabadság,

— a sor- vagy tartalékos katonai szolgálatnak a behívó parancs, a polgári szolgálatnak a teljesítésre vonatkozó felhívás kézhezvételétől számított időtartama.

A munkáltató csak különösen indokolt esetben szüntetheti meg rendes felmondással a munkavállaló munkaviszonyát az öregségi nyugdíjra való jogosultság megszerzését megelőző öt éven belül.

A felmondási idő legalább harminc nap és legfeljebb egy év.

A harmincnapos felmondási idő a munkáltatónál munkaviszonyban töltött

3 év után	5 nappal
5 év után	15 nappal
8 év után	20 nappal
10 év után	25 nappal
15 év után	30 nappal
18 év után	40 nappal
20 év után	60 nappal

meghosszabbodik.

Ha a munkáltató él a rendes felmondás jogával, köteles a munkavállalót a felmondási idő felére a munkavégzés alól felmenteni. A munkavégzés alól a munkavállalót legalább a felmentési idő felének megfelelő időtartamban a kívánságának megfelelő időben és részletekben kell felmenteni. A munkavégzés alóli felmentés időtartamára a munkavállalót átlagkeresete illeti meg.

A munkavállalót *végkielégítés* illeti meg, ha munkaviszonya a munkáltató rendes felmondása, vagy jogutód nélküli megszünése következtében szünik meg. Nem jár végkielégítés a munkavállalónak, ha nyugellátásra szerzett jogosultságot, vagy korengedményes nyugdíjat állapítanak meg részére.

A végkielégítésre való jogosultság feltétele, hogy a munkaviszony a munkáltatónál legalább három éve fennálljon.

A végkielégítés mértéke:

legalább 3 év esetén:	egyhavi
legalább 5 év esetén	kéthavi,
legalább 10 év esetén:	háromhavi,
legalább 15 évi esetén:	négyhavi,
legalább 20 év esetén:	öthavi,
legalább 25 év esetén:	hathavi

átlagkereset összege.

A végkielégítés összege háromhavi átlagkereset összegével emelkedik, ha a munkavállaló munkaviszonya az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőző öt éven belül szünik meg.

Rendkívüli felmondás

A munkaviszonyt bármelyik fél rendkívüli felmondással megszüntetheti, ha a másik fél a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegi, vagy egyébként olyan magatartást tanusít, amely a munkaviszony fenntartását lehetetlenné teszi.

A rendkívüli felmondás jogát az ennek alapjául szolgáló okról való tudomásszerzéstől számított három napon belül, legfeljebb azonban az ok bekövetkeztétől számított hat hónapon, kollektív szerződés rendelkezése esetén legfeljebb egy éven belül, bűncselekmény elkövetése esetén a büntethetőség elévüléséig lehet gyakorolni.

Ha a dolgozó a rendkívüli felmondás tekintetében jogvitát kezdeményez, ennek jogerős elbírálásáig a munkáltató a munkavállalót állásából felfüggesztheti.

Ha a munkaviszonyt a munkavállaló szünteti meg rendkívüli felmondással, a munkáltató köteles annyi időre járó átlagkeresetet részére kifizetni, amennyi a munkáltató rendes felmondása esetén járna, és megfelelően alkalmazni kell a végkielégítés szabályait is. A munkavállaló felmerült kárának a megtérítését is követelheti.

A munkaviszony megszünésekor és megszüntetésekor a munkavállaló részére az utolsó munkában töltött napon ki kell fizetni a munkabérét, egyéb járandóságait, ki kell adni a munkaviszonyra vonatkozó szabályban előírt igazolásokat.

A munkavállaló kérelmére munkaviszonyának megszünésekor, illetve az ezt követő egy éven belül a munkáltató köteles működési bizonyítványt adni. Ez tartalmazza a munkáltatónál a munkavállaló által betöltött munkakört, a munkavállaló munkájának értékelését. A munkáltató a munkavállaló munkájának értékeléséről csak a munkavállaló kifejezett kérésére adhat tájékoztatást.

Ha a bíróság megállapítja, hogy a munkáltató a munkaviszonyt jogellenesen szüntette meg, a munkavállalót kérelmére eredeti munkakörében kell továbbfoglalkoztatni. Meg kell téríteni elmaradt munkabérét és felmerült kárát.

A munkáltató kérelmére a bíróság mellőzi a dolgozó eredeti munkakörbe történő visszahelyezését, ha a munkáltató a rendes felmondás esetén járó végkielégítés kétszeresének megfelelő összeget megfizeti. Ha a munkavállaló rendes felmondás esetén nem lenne jogosult végkielégítésre, részére egyhavi átlagkeresetének kétszerese jár. Ha a munkavállaló nem kéri eredeti munkakörben való továbbfoglalkoztatását, szintén jogosult az előbb írt összegekre is.

Rendes szabadság

A munkavállalót minden munkaviszonyban töltött naptári évben rendes szabadság illeti meg, mely alap- és pótszabadságból áll.

Az alapszabadság mértéke 20 munkanap, mely a munkavállaló

25. életévétől	21,
28. életévétől	22,
31. életévétől	23,
33. életévétől	24,
35. életévétől	25,
37. életévétől	26,
39. életévétől	27,
41. életévétől	28,
43. életévétől	29,
45. életévétől	30,

munkanapra emelkedik.

A hosszabb tartamú szabadság abban az évben illeti meg először a munkavállalót, amelyben a meghatározott életkort betölti.

Fiatalkorú munkavállalónak évenként 5 munkanap pótszabadság jár, utoljára abban az évben, amelyben a 18. életévét betölti.

A szülő döntése alapján gyermeke nevelésében nagyobb szerepet vállaló munkavállalót vagy a gyermekét egyedül nevelő szülőt évenként a 16 évnél fiatalabb egy gyermeke után 2, két gyermeke után 4, kettőnél több gyermeke után összesen hét munkanap pótszabadság illeti meg.

A szabadság kiadásának időpontját a munkavállaló előzetes meghallgatása után a munkáltató határozza meg. Az alapszabadság negyedrészét a munkavállaló kérésének megfelelő időpontban kell kiadni. A munkavállaló erre vonatkozó igényét a szabadság kezdete előtt legkésőbb 15 nappal köteles jelezni.

A szabadságot esedékességének évében kell kiadni, s kettőnél több részletben csak a munkavállaló kérésére lehet kiadni. A szabadság kiadásának időpontját a dolgozóval legkésőbb a szabadság kezdete előtt egy hónappal közölni kell, s az időpontot a munkáltató csak rendkívül indokolt esetben változtathatja meg, és a munkavállalónak ezzel összefüggésben felmerült kárát, költségeit köteles megtéríteni.

Ha a munkavállaló a munkaviszonya megszünésekor a munkáltatónál eltöltött idővel arányos szabadságot nem kapta meg, azt pénzben kell megváltani. Ha pedig több szabad-

ségot vett igénybe annál, mint ami a munkáltatónál töltött időre megilletné, a különbözetre kifizetett munkabért köteles visszafizetni. Nem követelhető vissza a túlfizetés, ha a munkaviszony a munkavállaló nyugdíjazása vagy halála, a munkáltató jogutód nélküli megszűnése miatt szűnt meg.

Fentiek voltak az igért témakörök. Szeretnék még röviden kiemelni két lényeges dolgot a törvényből:

— a munkaviszonnyal kapcsolatos igény három év alatt évül el. A bűncselekménnyel okozott kárért fennálló felelősség öt év, ha pedig a büntethetőség elévülési ideje ennél hosszabb, ennek megfelelő idő alatt évül el.

— Megszüntek a munkaügyi döntőbizottságok, július 1-től munkaügyi jogvitában bíróság jár el. Az eljárásra a munkáltató székhelye szerint, illetőleg a munkáltató azon telephelye szerinti munkaügyi bíróság az illetékes, ahol a munkavállaló munkaszerződése alapján munkát végez.

Remélem, hogy fentiekkel sikerült a téma iránt érdeklődő olvasónak hasznos információt nyújtani.

dr. Keresztes Katalin

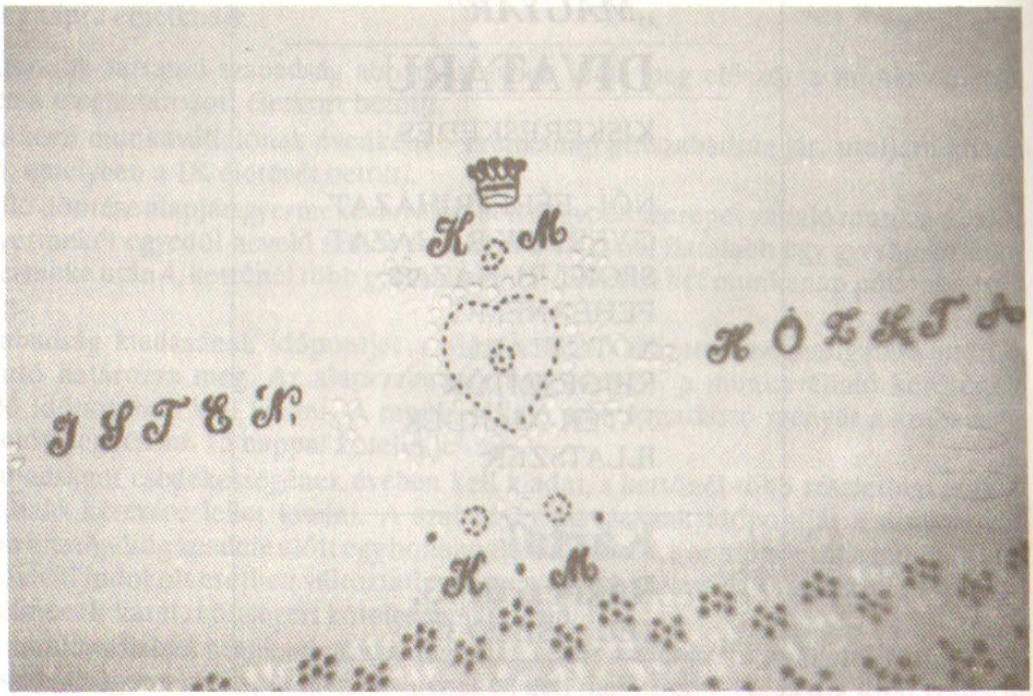
„MAGYAR"
DIVATÁRU
KISKERESKEDÉS

NŐI-, FÉRFI RIHÁZAT
GYERMEK RUHÁZAT
SPORT RUHÁZAT
FEHÉRNEMŰ
KÖTÖTTÁRU
KIEGÉSZÍTŐK
JÁTÉK-AJÁNDÉK
ILLATSZER

Kartal
Rákóczi út 73.
TEL.: ASZÓD 353

Nyoszolyóágy – özv. Urbán Andrásné

Díszlepedő

Az év krónikái

Az elmúlt év katolikus krónikája

1991. október 20-án hagytuk abba az előző beszámolót.

Október hónapban minden este *Rózsafűzérájtatosság* vezeti be a szentmisét. A *Rózsafűzér* egyszerű, elmélkedő imádság. Az Úr Jézus életének titkairól elmélkedünk. Az angyal szavaival köszönt Szűz Máriát, Jézus Anyját és Övele éljük át Szent Fia életének egyes állomásait. Mária vezetésével járunk Jézus útján, mely az *örvendetes* gyermekkor után a szenvedések, *fájdalmas* keresztútján a Krisztus által megszerzett *dicsőséges* életbe vezet el minket. A Központ Jézus. Hozzá vezet Mária és azt mondja, mint a kánai mennyegzőn a szolgáknak: „Tegyétek, amit a fiam mond!"

November az elmúlásra, de az örök élet valóságára is figyelmeztet.

November 1. Mindenszentek ünnepe. A Krisztus útján járó, megdicsőült testvéreinkre tekintünk fel, a szentekre. Az ő szivük szeretete megegyezik Isten minden embert üdvözíteni akaró szeretetével és ezért szüntelenül közbenjárnak értünk.

November 2. Elhunytjainkra emlékezünk a feltámadás és az örök élet vigasztaló hitével. „Szent és üdvös gondolat imádkozni a halottakért, hogy feloldozást nyerjenek bűneiktől." (2 Makk. 12, 46) Délután 3 órakor a temetői keresztnél Igeliturgiát tartottunk elhunytjaink emlékezetére.

November 5. Szent Imre herceg ünnepe. A magyar fiúkért kértük az ő közbenjárását. Példája előttünk áll: mélységes, meggyőződéses hit; szentségi élet; szeretetgyakorlás; tiszta erkölcs; szellem és test kemény, fegyelmezett edzése, nevelése.

November 17-én tartottuk templomunk Szent Erzsébet-napi búcsúját. A rossz idő miatt elmaradt ugyan a körmenet, de annál bensőségesebb volt az ünnepi szentmise, melyet Baranyai László püspökhatvani plébános atya mutatott be.

November 19-én, Szent Erzsébet oltalmába ajánlottuk községünk édesanyáit. Bárcsak követnék védőszentünk példáját a hitvalló keresztény életben, a hitvestársi hűségben és rajongó szerelemben és a gyermekek áldozatos vállalásában és szeretetében. (19 évesen már özvegy 3 gyermekkel. Gyermekei nevelése mellett minden vagyonát és erejét a szegények, betegek gondozására szentelte. 24 évesen felőrlődve a sok munkától befejezte rövid földi életét.)

December. Kezdődik az Advent (Úrjövet). Jézus születésének ünnepére készülünk, és megemlékezünk az évezredekig tartó Messiás-várásról is és előre gondolunk Jézus második, dicsőséges eljövetelére, az emberi történelem beteljesedésére, az utolsó ítéletre.

December 8. Versegen a templom Szent Miklós-búcsúja. A nagylelkű adakozás, az örömet szerző, segítő szeretet gyakorlásának szentje.

December 12-14. Adventi lelkigyakorlat: lelki előkészület Karácsonyra. A szentbeszédeket a regényes életű jezsuita atya, Jancsó Imre ny. plébános mondta. A gyóntatásban és misézésben a bátyám, Lukács András, turai esp. plébános segített ki, mert én meg Hatvan-Belvárosban tartottam lelkigyakorlatot.

Utána végiglátogattam a falu beteg és idős híveit.

December 24. Du. 3 órakor a gyerekek előadtak egy szép karácsonyi játékot A Kispásztor címmel. Vezette Kelemen Tamás hitoktató.

Este 10 órakor mondtam Versegen a Karácsony-éjjeli misét. Előtte a fiatalok ott is előadták a kis darabot. Utána itthon volt az éjféli mise. Karácsony ünnepén de. 8-kor Verseg, de. 10-kor és este 6-kor Kartal hívei kaptak szentmisét.

Bizony ilyenkor látszik meg, hogy egy pap milyen nehezen tud 2, ill. 3 pap helyett dolgozni. Mindent duplán kell végezni. Nagy erőfeszítés a papnak és nagyon sok megértést kíván a hívektől. Mindkettő bőven megvan hála Istennek.

Szilveszter esti Hálaadás. du. 4-kor Verseg, este 6-kor Kartal.

Éjfélkor harangzúgás búcsúztatta az ó-évet.

Statisztikai adatok az 1991-es évről.

Keresztelés:	87 (48 fiú és 39 lány)
Bérmálkozó:	55 nyolcadikos
Elsőáldozó:	58 iskolás
	8 felnőtt
Házasságkötés:	34
Temetés:	50 (26 férfi és 24 nő)
Betegellátás:	701

Szentáldozások száma: 45.700

Ezek az adatok csak a külső jelek, a lényeg a lélek mélyén történő krisztusi átalakulás.

1992. január – február

Mindkét hónap 2. és 4. szombatján délelőtt 9 órától a környék fiataljainak Közös Jegyeskurzust tartottunk Máriabesnyőn. Ez minden évben így van. Pap – orvos – szülők – pszichológusok stb. segítik tanácsaikkal a házasságra készülő fiatalokat.

Január 19. Árpádházi Szent Margit ünnepe. Leányifjúságunkért könyörögtünk, hogy imádságos, fegyelmezett, áldozatos szeretettel készüljenek felnőtt élethivatásukra.

Február 2. Ünnepélyes gyertyaszentelést végeztünk mely Krisztust, a Világ Világosságát jelképezi. Mária pedig a Krisztust hordozó ember példaképe.

Március 4. Hamvazószerda. Kezdődik a böjttel egybekötött előkészület Húsvét ünnepére.

Minden pénteken Keresztúti Ájtatosság. Szenvedő Megváltónkat áhítatos lélekkel végigkisérjük a Golgotára vezető úton. Közben visszük saját mindennapi keresztjeinket is.

Március 21. A nyugállományba vonuló Marosi Izidor megyéspüspök helyébe a Szentatya új főpásztort nevezett ki a Váci Egyházmegye élére Keszthelyi Ferenc nagytétényi plébános személyében. Szentelése ezen a napon volt a váci székesegyházban. Óriási tömeg vett részt a szertartáson. Innen is ott voltunk két autóbusszal, és sokan személykocsikkal. Kérjük Istent, vezesse a Szentlélek nagyon nehéz szolgálatában, hogy papjaival és a hívekkel is valóban „Barátok legyünk Krisztusban!"

Március 31 - április 1. Nagyböjti lelkigyakorlat. Valóban „NAGY" volt. A szentbeszédeket Baranyi László püspökhatvani plébános atya mondta. Mindhárom nap 2, illetve 3 pap gyóntatott du. 1/2 5-től este 1/2 10-ig.

Április 18. A Szent Háromnap megünneplése bensőséges, sokakat megmozgató élmény volt. (Nekem személy szerint igen nagy teher, mert előbb Versegen végeztem el minden szertartást du. 4-kor, utána pedig itthon este 7-kor.)

A nagyszombat esti Vigilia-szertartás az idén különösen is fölemelő volt, mert nem tartottunk ugyen körmenetet, de volt keresztelés az ünnepi szertartás keretében: 7 gyermek: 5-16 éves korig.

Április 26. Fehérvasárnap. Mindkét egyházközség nagy ünnepben részesült, mert mindkét helyen bérmálás volt. A bérmálás szentségét a Püspök atya megbízásából Nagy Árpád prépost úr, galgahévízi plébános osztotta ki, nagy lelki élményt nyújtva.

Kartalon de. fél 11-kor: 57 (nyolcadikos fiatalok)

Versegen du. 4-kor: 23 (hetedikes és nyolcadikos fiú és lány)

Május első vasárnapján megköszöntöttük a sok tiszteletet és megbecsülést érdemlő édesanyákat. Egész hónapban különös gyermeki tisztelettel vesszük körül a Boldogságos Szűzanyát is.

Ezen a napon volt Versegen az elsőáldozás (15 gyerek).

Május 31. Kartali Elsőáldozás (71 iskolás gyerek).

Június 21. Úrnapja. Az Oltáriszentség nagy ünnepe. Az ünnepi szentmise a körmenettel és a négy oltárral egészen közel hozza hozzánk Jézus szeretetének nagy titkát.

Versegen „előkelő kisegítőm" volt Dr. Katona István váci segédpüspök személyében. Ő végezte az ünnepi szertartást. Mindkét helyen nagyon szépek voltak az oltárok.

A nyár egyik lekiemelkedőbb eseménye volt:

Augusztus 20. Szent István király ünnepe.

Reggel 8-kor Versegen ünnepeltünk. Ott a szentmise végén a fiatalok megjelenítették Szent István életének főbb állomásait.

Itthon de. 10-kor volt az ünnepi szentmise. Mindkét helyen volt „Hálaadás az új kenyérért". A megáldott kenyereket a szentmise végén kiosztottuk a jelenlévők között.

Itthon kedves mozzanat volt: a sok kenyér mellé kettőt hozott az egyházközség képviselőtestületének elnöke: Péter István és községünk Polgármesterre: Urbán Imre. A megáldás után kicseréltük és egymást megajándékoztuk a megáldott kenyerekkel, jelezve: az Egyház az emberek lelki, erkölcsi javát, üdvösségét, a világi előljárók pedig az anyagi jólétet szolgálják. De mindkettő: Szolgálat.

Szeptember 8. A Szűzanya születésnapját ünnepeltük. Égi Édesanyánknak kedveskedtünk azzal is, hogy beöltözött három új Mária-lány, akik a többiekkel együtt fogadalmat tettek arra, hogy nagy odaadással próbálnak a Szűzanya vezetésével egyre jobb kereszténnyekké lenni.

Az iskolai hitoktatás is beindult. Világi munkatársak segítenek nekem ebben a nagy és szent feladatban: Vass Gábor kántor-hitoktató, Kelemen Tamás hitoktató és Varjú László óraadó hitoktató. Versegen padig Kelemen Tamás hitoktató és Fehérné Urbán Mária óraadó hitoktató szolgál segítségemre.

Október 4. Öregek-betegek napját tartottuk mindkét faluban.

Kartal: de. 10-kor a templomban 180-an részesültek a betegek szentségében. A házaknál pedig két délelőtt 65 beteget látogattam meg.

Verseg: du. 4-kor a templomban 50-en, a házaknál pedig 30-an részesültek a vígasztalás és erő szentségében.

Alapgondolat: Krisztus társai vagyunk a kereszthordozásban. Így értelme van a mindennapi kereszteknek és biztos a krisztusi dicsőség.

Innen a krónika folytatását egyelőre a Mennnyei Atya gondviselő szeretete írja. A mi feladatunk, hogy az Ő tervének elkötelezett, alkalmas megvalósítói legyünk és így építsük az Ő Országát.

Ha pedig engem arra méltat, hogy jövőre is itt tart, akkor az Ő kegyelméből folytatom majd az események rögzítését.

Mindenkinek jó egészséget, bőséges kegyelmet és hívő bizalomtól lelkesülő örömteli életet kíván nagy szeretettel

Lukács József
plébános

Kartali Baptista gyülekezet kiemelkedő közösségi alkalmai 1992-ben

Január 19-26-ig Ökumenikus Imahetet tartottunk Hévízgyörkön.

Tartalmas egyházi eseménysorozattal kezdtük esztendőnket a hévízgyörki ökumenikus alkalmak szervezésében. Szinte már hagyománya van annak, hogy esztendőről-esztendőre négy egyház gyülekezetei együtt imádkozunk és szolgálunk egy héten keresztül. Teljes testvéri egyetértésben és kölcsönös megbecsüléssel tartunk együtt a jóban. Lelki élményt jelent átélni azt az egységet, melyben r. katolikus, evangélikus, református és baptista hívek közösen szolgálunk Istenünknek imádság, éneklés és igehirdetés által. A lelkipásztorok felváltva szolgálnak. És csodák csodája a templomok és az egyházak kibírják, hogy egy másik egyházból jelenlévő lelkész hirdesse Isten igéjét. Hévízgyörkön a katolikus templom, az evangélikus és a református úgy szintén áll, semmi baja nem esett, noha már mindegyikben szolgált baptista lelkipásztor. Adná Isten, hogy ez a közeledés az egyházak között Kartalon is létre jönne valaha. Bennünket megtisztelés ért abban is, hogy ifjainkat kérték egy-egy estén szolgálatra. Nincs nagy létszámú ifjuságunk, de lelkesedéssel tettek eleget a katolikus, evangélikus és református egyházak kérésének. Gitárkísérettel néhány éneket elénekeltek, még egy-egy költemény is elhangzott. Számunkra emlékezetesek ezek a kedves ökumenikus testvéri alkalmak. Várjuk a '93-as imahetet.

Május 19-én tartottuk Anyáknapi ünnepségünket Kartalon gyülekezetünk imaházában. Gyermekeink, ifjaink felkészültek az édesanyák üdvözlésére. Énekekkel, versekkel és végül virággal lett köszöntve minden édesanya. Ilyenkor a lelkipásztor is alkalmi igehirdetésben mutat rá az édesanyai felülmúlhatatlan igaz és őszinte szeretetre. Itt helyben is örömmel tapasztaltuk, hogy községünkből számosan eljöttek velünk együtt ünnepelni, örülni.

Július 21-én Budapesten az Olimpiai Csarnokban voltunk együtt kb.: 6-7000-en. A jó szervezés dr. Viczián János, egyházunk volt elnökét dicséri, mert nagy szakértelemmel és lelkesedéssel vezette le e különleges alkalmakat. Az előkészítésben is fáradhatatlanul munkálkodott. Még az ő elnöksége idején fordultak felé több országból a magyar baptisták, hogy hadd jöjjön létre egy ilyen találkozó. Dr. Viczián János jelenleg az Ökumenikus Tanács elnöke. Megható pillanat (illetve legalább 20 percről beszélhetünk) volt, amikor a különböző országokból bemutatkoztak a haza zarándoklók. Legtöbben Erdélyből érkeztek. Az üdvözlések után rövid, de tartalmas igei szolgálatok hangzottak el, amit nívós ének-zenei szolgálatok gazdagítottak. Az összevont énekkart Beharka Pál orgonaművész, karnagy készítette fel, Oláh Gábor karnagy vezényelte. Minden résztvevő kapott egy

szerény, de impozáns ajándék-csomagot. Egy erre a célra készített reklámszatyorban, amelyen a MABAVIT emblémája volt, kellemes meglepetésként néhány dolgot lehetett találni: énekfüzet, jegyzettömb, irón, magyar zászló, személygépkocsira is feltehető matrica. Minden emléken a MABAVIT embléma.

Július 22-én Tahi Táborunkban (Dunakanyar) folytattuk találkozónkat. Tahiban délelőtt a magyar baptista fiatalok találkozója volt, mint a világtalálkozó egyik fő része. Délutánra megérkezett a nagy vendégsereg. A nagy közös alkalmon mintegy 15-20.000-en voltunk. Kellemes időben gazdag lelki program nyújtott maradandó élményt. Reméljük, hogy az I. találkozót követi több is.

Hálaadó napok

Szeptember 13-án Selypen tartottunk Őszi Hálaadót. Ez az ünnepség a kiemelkedő alkalmak közé tartozik. Ősszel hálát adunk Istennek az esztendőn át nyert testi-lelki-anyagi áldásokért. Szimbólijusan az oltárra, melyet ez alkalomból külön építünk, sok-sok gyümölcsből, terményekből egy-egy kiváló példányt teszünk, ezzel szemléltetjük azt, hogy Isten milyen gazdagon megáldja az embert. Az által is ünnepélyesebbé kívánjuk tenni a hálaadás alkalmát, hogy vendéget hívunk. Selypre Tisza Attila lelkipásztor volt meghívva Kaposvárról, ahonnan elkísérték gyülekezetének fiataljai kb. 15-en. A tartalmas igei szolgálat mellett a fiatalok is megörvendeztettek bennünket énekeikkel, melyeket gitárkísérettel adtak elő. Versmondás és bizonyságtétel egészítette még ki szolgálatukat. A bizonyságtételekben elmondták a fiatalok, hogy hogyan ismerték meg és fogadták el az Úr Jézust Megváltójuknak.

Szeptember 20-án Kartalon került sor a Hálaadó megtartására. Budakeszirőll hívtuk meg Kissné Pető Anna lelkészt és a gyülekezet testvériségét. Ők is kb. 15-20-an voltak jelen. Az ő szolgálatuk meg azért marad számunkra emlékezetes, mert egészen idős emberekből állt a szolgáló csoport, de annál lelkesebben és nagyon jól felkészülten énekeltek, verseltek. Ragyogott az arcuk az örömtől. Szent komolysággal, de lelki derűvel végezték szolgálatukat. Természetesen bekapcsolódtak a helyiek is tevőlegesen az ünneplésbe. Gyermek-Bibliakörünk is gazdag ének és vers programmal tették színesebbé az ünnepélyt. Fiataljaink is szolgáltak.

A sok-sok lelki élményért és a jól sikerült eredményes és emlékezetes szolgálatokért is EGYEDÜL ISTENÉ LEGYEN A DICSŐSÉG!

SOLI DEO GLÓRIA!
Szlepák Lajos
lelkipásztor

Baptista egyház kartali gyülekezetének eseménynaptára 1993-as esztendőre

Általános alkalmaink:	Vasárnap 1/2 10 órakor:		Imaáhitat
		10 órakor:	Istentisztelet
		11 órakor:	Gyermek-Bibliakör
		18 órakor:	Istentisztelet
	Szerda	19 órakor:	Istentisztelet (Télen 18 óra)
	Péntek	18 órakor:	Ifjusági kör

Kiemelkedőbb alkalmaink ünnepi rendje:

Március	3. Vasárnapján	10 órakor	Evangélizáció
		15 órakor	Evangélizáció
Május	3. Vasárnapján	18 órakor	Anyáknapi ünnepély
Június	2. Vasárnapján	18 órakor	Gyermek-Bibliakör, Évzáró
Július	3. Vasárnapján	18 órakor	Aratási ünnep
Szeptember	1. Vasárnapján	18 órakor	Gyermek-Bibliakör, Évnyitó
Szeptember	3. Vasárnapján	10 órakor	Őszi Hálaadó ünnepély
		15 órakor	Őszi Hálaadó ünnepély
November	3. Vasárnapján	10 órakor	Őszi Hitmélyítő alkalmak
		15 órakor	Őszi Hitmélyítő alkalmak

Általános ünnepek:

Újév, Nagypéntek, Húsvét, Mennybemenetel (Áldozócsütörtök), Pünkösd, Advent I-II-III-IV., Karácsony, Óév (Szilveszter), az adott naptári napokon.

Bemerítési ünnepély (Keresztség!) és gyermekbemutatás az aktuális lehetőség szerint külön meghirdetve.

A hónapok után írt számok a vasárnapok sorrendjét jelzik és nem dátum megjelölés!

Kartal, 1992. október 4.

Tisztelettel:

Szlepák Lajos
lelkipásztor

Múlt — jelen —jövő!

Amikor két esztendővel ezelőtt felmerült számomra a lehetőség a kartali művelődési ház átvételére, megvallom kicsit szorongtam, hiszen népművelői munkám az utolsó tíz esztendőben egészen más területen zajlott. Végiggondolva a ház addigi tevékenységét, talán kicsit könnyebb volt a helyzetem, „múlt" nélkül, hiszen nehezebb egy jól működő intézmény élére állni, s tovább folytatni megkezdett tevékenységét, mint azt saját elképzelésemmel, koncepciómmal megindítani! Akkor azt mondtam, nem volt múltunk, de van jelenünk és lesz jövőnk. Ma azt mondom, hogy az elmúlt két esztendő már talán lehet kicsit a múlt, mely biztosítja az eredményes jelent s a még eredményesebb jövőt!

Aki figyelemmel kísérte a „ház" életét tapasztalhatta, miként alakultak a csoportok, növekedett azok létszáma!

Mára közel 200 azon gyerekek száma, akik rendszeresen részt vesznek egyik vagy másik csoport munkájában. Jól érzik magukat a házban, aktív közreműködői az egyes művészeti csoportonak.

Mint az a rendezvényeink mutatójából is kitünik, nem telnek a napok események nélkül. Mégis úgy érzem, még mindig kevés a látogatottságunk, pedig törekszünk a színvonal maradéktalan biztosítására.

Nem mindig sikerül a reklámtevékenység, sokan nem olvassák el a plakátokat, a Kisbíró újság pedig havonta egy alkalommal nem képes nyomon követni az eseményeket és reklámozni azokat, mert kicsúszunk az időből.

Talán ha megvalósulhatna a kábel-TV sikeresebben teljesíthetnénk a lakosság tájékoztatását a művelődési lehetőségek területén is.

Lászlóné Herr Piroska

Programok a Művelődési Ház rendezésében ... 1992-ben

Január
1. Szilveszteri mulatság az étteremmel közös szervezésben, zenélt a JUNIOR együttes.
4. TINI szilveszter
16. Hüvelyk Matyi csoport előadása gyermekeknek
22. Ünnepeltük a Kultúra napját
25. Irodalmi kávéház
27. Hétfő esti beszélgetés a Kipviselőkkel és a Polgármesterrel
28. Osztálytalálkozó
31. Osztálytalálkozó

Február
2. Koós János-Dékány Sarolta műsora
13. Ovimozi
14. Sulimozi

14. Valentin napi Tinibál, melyen bemutatkozott a kartali REMIX zenekar
16. Vendégszerepeltünk az őrbottyáni Szeretetotthonban
17. Osváth Sándor gyűjteményes kiállításának I. része
18. Véradás, melyen 72 véradó teljesítette ezt a fontos és nemes feladatot
22. Farsangi mulatság az Asszonykórus rendezésében
23. Dr. Torgyán József és pártjának tagjai ismét Kartalon!
24. Falugyűlés
28. Kárpótlási falufórum
29. Óvónők farsangja a Junior együttessel

Március 6. Kuckó színpad vendégszerepelt Kállón
6. Osztálytalálkozó, Ovi- és sulimozi
7-8. ÁFÉSZ közgyűlés
15. Koszorúzási ünnepség
Az aszódi ART-ALOM színjátszókör bemutatója.
Schwajda György: Himnusz
17. Osváth Sándor kiállítási anyagának II. része
19. Vendégként színpadon a Fóti Gyermekváros színtársulata
22. Japánból érkeztek vendégek az Asszonykórushoz
25. Állami Bábszínházunk bemutatta a Gidaház az erdőszélen c. mesejátékát
27. TSZ közgyűlés

Április 2. Ovimozi
3. Sulimozi
24. Tini bál
25. Megyei Színjátszók Találkozója
30. Falugyűlés

Május 1. Majális
Az Asszonykórus megalakulásának 10. évfordulójára Népi Fesztivál 1. napja
2. Népi Fesztivál 2. napja
9. Bábfesztiválra utaztunk Biatorbágyra, s bemutatkozott Mókus bábcsoportunk szép sikerrel
10. Ovimozi és sulimozi
12. Bábszínház Csodálatos kalucsni c. mesejátéka
15. Tini Buli
22-24 Színjátszóink vendégeskedtek Dömsödön

27-jún. 11-ig Tüdőszűrés
29. Gyermeknapi majális
Meseszínház: A király meztelen c. mesejáték

Június 1. Köszöntöttük a pedagógusokat és könyvtárosokat
7. Tánccsoportunk Pünkösdölővel járta a falut
10. A gépírók 19-en sikeres vizsgát tettek.
13. Ballagóink banketteztek
19. Tini Buli
2. Asszonykórusunk Sárrétudvarhelyen
20. Bál a Kiss bandával
21. Évadzáró bemutató
24. Takarékszövetkezeti közgyűlés
25. Vásár

26. Osztálytalálkozó
27. Dudás Juli emlékünnepén vendégeskedtünk az Asszonykórussal
30. Ünnepélyes bizonyítványosztás a gépírótanfolyam sikeres vizsgázóinak

Július 3. Tini Buli
8-9 Vásárok
11. Bál a Remix együttessel
15-16-17. Vásárok
17. Tini Buli a Horváth bandával
25. Bál a Remix zenekarral
27. Cipővásár
31. Tini Buli

Auguszt. 1. Bál
6. Farmerbörze
12-13. Holland turi
20. Az Asszonykórus Gyöngyöspatán vendégszerpelt
20. Az MDF Ált. Iskola, Műv. ház közös ünnepsorozata
23. Népművelők találkozója
28. Bolgár Est
30. Magyarnóta estre utaztunk Budapestre a rendezők meghívására!

Szept. 4. Vásár
10-11. Vásár
11. Tini buli
11. Osztálytalálkozó
12. Kamara Színpad előadása
16-17. Vásár
22. Próba földárverés
26. Remix bál
29. Földárverés

Október 1. Zárai Márta-Vámosi János és együttese köszöntötte nyugdíjasainkat az Idősek Világnapján, az Asszonykórus és a néptáncos gyerekek Aszódon és Versegen köszöntötték a nyugdíjasokat
1-2. Vásár
2. Ovimozi
2-6. Az Asszonykórus vendégszerepel Erdélyben
9. Bélyegszakkör alakult
10. Kamara Színpad rendhagyó irodalomórája
11. Szüreti felvonulás és bál az étteremmel közös szervezésben
14-15-16. Vásárok a javából
16. Szüreti bál a Tini és Ifjusági Klubnak
17. Pót szüreti bál a Remix zenekarral

Iskolai eseménynaptár 1992.

Január 28. Szavalóverseny az alsótagozatban

31. Az I. félév utolsó tanítási napja

Február 3. A II. félév első tanítási napja, az első félévi osztályzatok ismertetése a tanulókkal

14. Tini-farsang a művelődési házban

15. A tanulmányi versenyek benevezési lapjának beküldési határideje.

28. Tantestületi farsang

Március 10. Intézményi nőnap

13. 5, 6. osztályosok tornaversenye

15. Nemzeti ünnep, műsor, koszorúzás

24. Nyílt napok az iskolában

Április 2. Alsótagozatos rajzverseny

6. Nevelési értekezlet. Téma a diákönkormányzat

8. Kazinczy verseny az 5-8. osztálynak

9. Népdaléneklési verseny az 1-4 osztályban, „Fut a Kartal" futóverseny

10. GUMIVÁR-bohócműsor a felsős tornateremben

11–21. Tavaszi szünet

22. Rendhagyó irodalomóra 5-6 és 7-8 osztályosoknak

23-30. első osztályosok beiratkozása

30. Sportnap

Május 4. Anyák napi ünnepségek osztályonként

6-8. Tanulmányi kirándulás

28. Gyermeknap

Június 5-6 Tanulmányi kirándulás

12. Utolsó tanítási nap

8. osztályosok vidám ballagása, este szerenád

13. 8. osztályosok ballagása

17. Tanévzáró ünnepély

Július 2. A bukott tanulók korrepetálása

Auguszt. 3. A bukott tanulók korrepetálása

25. Javítóvizsga

31. Tanévnyitó ünnepség

Szept. 1. Első tanítási nap

21. Hulladékgyűjtés

Október 9. 5a osztály kirándulása

13. Petőfi szavalóverseny

22. Megemlékezés okt. 23-ról osztálykeretben

23. Tanítási szünet.

Az év krónikája

(Az év közéleti eseményeiből itt azokat soroljuk fel, melyek máshol nem szerepelnek és amelyekről tudomásunk van.)

1991. Október	12.	Szüreti felvonulás
	19.	Az iskola átadásának 20. évfordulójának megünneplése
	21.	Képviselői fogadóóra
	26.	Óvónők bálja
November	11.	Képviselőtestületi ülés
	11.	Beszélgetés a világkiállításról (Műv. Ház)
	17.	Búcsú - Gyógyszertár előtti parkban
	18.	Képviselői fogadóóra
December	6.	Képviselőtestületi ülés
	6.	Dr. Becker Pál országgyűlési képviselő fogadóórája
	16.	Képviselői fogadóóra
	18.	Kartaliak a Kartaliaknak - kulturális est.
	19.	Nyugdíjasok karácsonyi ajándékműsora
	20.	Óvónők karácsonyi műsora
	23.	Hüvelyk Matyi színjátszókör bemutatja A kíváncsi királykisasszony c. mesejátékát
1992. Január	27.	Képviselői fogadóóra
Február	4.	Képviselőtestületi ülés
	14.	Képviselőtestületi ülés
	18.	A kartali önkormányzat csatlakozik a DIGITEL RT-hez
	23.	Torgyán József nagygyűlést tart Kartalon
	28.	Képviselőtestületi ülés
Március	6.	Érdekegyeztető Fórum megalakulása
	7.	MDF fórum az elmúlt két év tapasztalatairól
	12.	ÁFÉSZ vezetőség-választás
	13.	Területfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság megalakulása
	20.	Képviselőtestületi ülés
Április	3.	Képviselőtestületi ülés
	24.	Képviselőtestületi ülés
	30.	Közmeghallgatás - falugyűlés
Május	12.	Képviselőtestületi ülés
Június	2.	Képviselőtestületi ülés
Július	17.	Képviselőtestületi ülés
	28.	Utak aszfaltozásának megkezdése
Augusztus		Kerékpárút első szakaszának átadása a forgalomnak
	7.	Képviselőtestületi ülés
	17.	Képviselőtestületi ülés
Szeptember		A kerékpárút második szakaszának építése megkezdődik
	10.	Képviselőtestületi ülés
Október	21.	Képviselőtestületi ülés

Miről olvashattunk a Kisbíróban?

1990. június — 1992. október

Ajánlom a kedves olvasónak a csoportosított címjegyzéket, ha összefoglalva szeretné elolvasni valamely közösségünket érintő témáról a napjainkig adott nyilatkozatokat, tett lépéseket, végső döntéseket.

A válogatásom önkényes, csak olyan témákat ragadtam ki, amiknek a kalendárium megjelenésekor is aktualitása van.

A felsorolásnál feltüntetett adatok:

1. mikor jelent meg
2. melyik oldalon olvasható
3. ki írta (zárójelben)

Épülő községünk

1990. október	6. oldal	(Rehorovszky G.)
1990. november	8. oldal	(Lukács J.)
1991. szeptember 13.	6. oldal	(Lászlóné H. P.)
1991. szeptember 13.	6. oldal	(egy füstölgő polgár)
1991. október 18.	4. oldal	(Urbán I.)
1991. november 1.	3. oldal	(Jakus J.-né - Sápi J.-né)
1992. április	6. oldal	(Rehorovszky G.)
1992. április	10. oldal	(Kiss Julianna)
1992. július	2. oldal	(-horváth-)
1992. július	6. oldal	(Rehorovszky G.)
1992. augusztus	2-3. oldal	(-horváth-)
1992. szeptember	2-3. oldal	(-horváth-)
1992. október	9. oldal	(Blaubacher J.)

Háborús emlékmű

1990. november	6. oldal	(Ladócsy L.)
1992. október	3. oldal	(Ladócsy L.)

Helyi adózás

1990. december	3. oldal	(Rehorovszky G.)
1991. július 19.	1. oldal	(Urbán I.)
1991. július 19.	9. oldal	(ifj. Péter I.)
1991. augusztus 1.	1. oldal	(Tóth Endre L.)
1991. augusztus 1.	2. oldal	(László T.-né)
1991. augusztus 16.	2. oldal	(Önkormányzati hírek)
1991. augusztus 30.	1. oldal	(László T.-né)
1991. november 1.	4. oldal	(László T.-né)

1991. november 29. 1. oldal (Oláhné V. E.)
1991. december 13. 2. oldal (Önkormányzati hírek)
1992. január 17. 2-3. oldal (Adócsoport)

Kárpótlás
1992. május 8. oldal (Kartali Deák M.)

Kerékpárút
1991. október 18. 2. oldal (Kelemen M.)
1991. november 15. 4. oldal (Horváth Á.)
1991. november 29. 6. oldal (Pintér M.)
1991. december 13. 10. oldal (Horváth Á.)
1992. február 28. 2. oldal (Urbán I.)
1992. szeptember 7. oldal (Horváth Á.)

Környezetvédelem
1990. július 5. oldal (Urbán I.)
1991. május 6. oldal (Gergely L.)
1992. április 11. oldal (sógorod - János)

Közlekedés
1990. július 5. oldal (ergé)
1990. augusztus 3. oldal (Kiss L.)
1991. június 15. 6. oldal (Rehorovszky G.)

Telefon
1990. augusztus 6. oldal (Hováth Á.)
1991. november 15. 2. oldal (ergé)
1991. november 29. 2. oldal (Urbán I.)
1992. február 14. 3. oldal (Rehorovszky G.)
1992. február 28. 6-8. oldal (Székely L.)
1992. március 27. 7. oldal (sógorod - János)
1992. április 2. oldal (ergé)
1992. április 3. oldal (Urbán I.)

Vezetékes gáz
1990. augusztus 2. oldal (Kiss F.)
1991. március 1. 2. oldal (Keresztes - Urbán)
1992. február 28. 2. oldal (Urbán I.)

Vízellátás
1990. június 2. oldal (Gergely L.)
1990. július 2. oldal (Kiss F.)
1990. szeptember 2. oldal (Horváth Á.)
1990. december 8. oldal (Horváth Á.)
1991. február 3. oldal (Gergely L.)
1991. február 3. oldal (Pintér M.)
1992. március 27. 2. oldal (Koza Éva)

Riportok

Aki évente 1000 hektárt vet (portré Vincze József traktorosról)	1990. július	4. oldal	(Ruszkay J.)
Megkérdeztük!... (tanácstagok nyilatkoznak)	1990. augusztus	2. oldal	(-há-)
44 év a falu szolgálatában (interjú Sőregi János ny. tanácselnökkel)	1990. október	3. oldal	(Ruszaky J.)
Arcképvázlat (nyilatkozik Urbán Imre polgármester)	1990. október	3. oldal	(Fülöp L.)
Ami az októberi lapból kimaradt (nyilatkozik Sőregi János)	1990. november	2. oldal	(Horváth Á.)
Megkérdeztük a Polgármestert	1991. január	3. oldal	(ergé)
Mi a véleménye? (kartaliak nyilatkoznak)	1991. január	6-7. oldal	(Horváth Á.)
Ki ő? Hogyan él? Mit csinál? (riport dr. Tankó Géza főorvossal)	1991. március	4. oldal	((Horváth Á.)
Ki ő? Hogyan él? Mit csinál? (nyilatkozik dr. Becker Pál országgyűlési képviselő)	1991. április	3. oldal	(Ruszkai J.)
Ki ő? Hogyan él? Mit csinál? (bemutatkozik dr. Stahorszky Margit gyermekorvos)	1991. június 15.	3. oldal	(Kassai Sz.)
Ki ő? Hogyan él? Mit csinál? (riport Lukács József plébánossal)	1991. július 19.	3. oldal	(Mata G.)
Egy éves az Önkormányzat (riport a Polgármesterrel)	1991. október 18.	3-4. oldal	(Horváth Á.)
Kérdez a Kisbíró - válaszol: Kelemen Mihály	1991. november 15.	3. oldal	(Horváth Á.)
Kérdez a Kisbíró - válaszol: Kalcsó Tibor	1991. december 13.	4. oldal	(Horváth Á.)
Kérdez a Kisbíró - válaszol: Kluber László	1992. január 31.	3. oldal	(Horváth Á.)
Ki ő? Hogyan él? Mit csinál? (interjú Kupi Mihály tsz-elnökkel)	1992. január 31.	5. oldal	(Blaubacher J.)
Kérdez a Kisbíró - válaszol: Rehorovszky Gábor	1992. február 28.	3. oldal	(ergé)
Kérdez a Kisbíró - válaszol: Bereczki Tibor	1992. március 27.	3. oldal	(Horváth Á.)
Kérdez a Kisbíró -válaszol: Magyar Imre	1992. április	3. oldal	(Horváth Á.)
Egy hír és ami (AKI) mögötte van (interjú dr. Puskás Attilával)	1992. április	5. oldal	(Ruszkai J.)
Bemutatkozik dr. Deli László a Tangazdaság új igazgatója	1992. május	3. oldal	(Ruszkai J.)
Harminchét év (riport Herczeg Jánosnéval)	1992. július	3. oldal	(MOLESZ)
Kérdez a Kisbíró - válaszol: Urbán Imre	1992. október	2. oldal	(Horváth Á.)
Két év — más szemszögből	1992. október	3. oldal	(Rehorovszky G.)

válogatta: Horváth Árpád

Kartal község közigazgatási alkalmazottjai 1930. október hóban
Alsó sor: Vitéz Sőregi András bíró, Gál Mária írnok, Szabó János jegyző, Balázs Imre aljegyző
Felső sor: Szászi János kisbíró, Szőke István pénztárnok, Gyarmati József kézbesítő.

Kartal madártávlatból II.

Kartal adatai

A község közigazgatási területe:	97.4893 ha
ebből belterület:	44.4386 ha
külterület:	53.0507 ha
A teljes úthálózat hossza:	33.60 km
ebből belterületre eső:	23.258 km
ebből bukolt:	12.843 km
járda hossza	25.70 km
Lakóházak száma:	1654
1991-ben kiadott építési engedélyek száma	25 db
1992-ben kiadott építési engedélyek szám	21 db
1991-ben kiadott haszn.vét.eng.száma	15 db
1992-ben kiadott haszn.vét.eng.száma	23 db
Vezetékes vízzel ellátott lakások száma	90 %

	1991.szept.30.	1992.okt.30.
Állandó lakosok száma:	5532	5565
14 éven felüli	4439	4451
14 éven aluli	1093	1114
ideiglenes lakosok száma	221	229
Össznépesség:	5753	5794

	1990.11.01–1991.09.30-ig	1991.10.01–1992.10.30-ig
Újszülöttek száma	86	76
Meghaltak	56	57
Elköltöztek	47	63
Beköltözött	56	77
Házasságkötések száma	1991-ben 41	1992. okt. 30-ig 29

Általános iskolások száma 1992. 09.30.	580
Tanulócsoportok száma	27
Tantermek száma	28
Napközicsoportok száma	4
Óvodai férőhelyek száma	190
Óvodai csoportok száma	9
Óvodai létszám	258

A polgármesteri hivatal dolgozói

Urbán Imre polgármester
Dr. Keresztes Katalin jegyző
Oláhné Varga Erzsébet igazgatási csoportvezető
Vozárné Tatár Anikó pénzügyi csoportvezető
Kiss Ferencné pénzügyi előadó
Bognár Lászlóné pénzügyi előadó
Berta Ferencné pénzügyi előadó
Szabó Béláné pénzügyi előadó
Szlepák Lajosné pénzügyi előadó
Ambrus Károlyné pénzügyi előadó
László Tiborné adóügyi csoportvezető
Volentér Tiborné adóügyi előadó
Pintér Mihály műszaki főelőadó
Blaubacher János beruházási főelőadó
Krekó Ferencné igazgatási főelőadó
Bognár Józsefné igazgató előadó
Hegyi Mihályné irodavezető
Hrágyel Józsefné adminisztrátor
Majláth Lászlóné adminisztrátor
Mészáros Józsefné takarító

Közérdekű intézmények fogadóórái

Nagyközségi Polgármesteri Hivatal
Kartal, Felszabadulás u. 93. Telefon: 301

hétfő	8—18
szerda	8—16
péntek	8—12

Posta

hétfő	8—16
kedd	8—16
szerda	8—16
csütörtök	8—16
péntek	8—16

pénztári órák: minden nap 8—15

Takarékszövetkezet

		pénztári órák:
hétfő	8—17.30	8—17.30
kedd	8—16	8—14.30
szerda	8—16	8—14.30
csütörtök	8—16	8—14.30
péntek	8—14	8—12.30

Dr. Katona Miklós I. körzeti orvos

hétfő	7.30—11.30	19—20
kedd	7.30—10.30	19—20
szerda	7.30—11.30	
csütörtök	7.30—10.30	19—20
péntek	7.30—11.30	
szombat	8—10	

Dr. Tankó Géza II. körzeti orvos

hétfő	8—12	18—19
kedd	10—12	
szerda	8—11	18—19
csütörtök	8—12	
péntek	8—12	18—19
felülvizsgálat: kedd	8—10	

Dr. Stahorszky Margit gyermekorvos

hétfő	8—12	16—17
kedd	8—11	
szerda	8—11	
csütörtök	8—11	
péntek	8—11	

sürgősségi ellátás minden nap 17.30—18.30
terhestanácsadás: hétfő 12—13
csecsemőoltások: kedd 11—12

Dr. Bari Dénes fogorvos

hétfő	7.30—12.30
kedd	15.30—20.30
szerda	7.30—12.30
csütörtök	iskolafogászat
péntek	15.30—20.30

Gyógyszertár (Kartal)

hétfő	8—13	13.30—17.30
kedd	8—13	13.30—16
szerda	8—13	13.30—16
csütörtök	8—13	—
péntek	8—13	13.30—16

Szakorvosi rendelőintézet

Aszód, Csiky út 4. Telefon: 107

Sebészet Dr. Dudás István

hétfő	8—14
kedd	8—14
szerda	8—14
csütörtök	8—14
péntek	8—14

Ideggyógyászat Dr. Halmos Péter

hétfő	8—13
kedd	13—17 neurózisgondozás
szerda	8—13
csütörtök	8—13
péntek	8—13

Szemészet Dr. Lukács Mária

hétfő	7.45—14
kedd	7.45—14
szerda	7.45—14
csütörtök	7.45—14
péntek	7.45—14

Laboratórium

hétfő	8—13 (8—10 vércukor)
kedd	8—13
szerda	8—13 (8—10 vércukor)
csütörtök	8—13 (8—10 protrombin)
péntek	8—13 (8—10 vércukor)

Fül-orr-gége Dr. Deák Andor

hétfő	6.30—13
kedd	6.30—13
szerda	6.30—13
csütörtök	6.30—13

Fogászat Dr. Ackermann Teréz

hétfő	14—19
kedd	iskolafogászat
szerda	8—14
csütörtök	14—19
péntek	8—13

Dr. Balsai Mihály

hétfő	7—13
kedd	13—19
szerda	—
csütörtök	iskolafogászat
péntek	13—19

Nőgyógyászat Dr. Razsovitz Péter

hétfő	9—14
	8—9 nővédelmi tanácsadás
kedd	9—14
szerda	14—18
csütörtök	9—14
	13—14 nővédelmi tanácsadás
péntek	9—14

Belgyógyászat Dr. Duliskovich Tamás

hétfő	10—14.30
kedd	10—14.30
szerda	8—12
csütörtök	10—14.30
péntek	10—14.30

Reumatológia Dr. Bodó Zsolt

hétfő	8.30—14.30
kedd	8.30—14.30
szerda	10—14
csütörtök	8.30—14.30
péntek	8.30—14.30

Sport orvosi rendelés

szerda	13-tól

Gépjármű-alkalmassági vizsgálat

szerda 9—11
csütörtök 9—11

EKG vizsgálatot előzetes hivatásos és időszakos csoportos személyszállítást végzők jogosítványához kell végeztetni. Vizelet vizsgálat minden esetben szükséges. A vizsgálat térítési díjai:

nem hivatásos (körzeti orvosnál)

40 éves korig	1.000,— Ft
40–60 éves korig	600,— Ft
60–70 éves korig	400,— Ft
70 éves kor felett	300,— Ft

hivatásos

45 éves korig	600,— Ft
45–60 éves korig	400,— Ft
60 éves kor felett	300,— Ft

Az összeg helyben, készpénzzel fizetendő, nyugta ellenében.

Röntgen vizsgálatokért az alábbi esetekben kell térítési díjat fizetni:

— a magánorvosi beutalás alapján végzett diagnosztikai vizsgálatokért

— a magánkezdeményezésű külföldi munkavállalással kapcsolatos vizsgálatokért

— a magánjellegű külfödi utazással kapcsolatos vizsgálatokért

A vizsgálatok térítési díjai:

mellkas átvilágítás	200,— Ft
mellkas ernyőkép	300,— Ft
fogászati röntgenvizsgálat	150,— Ft
gyomorvizsgálat	600,— Ft
negatív felvétel (végtag, gerinc, koponya, egyéb)	400,— Ft
epevizsgálat	600,— Ft

A térítési díj befizetése a Szakorvosi Rendelőintézet Gazdasági Hivatalában történik a vizsgálatok elvégzése előtt.

Gyógyszertár

Aszód, Szabadság tér 2. Telefon: 432

hétfő 8—18
kedd 8—18
szerda 8—18
csütörtök 8—18
péntek 8—12

Hétfőtől péntekig ügyelet. Vasárnapi ügyelet: Gödöllő, Dózsa Gy. út. 32.

Szent István patika

Aszód, Falujárók útja 1. Telefon: 179

hétfő 8—18
kedd 8—18
szerda 8—18
csütörtök 8—18
péntek 8—18
szombat 8—12

OTP

Aszód, Kossuth L. u. 4. Telefon: 133, 76

hétfő 7.45—15
kedd 7.45—15
szerda 7.45—15
csütörtök 7.45—15
péntek 7.45—12.35
ebédidő: 12.35—13

Állami Biztosító RT.

Aszód, Kossuth L. u. 11. Telefon: 53

hétfő 7.30—16
kedd 7.30—16
szerda 7.30—16
csütörtök 7.30—16
péntek 7.30—13.30

Providencia

Kartal postahivatalban nyitvatartási idő alatt.

Hungária Biztosító

Aszód, Kondoros tér 7. Telefon: 149

hétfő 7.30—18
kedd 7.30—16
szerda 7.30—16
csütörtök 7.30—16
péntek 7.30—15

Aranykorona Ügyvédi Iroda
szerda 14—18 Dr. Lindenberger Attila
csütörtök 14—18 Dr. Szőke Pál
péntek 14—18 Dr. Kovacsik Erzsébet

APEH PM. Adófelügyelőség
Gödöllő, Szabadság tér 10.
Telefon 28/20-801
hétfő 9—16
kedd 8.15—16
szerda 8.15—14
csütörtök 8.15—16
péntek 8.15—13

Rendőrség — Aszód
Aszód, Pesti út 5.
hétfő 8—12
kedd 10—18
szerda 8—12
csütörtök 8—12

Gödöllő Városi Kapitányság
Gödöllő, Petőfi u. 6-8.
Telefon 28/20-333
hétfő 8—18
szerda 13—18
csütörtök 8—12
péntek 8—12
Kapitányságvezető fogadónapja minden hónap utolsó csütörtök 10—14.

Pest megyei Munkaügyi Központ
Gödöllői Kirendeltsége
Gödöllő, Szabadság tér 10.
Telefon 28/10-175
hétfő 8—15
kedd 8—15
szerda 8—15
csütörtök 8—15

Gödöllő Városi Földhivatal
Gödöllő, Ady E. sétány 60.
Telefon 28/20-520
hétfő 8.30—18
szerda 8.30—15.30
ebédidő: 12—13

Területileg illetékes Gödöllő Városi Bíróság
Gödöllő, Dózsa Gy. út 19.
Telefon: 28/20-197
hétfő 8.30—11.30
kedd 8.30—11.30
szerda 8.30—11.30
csütörtök 8.30—11.30
péntek 8.30—11.30
Panasznap: hétfő 8—15.30

I. sz. közjegyző Dr. Hajdi László
Gödöllő, Remsey u. 6.
Telefon: 28/30-063
hétfő 13—16
szerda 8.30—12

II. sz. közjegyző Dr. Pálné Dr. Gesztesi Szilvia
Gödöllő, Szabadság tér 10.
Telefon: 28/30-032
hétfő 8.30—11.30 és 13—16

IBUSZ Kirendeltség (valutaeladás, cseh korona kivételével)
Gödöllő, Szabadság tér 7.
Telefon: 28/20-091
hétfő 8—16
kedd 8—16
szerda 8—16
csütörtök 8—16
péntek 8—16
ebédidő: 13—13.301
valutapénztár: 8—15

Gödöllő Turist Utazási Iroda (cseh korona eladás)
Gödöllő, Szabadság út 5. (a Művelődési Központban) Telefon: 28/20-685
hétfő 8—17
kedd 8—17
szerda 8—17
csütörtök 8—17
péntek 8—16

Pest megyei Kéményseprő Vállalat
Gödöllő, Kossuth L. u. 18.
Telefon: 28/10-588
hétfőtől péntekig 8—14

Kórházak látogatási rendje

Kerepestarcsai megyei Kórház
Kerepestarcsa, Semmelweis tér 1.
Telefon: 28/70-018
hétfőtől szombatig 16—17
vasárnap 15—17

Hatvani Kórház
Hatvan, Kossuth tér 18.
Telefon 38/11-033
hétfőtől vasárnapig 15.30—16.30

Mi szükséges a személyi igazolvány kiváltásához?
(Ügyintézés: Aszód, Rendőrség)
14 éves részére (első ellátás)
— születési anyakönyvi kivonat
— személyi lap
— kitöltött adatlap személyi igazolványhoz
— 2 db 3,5x4,5 cm, három hónapnál nem régebbi fénykép

igazolványcseréhez, érvényesítéshez
— kitöltött adatlap személyi igazolványhoz
— 2 db 3,5x4,5 cm, három hónapnál nem régebbi fénykép
— 30 Ft-os illetékbélyeg

igazolvány elvesztése esetén
— 2 db kitöltött adatlap személyi igazolványhoz
— születési anyakönyvi kivonat
— 2 db 3,5x4,5 cm, három hónapnál nem régebbi fénykép
— 2 db 30 Ft-os, 1 db 50 Ft-os illetékbélyeg

Mi szükséges útlevél kiváltásához?
(Ügyintézés: Kartal Polgármesteri Hivatal)
útlevéllel nem rendelkezők esetén
— kitöltött útlevélkérő lap (postán kapható)
— 2 db 3,5x4,5 cm, három hónapnál nem régebbi fénykép
— 1000 Ft-os illetékbélyeg

útlevéllel rendelkezők esetén
— a fényképen kívül minden, ami a fenti esetben

gyermekek esetében
— ugyanaz, mint az útlevéllel nem rendelkezők esetében
— mindkét szülő hozzájárulása, melyet a gyámhatóságnál, illetve a kérelem benyújtásakor az ügyintéző előtt kell a szülőknek aláírniuk
Útlevelek ügyintézése 30 nap!

Süssünk, főzzünk !

Szokásunkhoz híven ez alkalommal is olyan ételrecepteket közlünk, melyeket nem szakácskönyvek mélyéről búvárkodtunk elő. Ezek olyan leírások, melyeket a főzés művészetét gyakorló háziasszonyok apró cédulákra felírva szoktak őrizgetni, hogy alkalmanként különleges ízekkel örvendeztethessék meg családjukat.

Elkészítésükhöz sok sikert, elfogyasztásukhoz jó étvágyat kívánunk!

Rántott sonkatekercs

Hozzávalók: nem túl vékonyra vágott gépsonka, sajt, besamel mártás (vajon készült világos rántás, tejjel pépesre keverve), palacsintatészta, liszt, tojás, zsemlemorzsa, só.

A sonkaszeletekkel megegyező számú sós palacsintalapokat sütünk. A palacsintára ráhelyezzük a gépsonka szeletet, a közepére a reszelt sajttal összekevert besamel mártásból teszünk diónyit. A palacsinta két szélét behajtjuk, majd az egészet henger alakúra göngyöljük. A szokásos módon panírozzuk, majd olajban kisütjük.

Ugyanez elkészíthető oly módon is, hogy a sajt helyett főtt karfiolt keverük a besamel mártáshoz.

Piszkekrémleves

Hozzávalók: 1 üveg egres befőtt (vagy ennek megfelelő mennyiségű friss egres), 1 evőkanál liszt, 1 pohár tejföl, 1 tojás sárgája, 1 csomag vaniliás cukor, só, cukor ízlés szerint.

Az egrest feltesszük főni vízzel, csipetnyi sóval és ízlés szerinti cukorral. Mikor megfőtt behabarjuk 1 evőkanál liszt és fél pohár tejföl keverékével, majd átfőzzük. A maradék fél pohár tejfölt összekeverjük 1 tojás sárgájával és vaniliás cukorral. A forró, főtt egrest merőkanállal folytonos keverés közben erre szedjük rá. Hidegen is nagyon finom!

Vajaja (alföldi étel)

Hozzávalók: 1 pohár tejföl, 2 egész tojás, 1 evőkanál liszt, 1 mokkáskanálnyi só, kevés olaj.

A lisztet 1 kanál tejföllel jól elkeverjük, majd hozzáadjuk a többi tejfölt. Villával beledolgozzuk a 2 tojást, és a sót. Serpenyőben kevés olajon krémsajt sűrűségűre sütjük. Kenyérre kenve fogyasztjuk.

Krumpli tojással

Hozzávalók: 2-3 db nagyobb burgonya, 2 tojás, só, fűszerek, olaj.

A meghámozott burgonyát apró kockára vágjuk, majd bő olajban megsütjük. Mikor pirulni kezd, leöntjük az olaj nagy részét, s ráöntjük a fűszerezett, felkevert tojást. Rántotta sűrűségűre sütjük, melegen tálaljuk.

Francia mustáros szósz

Hozzávalók: 1 adag mustár, 2 adag olaj, ízlés szerint tárkony ecet, só, bors, cukor.

Az egészet kézzel, vagy turmix géppel alaposan összekeverjük. Ha túl sűrű, zöldség főzőlevével felhasználás előtt hígítható. Hűtőszekrényben sokáig eláll. Saláták, hideg ételek (pl. fejes saláta, zöldbab, zöldborsó, rizssaláta) ízesítésére használható.

Rizssaláta (eredeti francia recept)

Hozzávalók: tasakos gyorsrizs, zöldbab, zöldborsó, sárgarépa, petrezselyem, bazsalikom, tojás vagy virsli

A rizst megfőzzük, majd tasakkal együtt hideg vízzel lehűtjük. A zöldségeket kevés vízzel nem túl puhára főzzük. A tojást keményre főzve kockára vágjuk, majd az egészet kihülés után a tálaló edényben összekeverjük. Köretnek adhatjuk hideg sültek mellé, vagy mustáros szósszal, tartármártással salátaként is fogyaszthatjuk.

Lyoni saláta (eredeti francia recept)

Hozzávalók: 1 fejes saláta, 10 dkg kolozsvári (húsos) szalonna, 1 főtt tojás, 1 pár virsli, 1 db zsemle, mustáros szósz.

A fejes salátát csíkokra vágjuk, a szalonnát kockára vágva megpirítjuk. A tojást és a virslit megfőzzük, a virslit karikára, a tojást kockára vágjuk. A zsemlét kockára vágva megpirítjuk, majd az egészet összekeverjük. Mustáros szósszal leöntve tálaljuk.

Töltött paradicsom (eredeti francia recept)

Töltelék: darált marhahús fűszerezve fokhagymával, borssal, kurkumával, vöröshagymával. A fűszerekkel elkevert darált húst forró olajban megforgatjuk.

A paradicsom tetejét levágjuk, a belsejét kanállal kiszedjük, majd a tölteléket beletöltjük. A tetejét majonézzel leöntjük. Töltelékként alkalmas olajoshal is, sajátt olajában kikeverve. Ugyanígy tölthető hagyma is.

KÖZSÉGI KÖNYVTÁR
Tulajdona
24 958

Vasúti menetrend

(Aszód vasútállomásról, érv.: máj. 30-ig)

	0.28	Hatvan
	3.50	Budapest Keleti pu.
⊗	4.20	Budapest Keleti pu.
e	4.33	Hatvan
	4.40	Budapest Keleti pu.
x	5.00	Budapest Keleti pu.
	5.20	Budapest Keleti pu.
	5.31	Balassagyarmat
⊗	5.35	Budapest Keleti pu.
	5.49	Hatvan
	6.00	Budapest Keleti pu.
c ⊗	6.20	Budapest Keleti pu.
c ⊗	6.28	Hatvan
	7.00	Budapest Keleti pu.
d	**7.27**	**Budapest Keleti pu.**
	7.36	Füzesabony
	7.45	Budapest Keleti pu.
	7.49	Balassagyarmat
	8.13	**Eger**
	8.28	Füzesabony
	8.31	**Budapest Keleti pu.**
	9.07	**Zágráb („AGRAM")**
	9.20	Budapest Keleti pu.
c ⊗	9.28	Hatvan
⊗	9.30	Balassagyarmat
	11.28	Miskolc Tiszai pu.
	11.45	Budapest Keleti pu.
	11.58	**Sopron-Szombathely**
	12.00	Balassagyarmat
c ⊗	12.20	Budapest Keleti pu.
⊗	12.28	Hatvan
	13.35	Hatvan
	13.44	Miskolc Tiszai pu.
	13.48	Budapest Keleti pu.
	14.00	Vácrátót
⊗	14.25	Budapest Keleti pu.
	14.38	Miskolc Tiszai pu.
	15.23	Budapest Keleti pu.
	15.28	Hatvan
	15.29	Balassagyarmat
	16.03	Hatvan
	16.20	Budapest Keleti pu.
a	16.29	Füzesabony
	16.40	Vácrátót
	16.44	**Miskolc Tiszai pu.**
∇	17.03	Hatvan
b	**17.15**	**Salgótarján**
	17.25	Budapest Keleti pu.
	17.28	Hatvan
	17.37	Balassagyarmat
∇	18.03	Hatvan
	18.11	**Eger**
a	18.28	Füzesabony
b	18.30	Budapest Keleti pu.
c	19.20	Budapest Keleti pu.
	19.28	Hatvan
	20.28	Hatvan
a	20.30	Budapest Keleti pu.
	20.39	**Miskolc Tiszai pu.**
	20.45	Balassagyarmat
	21.14	Vác
c ∇ ⊗	21.28	Hatvan
	21.50	Budapest Keleti pu.
a	22.28	Füzesabony
	22.40	Balassagyarmat
	23.27	Füzesabony

Jelmagyarázat

X hétköznapokon
⊗ munkanapokon
∇ munkanapokon, a hét utolsó munkanapja kivételével

a nem közl. XII. 24.
b nem közl. XII. 24., 31.
c nem közl XII. 28., 29., 30., 31.
d nem közl. XII. 25., I. 1.
e nem közl. XII. 25., 26., I. 1., 2., 3.
vastag betű — gyorsvonat

Busz menetrend

Kartal, mozi (érv.: máj. 30-ig)

Jelmagyarázat:
T: tanszünetben munkanapokon; I: iskolai előadási napokon; C: a hetek utolsó munkanapja kivételével munkanapokon; a: a hetek első tanítási napját megelőző munkaszüneti napok kivételével munkaszüneti napokon; b: a hetek első tanítási napját megelőző munkaszüneti napokon.

HOVÁ - MIKOR

Munkanapokon (hétfőtől-péntekig)					Szabadnap (szombat)			Munkaszüneti nap (vasárnap)		
Aszód, vá.										
3.25	3.50	4.20	4.35	4.38	3.25	4.10	4.37	3.25	4.10	5.30
4.55	5.15	5.40	6.00	6.40	4.55	5.30	6.35	6.35	7.05	8.55
6.50	7.25	7.25	8.35	8.55	7.05	7.25	8.35	10.20	11.00	11.19
9.38	11.00	11.20	12.05	13.15	8.55	9.38	11.20	13.15	14.20	14.55
14.00	T14.00	14.10	I14.28	14.30	13.15	13.15	14.10	15.55	17.00	a18.05
14.55	15.25	15.47	16.07	C16.47	14.30	14.55	16.07	b18.28	18.48	18.55
16.57	17.00	C17.30	18.05	18.15	16.57	17.00	18.05	20.05	21.25	
18.55	20.55	22.07			18.55	21.25	23.07			
Budapest, BNS. aut. áll.										
4.18	4.38	5.23	5.28	6.28	6.28	9.38		5.48	6.28	11.19
8.26	9.38	12.08	15.58					b18.28	18.48	18.51
Ganz Mérőgyár										
4.55	6.28	6.35	12.55	15.25						
20.05	20.55									
Gödöllő, aut. áll.										
4.55	6.28	8.35	9.38	11.00	4.55	6.28	6.35	6.28	6.35	10.20
12.05	12.55	14.10	I14.28	14.55	8.35	8.55	9.38	11.19	13.15	17.00
17.00	20.05	20.55			11.20	13.15	14.55	18.48	18.51	
					17.00					
Hatvan, aut. áll.										
14.30					14.30			14.20		

HÉV indulási időpontok - Gödöllő végállomástól Bp. Örs vezér térre.

munkanapokon:								
3.30	4.07	4.28	**4.49**	**5.09**	**5.29**	**5.49**	**6.09**	**6.29**
6.49	**7.09**	7.36	7.59	8.19	8.35	9.05	9.35	10.05
10.35	11.05	11.35	12.05	12.35	13.05	13.25	13.43	14.05
14.29	**14.49**	**15.09**	**15.29**	**15.49**	**16.09**	**16.29**	**16.49**	**17.09**
17.29	**17.49**	18.11	18.31	18.59	19.13	19.41	19.59	20.26
20.56	21.36	22.19	22.59	23.54				
szombat és munkaszüneti napokon:								
3.30	4.07	4.45	5.25	6.05	6.36	7.05	7.35	8.05
8.35	9.05	9.35	10.05	10.35	11.05	11.35	12.05	12.35
13.05	13.35	14.05	14.35	15.05	15.35	16.05	16.35	17.05
17.35	18.05	18.35	19.05	19.41	19.59C	20.26	20.56C	
21.36C	22.19C	22.59C						

Jelmagyarázat: vastag betű – nem áll meg Mátyásföld alsó és Rákosfalva megállóhelyen
C – csak Cinkotáig közlekedik

Busz menetrend

Aszód, Falujárók u. 19. (érv.: máj. 30-ig)

Jelmagyarázat:
I: iskolai előadási napokon;
C: a hetek utolsó munkanapja kivételével munkanapokon;
P: a hetek utolsó munkanapján;
a: a hetek első tanítási napját megelőző munkaszüneti napok kivételével munkaszüneti napokon

HOVÁ – MIKOR											
Munkanapokon (hétfőtől-péntekig)					Szabadnap (szombat)			Munkaszüneti nap (vasárnap)			
Bér, sz. ib.											
7.53	14.50	17.07			7.53	14.50		8.23	14.50		
Erdőkürt, f. szöv.											
4.15	7.40	10.25	12.47	14.50	7.40	8.40	11.35	7.40	11.35	17.35	
16.10	17.35	20.47			14.50	17.35	20.47	20.47			
Erdőtarcsa, kh.											
10.25	14.50	18.50			4.50	11.35	14.50	11.35	15.35	18.37	
					18.37						
Kartal, mozi											
4.15	4.42	5.00	5.28	5.42	4.20	4.50	6.07	4.50	6.07	7.40	
6.07	6.27	6.35	6.53	7.12	6.53	7.40	7.53	8.23	8.40	9.35	
17.25	7.40	7.42	7.53	8.40	8.40	11.35	12.05	11.35	12.05	14.20	
9.35	10.25	10.37	11.35	12.05	13.35	13.55	14.20	14.50	15.35	16.35	
12.47	13.20	13.35	13.55	14.20	14.50	15.35	16.35	16.55	17.35	18.37	
14.50	14.52	15.22	15.35	16.10	17.22	17.35	18.37	19.35	a19.35	20.47	
16.35	16.49	17.07	C17.10	17.22	19.35	20.47	22.35	20.57	21.13	22.35	
P17.22	17.35	C18.10	18.22	18.37	23.35						
18.50	19.22	19.35	20.47	21.35							
23.00	23.35										
Kálló, 2. szöv. bolt											
4.15	7.40	7.42	10.25	12.47	4.50	7.40	8.40	7.40	11.35	15.35	
14.50	16.10	17.07	17.35	18.22	11.35	14.50	17.35	17.35	18.37	20.47	
18.50	20.47				18.37	20.47					
Szirák, r.k. templom											
7.53	14.50	17.07	17.35	18.22	7.53	14.50	17.35	8.23	14.50		
Verseg, kh.											
4.15	6.53	7.40	7.42	7.53	4.20	4.50	6.07	4.50	6.07	7.40	
8.40	9.35	10.25	10.37	11.35	6.53	7.40	7.53	8.40	9.35	11.35	
12.05	12.47	13.20	13.35	14.20	8.40	11.35	12.05	12.05	14.20	15.35	
14.50	14.52	15.22	15.35	16.10	13.35	13.55	14.20	16.35	16.55	17.35	
16.49	17.07	17.22	17.35	18.22	14.50	15.35	16.35	18.37	a19.35	20.47	
18.37	18.50	19.22	19.35	20.47	17.22	17.35	18.37	20.57	21.13	22.35	
21.35	23.00	23.35			19.35	20.47	22.35				
					23.35						

Telefonjegyzék

(Nem hivatalos, tájékoztató jellegű)

Név, cím	szám
ATE Tangazdaság Nagymajor	465
ATE Tangazdaság, Nagymajor8	(28) 10-73
Ácsné Urbán Erzsébet, Felszabadulás u. 30.	254
ÁFÉSZ ABC áruház, Petőfi tér	326
ÁFÉSZ Élelmiszerbolt, Béke u. 39.	302
ÁFÉSZ Étterem-vendéglő, Rákóczi u. 1.	313
ÁFÉSZ felvásárlótelep, Rákóczi u. 2.	336
ÁFÉSZ Iparcikkbolt, Felszabadulás u. 42	311
ÁFÉSZ Italbolt, Felszabadulás u. 143.	316
ÁFÉSZ Tüzéptelep, Rákóczi u. 2.	323
Általános Iskola (alsó tag.), Felszabadulás u. 105.	309
Általános Iskola (felső tag.), Iskola tér 1.	317
Baromfiipari Vállalat, Kiskartal	304
Bencsik Pál, Felszabadulás u. 70.	310
Bereczki János, Ady E. u. 14.	342
Bereczki János, Felszabadulás u. 91/b.	247
Bereczki Pál, Felszabadulás u. 32.	352
Bereczki Tibor Felszabadulás u. 73	345
Buth József Petőfi u. 8.	472
Deák István (cukrászda) Petőfi u. 35.	324
Deák Istvánné Petőfi u. 35.	347
Fehér Márton Felszabadulás u. 2.	470
Gergely László Felszabadulás u. 26.	357
Gerhát Jánosné (játék, ajándék) Petőfi tér	339
Gyógyszertár Ady E. u. 43.	306
Herczeg János Zrínyi u. 2.	341
Hronyecz Ervinné Ady E. u. 6.	332
Humán Mikszáth u. 1.	249
Jakus Károlyné Felszabadulás u. 116.	253
Kalcsó János Felszabadulás u. 112.	479
Kalcsó Józsefné Felszabadulás u. 150.	474
Kalcsó Tibor Csokonai u. 2.	343
Kiss Ferenc Petőfi u. 12.	340
Kiss Mihály Béke u. 35.	334
Koreny Pál Petőfi u. 37.	476
Kovács Imre Felszabadulás u. 4.	356
Kovács László Ady E. u. 44/a.	358
Kurunczi Sándorné Petőfi u. 27.	243
Ladócsy László Ady E. u. 44/b.	248
Langa János Rákóczi u. 116.	354
Lipcsei Sándor (fodrász) Iskola u. 2.	330
Lukács József (plébános) Felszabadulás u. 49.	318

Név, cím	szám
Magyar Imre Iskola u. 1.	471
Magyar Józsefné Rákóczi u. 73.	353
Malina Ferenc Petőfi u. 34.	477
Munár Andrásné Rákóczi u. 53.	346
Művelődési Ház Felszabadulás u. 107.	241
Nagyközségi gyermekorvosi rendelő	
Dr. Stahorszky Margit Felszabadulás u. 10.	329
Nagyközségi könyvtár Arany János u. 1.	327
Nagyközségi I. sz. körzeti orvosi rendelő	
Dr. Katona Miklós Felszabadulás u. 10.	328
Nagyközségi II. sz. körzeti orvosi rendelő	
Dr. Tankó Géza főorvos Mártírok u. 2.	315
Nagyközségi Óvoda Ady E. u. 62.	320
Nagyközségi sportegyesület Rákóczi u. 2.	337
Polgármesteri Hivatal Felszabadulás u. 93.	301
Polgármester Felszabadulás u. 93.	305
Pethő István Felszabadulás u. 72.	338
Petőfi Mgtsz Zrínyi u. 7.	307
Petőfi Mgtsz (Halas) Dankó u. 1.	319
Péter István Rákóczi u. 10.	348
Postahivatal Felszabadulás u. 60.	300
Postahivatal távirda Felszabadulás u. 60.	314
Postahivatal-vezető Felszabadulás u. 60.	333
Ráczné Szalkai Ildikó Felszabadulás u. 22/b.	257
Saska János Mikszáth u. 6.	244
Sós Ferenc Felszabadulás u. 9.	242
Sőregi Ferencné Felszabadulás u. 18.	335
Sőregi János Petőfi u. 31.	321
Szarvas Ferenc Felszabadulás u. 87.	246
Szarvas Mihály Rákóczi u. 39.	256
Száraz József Ady E. u. 9.	344
Száraz Zoltánné Mikszáth u. 3.	351
Szászi József Felszabadulás u. 82.	252
Szászi Mihály Petőfi u. 13.	473
Szelei József Petőfi u. 2/a.	245
Szőke Istvánné Felszabadulás u. 66.	325
Szőke Margit Felszabadulás u. 64.	355
Takarékszövetkezet Petőfi tér 3.	331
Tóth Ernőné Felszabadulás u. 24.	322
Varga József Felszabadulás u. 161.	475
Végh Dániel Felszabadulás u. 125.	478
Zámbó Ferenc Rákóczi u. 30.	349
Zámbó László Felszabadulás u. 79.	255

